

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Број: К.По2 бр. 5/2013
Дана: 06.02.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија: Мирјане Илић, председника већа, Драгана Мирковића и Бојана Мишића, чланова већа, са записничарем Јасминком Јовановић, у кривичном предмету против оптуженог Ђуре Тадића, чији је бранилац адвокат Дијана Хајдуковић Росић, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине РС КТО бр.3/13 од 08.04.2013. године, након усменог, главног и јавног претреса одржаног дана 28.01.2014. године, донео је и дана 06.02.2014. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Снежане Станојковић, оптуженог Ђуре Тадића и његовог браниоца, јавно објавио

ПРЕСУДУ

Оптужени ЂУРО ТАДИЋ [REDACTED]

[REDACTED]

КРИВ ЈЕ:

Што је:

За време немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине (БиХ) који се водио између Армије Р БиХ и Војске Републике Српске, као припадник војске Републике Српске – Рајновачке чете II вод, I и II одељење, противно одредбама члана 3. став 1. тачка а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, у вези члана 4. став 1. и 2 тачка а) Допунског Протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), дана 23. септембра 1992. године, у временском периоду од 16:00 до 17:00 часова, у месту Дульци, Општина Бихаћ, заједно са Зораном Тадићем, Јовицом Тадићем званим „Кајо“, Зораном Бергом, Жељко Бабићем (који су у међувремену правноснажно осуђени) Светком Тадићем (недоступан државним органима), сада покојним Слободаном и Гојком Ђурићем, кршећи правила међународног права за време рата у БиХ, у саизвршилаштву, извршио убиство и покушај убиства цивилних лица и то тако што су дошли са два путничка моторна возила, од којих је возило марке „Пежо“ возио окривљени Ђуро Тадић до места где су цивили Мусимани, са подручја насеља Рипач и Орашац, Општина Бихаћ, радили на радној обавези брања шљива, одређеној од стране Ратног председништва Српске Општине Бихаћ, да би сви наоружани аутоматским оружјем, обучени у војне и полицијске униформе и маскирани са капама и чарапама на глави, пришли до цивила, који су том приликом седели испред куће Хусеина Војића, а неки од њих радили по околним вођњацима, у намери да их лише живота у исте испалили више рафала из аутоматских пушака, при чему је и бачена бомба на шталу у близини у коју су побегли и сакрили се неки од цивила, а неки од цивила су и убадани и ножем, којом приликом су лишили живота

[REDACTED]

, а потом су тела убијених стављали на гомилу и палили, док су истог дана и на истом месту, у намери да лице живота [REDACTED], која се налазила у непосредној близини куће [REDACTED], у исту испалили више метака из аутоматских пушака, којом

приликом је иста задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици, а која се успела спасити бежећи у унутрашњост куће,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ у вези члана 22. КЗ СРЈ.

На суд применом наведеног законског прописа и члана 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

О СУЂУЈЕ

Оптуженог ЂУРУ ТАДИЋА на казну затвора у трајању од 10 (десет) година.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ оптужени да овом суду на име паушала плати износ од 10.000,00 динара, а у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и трошкове поступка о чијој ће висини бити одлучено накнадно посебним решењем.

Оштећени [REDACTED]

[REDACTED] се упућују да имовинско-правни захтев остваре у парничном поступку.

О бразложење

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије КТО бр.3/13 од 08.04.2013. године, оптуженом Ђури Тадићу стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Наведена оптужница подигнута је након преузимања кривичног гоњења од Кантоналног суда у Бихаћу Унско-Санског кантона БиХ уз испуњеност услова прописаних одредбама члана 41 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, а након што је оптужница Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ,

Федерације Босне и Херцеговине број ТО1 ОКТРЗ 0007363 11 од 21.05.2012. године, п отврђена правоснажним решењем број 010K006783 12 КПС од 24.05.2012. године.

Оптужени Ђуро Тадић у одбрани датој у истрази и на главном претресу негира извршење кривичног дела за које је оптужен.

Саслушан пред истражним судијом Вишег суда у Београду дана 05.04.2012. године по замолници Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ, оптужени је објаснио да догађај који је предмет оптужбе нема везе са погибијом његовог брата [REDACTED], који је сахрањен дан пре догађаја у Дуљцима. Првог јутра, дан после сахране, у преподневним сатима ишао је на гробље, а осим њега су тамо су ишли и Тадић Зоран, син његовог брата [REDACTED] Тадић Јовица и Тадић Светко, његова рођена браћа, као и Бабић Жељко и Берга Зоран. Пила се ракија, пиво, вино и сокови, а причало се да су [REDACTED] убили Муслимане, али да су га, на неки начин комшије послале у смрт, јер су рекли да ће ићи са њим заједно, али су се сакрили, а на њега су послали војну милицију. Након што се вратио са гробља, код њега је, у повратку из Кулен Вакуфа, свратио комшија Гојко Ђурић и затражио да га вози на једно место, али му није рекао и где, а пошто му је поручио да не сме да га вози, Гојко је рекао да ће позвати и друге људе да крену са њим и отишао је до лица која су се налазила у близини, а који су сада у затвору и обратио им се, те су сви заједно кренули на Гојков позив. Гојко је и његовог брата Светка натерао да крене са њима. С обзиром да је Гојко живео у месту Орашац кроз које се пролази када се иде ка Дуљцима, он је помислио да је требало да га вози кући, а свакако их не би возио да је знао о чему се ради, већ би узео пушку да се брани.

Кренули су у њему непознатом правцу, његовим колима марке „Пежо“ 304 и том приликом испред њих није било возила, а не зна да ли их је било иза. Осим њега и Светка, у колима су били и Зоран Тадић, Јовица Тадић и Гојко Ђурић, за кога мисли да је до њега и седео, који је том приликом код себе имао аутоматску пушку - 7,62, црни немачки шмајсер. Иако је првобитно изнео да се не сећа да ли је било још неких лица осим побројаних, накнадно је додао да су у колима били и Берга Зоран и Бабић Жељко, као и да је неко био у гелеку.

Од његове куће која се налазила у Рајновцима, возио је око 4 и по километра, а прошли су и кроз Орашац где се налазила кућа Гојка Ђурића. Није обраћао пажњу на саобраћај, „није гледао ни лево ни десно“ када му је у једном тренутку Гојко рекао да стане. Изјашњавајући се о броју аутомобила који су у Дуљке дошли тога дана, навео је да је преко „Интернета“, када је приказивано суђење осталим лицима из догађаја, сазнао да су у Дуљцима тога дана била три аутомобила, која он међутим, није видео.

Одмах по доласку на место догађаја, Гојко му је одједном рекао «стани», изашао је, «искочио» из његовог возила, «испалио» и убио деветоро људи, а што је он видео из возила. Видевши да су се људи разбежали, у намери да их спаси позвао их је да крену ка њему. Тада је уочио и једну девојчицу која је пошла ка њему и којој је он рекао «бежи мени», али је Гојко Ђурић „покосио“. Имала је око 17 година и познавао је њеног оца јер су ишли заједно у школу. Гојков поступак је прокоментарисао пред другима са којима је он за то време остао да седи у колима, рекавши им „види будала шта уради, поби дјецу тамо“. Одмах након што је побио људе, Гојко се вратио до кола и у лица која су остала унутра је уперио пушку и упитао их зашто не излазе. Из кола су сви потом изашли, осим њега и његовог брата Светка. Он и Светко су остали у колима, нису пуцали, „ни метак нису испалили“, нити су уопште имали са собом неко наоружање. Одмах након што су зачули пуцњаву, окренуо је ауто и заједно са Светком се вратио кући, те зато и не зна шта се дешавало касније. Није видео да је неко осим Гојка Ђурића пуцао том приликом, али је чуо пуцњаву из више оружја у тренутку када су Светко и он пошли назад. Сматра да се Светко због своје породице, вратио са њим.

На месту где се догађај одиграо, налазила се радна јединица која је сакупљала шљиве, али му није познато где су људи који су брали шљиве, били смештени. Иако зна да је тај посао организовала српска страна, није му познато конкретно ко, да ли цивили или војска. Тога дана, људе на радној обавези су обезбеђивала два лица која су их ту и довела да раде. У њиховој близини је био паркиран трактор. Од људи који су брали шљиве, преживео је један човек и једна баба, али је чуо да су и та лица касније умрла. О ономе што је Гојко Ђурић урадио у Дульцима није причао никоме, нити је нешто предузимао, он је морао возити „под силом“, иначе би га убили. Ђурић Гојко је другог дана након догађаја свратио до његове куће да му изјави саучешће због брата и тада му је рекао да је у Дульцима убио деветоро људи. Иако је тада Гојку пребацио што је побио децу, указао је да је тамо видео униформисане људе и да је Гојко, када је пуцао, можда помислио да убија људе „из рата“. Није му познато да су људи након догађаја запаљени.

У време догађаја, и он и Светко су били војно ангажовани. Он је у то време био у територијалној одбрани села Рајновци и био је задужен пушком „паповком“ али је у време догађаја није понео са собом. Од колеге је добио пушку када је ишао на линију, али му је вратио јер је била неисправна. Светко је припадао војној милицији и имао је пиштолј који је оставио код очеве куће где је дошао због сахране. Светко пиштолј није носио, већ је висио окачен у кући. Није му познато шта су остали који су били у Дульцима имали од оружја, осим што зна да је Гојко имао аутоматску пушку. И Јовица је имао аутоматску пушку, али се не сећа да ли ју је понео када су пошли у Дульке. Био је војно ангажован у

територијалној одбрани, а остали су били војно ангажовани у Бихаћу – на Грабежу који се налази код њих у крају. Конкремтно, Гојко Ђурић је био војно ангажован на бихаћком ратишту.

Износећи одбрану на главном претресу, оптужени је негирао да је извршио предметно кривично дело, наводећи да се његова кривица састоји само у томе што је морао да вози у Дульке, оспоравајући да је пуцао у цивиле.

Изјашњавајући се о свом војном ангажовању, навео је да је ангажован од 09.05.1992. године од стране Војног министарства општине Петровац и да је био распоређен у петровачку јединицу. Када се у вези неке издаје десио догађај у коме су људи из поменуте јединице погинули, био је један од оних који су се одвојили и напустили јединицу, а потом су припали бихачкој, односно рајновачкој чети којом је тада командовао [REDACTED], док је сама чета припадала територијалној одбрани.

У време када се догађај који је предмет оптужбе десио, у вези тадашњих прилика у Босанском Петровцу и у околини где је био ангажован, изјавио је да на том делу територије где су они радили, чували линију, копали ровове и правили земунице, Муслимана није било. Кулен Вакуф је контролисала српска полиција, као и територију Рајноваца. Муслимана је било само у Дульцима, где су живели, као и у Бихаћу.

Изјашњавајући се у вези униформе и наоружања којим је био задужен у време предметног догађаја, објаснио је да га је, у рајновачкој чети, [REDACTED] – командир првог вода рајновачке чете, задужио СМБ униформом, док је од наоружања био задужен пушком „Паповком“, коју је остављао на линији када би одлазио на одсуство, а када им је било наређено, ради мењања терена, са линије су повлачили са собом и наоружање. У време догађаја који је предмет оптужбе „Паповка“ се није код њега налазила. Наиме, у тим данима, када је његов брат сахрањиван, наоружање је остављао у команди, у школи где су живели. Након догађаја, негде у децембру 1992. или јануару 1993. године је у команди која се налазила у селу Рачићи мењано наоружање и он је раздужио поменуту „Паповку“ код [REDACTED]. Међутим, иако је код њега било записано где је предата пушка којом је био задужен, није му познато где се документација у вези предаје пушке, налази. Када је раздужио «Паповку» истовремено је задужио аутоматску пушку. Објаснио је да је разлика између те две пушке у томе што „Паповка“ има 10 комада, а аутоматска 29., са 30. метком који се налази у цеви. Оспорио је тврђење да је у време догађаја имао аутоматско оружје и да се са најближим рођацима договорио да иду у освету због погибије његовог брата [REDACTED], наводећи да су га они теретили да је у догађају учествовао како би били осуђени на блажу казну. На предочене наводе одбране дате пред истражним судијом « да није знао о чему се ради када га је Гојко позвао

да иду и да би у супротном узео пушку да се брани, јер „нешто мора решавати, убиће га ако га не буде возио», а имајући у виду изјашњење на главном претресу да тада аутоматску пушку није ни имао, изјавио је да га је истражни судија погрешно схватио, те упитан на околност коју би пушку узео том приликом, с обзиром да тврди да је пушку оставио у команди, одговорио је да би узео ону коју му је лакше да узме, наводећи и да у кући није имао пушку, да је његов братанац имао задужену пушку, а није му познато да ли је осим те, имао још неку.

Непосредно пре догађаја у коме су убијена лица која су браља шљиве, налазио се на положају на личкој страни, преко реке Уне, а код куће се затекао због сахране брата [REDACTED], такође припадника рајновачке чете, који је погинуо 19.09.1992. године, а сахрањен је 22.09.1992.

Описујући како је био обучен на дан догађаја, као и лица која су тога дана са њим била у Дульцима, навео је да су том приликом он и његов брат Јовица, били у СМБ униформи, а да су остали имали полицијске и војне униформе, те иако није могао да се изјасни конкретно о томе ко је чију униформу носио, познато му је да су Зоран Тадић, Зоран Берга и Жељко Бабић били припадници полиције, док је Светко имао војну униформу. За Ђурић Гојка није могао да се изјасни шта је имао на себи обучено, нити да ли је припадао војсци или полицији. Чарапе „Фантомке“ које се помињу у вези догађаја, није видео, односно није приметио да је неко том приликом стављао маску на лице или капу. У том периоду, није био задужен подкапом, нити капом, нити их је том приликом имао на глави, јер му је пре догађаја умро брат и капу није носио две године. Није му позната ни чињеница да ли је неко имао бомбу, да ли је том приликом Зоран Тадић имао нож, али зна да је Гојко Ђурић имао аутоматску пушку. Није видео да ли је још неко од лица који су била са њим имао оружје док су били у возилу, али је оставио као могућност то да је оружје претходно стављено у гепек његовог возила, наводећи да му се аутомобил, док је био код куће, налазио на 20 метара удаљености од куће, уз саму гаражу, да је гепек био отворен, и то је могао било ко да уради, али он лично није видео када је оружје у гепек стављено.

У вези дешавања уочи 23. септембра 1992. године, као и тога дана, навео је да је дан пре догађаја када су цивили убијени, сахрањен његов брат, али да се на гробље ишло и дан након сахране. Поново је наводе претходно дате одбране да је Гојко дошао испред његове куће и затражио да га вози на једно место, претећи му оружјем „да се зна се шта ће бити ако га не буде возио“, да се он томе успротивио јер је био болестан (стр. 21 и 22 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), с обзиром да је пет дана пре погибије брата, био повређен на линији услед детонације од гранате, да му је скрама пукла, отекла и била је за операцију, а попуцали су му и капилари. Од тих повреда лечио се код доктора Керкеза, као и код доктора [REDACTED] из Кулен Вакуфа. Мировао је једно време, лежао у

стационару у Небљусима, лечио га је доктор ██████████, али је навео и то да је након догађаја у Дуљцима, послат на борбену линију.

Након што је из поменутих здравствених разлога одбио да вози Гојка, Гојко је отишао до четворице младића који су седели у близини његове куће и позвао их да сви заједно иду на једно место и да ће се одмах вратити. Накнадно је објаснио да су ти младићи били његов брат Јовица Тадић, братић Зоран, Жељко Бабић и Берга Зоран, који су том приликом пили алкохол и узимали дрогу. Иако након овог догађаја није пуно комуницирао са својом браћом и братанцем, разговарали су тих дана када му је брат погинуо и када је била сахрана. Међутим, иако је лично видео како је изгледало тело његовог брата, да је било измасакрирано, то није пренео својој браћи, као ни осталима.

Иако се од Гојка склонио, односно ушао у двориште и за собом затворио капију, Гојко се вратио до њега и саопштио му је да поменута лица иду са њим. Иако није знао где иде и о чему се ради, сео је у свој аутомобил марке „Пежо“ модел 304, металик сиве боје, сличној боји неба. У колима је том приликом, на месту сувозача био његов братић Зоран Тадић, док су на задњем седишту седели Зоран Берга, Јовица зв. Кајо, Светко и Жељко Бабић. Возио је 4-5 километара, а у току вожње испред себе, као ни иза себе, није уочио друга возила, да је возио под Гојковом претњом, али га приликом вожње нико није усмеравао куда да иде. Иако поред његове куће пролази пут за Кулен Вакуф који је удаљен 4 km, а са друге стране је пут ка Бихаћу удаљеном 45 km, на ком путу се налази и место Дуљци, а за своју одлуку да иде баш у правцу Бихаћа, а не Кулен Вакуфа, није могао пред судом да да било какво објашњење, наводећи да није знао да ли је Гојко евентуално хтео да га он вози кући која се налазила у правцу Бихаћа, а он је само кренуо. Међутим, тврди да се не сећа да ли је Гојко остао испред куће или је кренуо, нити се сећа ко је кренуо први (стр. 60 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.).

За предочене наводе одбране дате пред истражним судијом када је изјавио да је Гојко Ђурић седео до њега на месту сувозача, изјавио је да је у питању «заборав», те је променио своју одбрану наводећи да је Гојко дошао на други начин, а не са њима (стр. 36 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), али да не зна да определи којим је возилом и када Гојко дошао. Наиме, изменом навода претходно дате одбране у делу у коме је навео да му је Гојко Ђурић рекао где да стане колима када стигне у Дуљке, навео је да је колима дошао до циља који је Гојко одредио, да је стао «када му је то речено», а накнадно је објаснио да му је Зоран, који се налазио на сувозачком месту у његовом возилу, рекао када да стане. Међутим, у даљем излагању своје одбране, поновио је да му је Гојко рекао да стане, и да тада није било никога у његовој близини (страна 39 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.). Није му, међутим, познато да ли је Гојко био у договору са осталим лицима која су се налазила у

његовом возилу. У тренутку када је стао, Гојко је протрчао испред његовог возила и истог тренутка је отпочео рафалну паљбу тамо где су седели цивили који су брали шљиве. Иако је Гојко био на месту догађаја где су убијени цивили, није му јасно како се ту нашао, нити је видео да су ту била још нека кола осим његових. Иако је навео да је видео да ли је још неко дошао са Гојком, потврдио је да је укупно њих осморица дошло на место где се догађај одиграо – он и његова браћа – Јовица и Светко, братанац Зора Тадић, Бабић Жељко, Берга Зоран, те Гојко и његов отац (страна 35 транскрипта са главног претреса од 26.06.2013. године).

По доласку на лице места, није видео да ли је постојао воћњак испод асфалтног пута на коме је зауставио возило, али га је уочио изнад пута, с тим што ту није видео људе.

Гојко Ђурић је одмах по доласку отпочео пуцњаву по шљивику у правцу једне куће која се налазила на удаљености од 20 метара. У том тренутку, он се налазио у возилу. Објаснио је да се са асфалтног пута на коме је паркирао возило, силази према кући где су људи побијени, а да између асфалтног пута и те куће није постојала шума или воћњак. Након што је зачуо први рафал, берачима шљива који су у том тренутку седели испред куће, на неких 20 метара удаљености од њега, кроз прозор свог возила повикао је да беже, а неки су то већ и учинили (страна 27 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године). Међутим, у даљој одбрани тврдио је да због проблема са видом и због свог положаја, није видео шта се дешава испред куће, наводећи да је простор на коме су се налазили био непрегледан, те је могао уочити само кров куће и други спрат, те није видео да ли је неко седео испред куће и да је само видео како берачи шљива беже кроз воћњаке и кукурузе (страна 42 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године). У тренутку док су они бежали, уочио је како одозго, из правца куће, макадамским путем, ка њему бежи девојчица, односно девојка од 17 година и јасно је видео тренутак када је Гојко убија, с обзиром да је она у том моменту од његовог возила била удаљена 15 метара. Након тога, Гојко се вратио до возила и наредио осталима да изађу напоље, што су учинили сви осим њега и његовог брата Светка. Њих двојица нису хтели да убијају Муслимане јер су имали породицу. Сви који су изашли су из гепека узели оружје и кренули за Гојком, који им је, у моменту када је кренуо у паљење и убијање у правцу шљива које су се налазиле иза куће, тражио да му чувају леђа. Тврди да се пуцњава зачула одмах након што су поменута лица изашла из аутомобила. За то време, његов брат Светко је седео на задњем седишту, јер због свог детета није хтео да се свети Муслиманима, али он не зна да ли је Светко још у колима имао сазнања да ће они бити поубијани. Он и Светко су се на месту дешавања задржали око 5 минута.

Изјашњавајући се о присуству лица који су чували и управљали радом берача шљива, објаснио је да је поред зида једне мање куће која се

налазила ближе асфалтном путу где је са возилом стао по доласку, на удаљености од 15 метара од њега, био паркиран трактор поред кога су седела два човека («цивила») са пушкама и у униформама за коју није могао да определи да ли је била војна или полицијска. Осим њих двојице, ту се затекло и треће лице, које је у међувремену негде отрчало. Налазили су се у близини асфалтног пута, а од лица која су била испред куће, били су удаљени око 10 метара. Он је у једном тренутку изашао и стао поред возила и поменута лица која су била поред трактора, позвао да крену ка њему како би се спасили (стр. 46 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), додајући да су та лица имала оружје, пушке у торби, али да их нису употребили, већ су их у једном тренутку и бацили. Тврди да су они све видели, да су му се обратили за помоћ и заштиту плашећи се да ће и њих Гојко „стрељати уза зид“. Није знао да ли су у питању Срби или Мусимани. Рекао им је да узму пушке које су претходно бацили, да дођу до њега и да их нико не сме дирати. Међутим, када су та два лица рекла да одлазе, страхујући да ће и они бити убијени, јер је у том тренутку већ отпочела пуцњава по зиду и по кућама, он и Светко су окренули кола и напустили Дуљке. И након 200-300 метара чули су пуцњаву, али нису видели ко пуца. Није видео да ли је Гојко убио још неког од цивила, осим поменуту девојку од 17 година, а да је било још оних који су брали шљиве, уочио је тек када су почели бежати од куће кроз воћњаке и кукурузе.

Он је отишао својој кући, а са њим се вратио и Светко, који је потом отишао очевој кући, па за Книн, док му није познато како су се Зоран Тадић и Јовица Тадић након догађаја вратили.

Након што му је предочена одбрана коју је дао пред истражним судијом када је изјавио да „није хтео да остане да гледа ужас“, изјавио је да је схватио да се ради о „ужасу“, када је видео да Гојкан убија. Међутим, и поред тога тврдио је да није лично видео да је већ након првог рафала било настрадалих, нити да је било паљења ту и у околини, а да су цивили убијени сазнао је тек након догађаја. Наиме, неких пет дана након дешавања у Дуљцима, код њега кући дошао је пок. Гојко Ђурић и испричао му је како је пуцао на људе који су седели испред куће за софрама, на земљи, да их је убио деветоро и да их је запалио, а осим тога палио је и куће, а потврдио је и да му је Гојко причао о људима побијеним у месту Дуљци (страна 31 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.). Том приликом, Гојко га је питао зашто је побегао. У вези са тим, пред судом је објаснио да није хтео да се свети јер има децу, и указао да је цивиле хранио и доносио им хуманитарну помоћ.

Да су онога дана када се догађај одиграо побијени људи који су били у радној јединици која је сакупљала шљиве сазнао је осам дана након догађаја од Јовице и Зорана. Такође, и чињеница да су за

мусиманско становништво уопште организоване радне обавезе, постала му је позната тек када су цивили у Дуљцима побијени.

О самом догађају, након што се збио, није разговарао са браћом, нити са братанцем. У вези познанства са Гојком Ђурићем, навео је да су живели на 2,5 до 3 километра удаљености, али да он са њим, као ни са Слободаном Ђурићем није био у добрим односима. Није могао да определи које је возило тада имао Гојко, наводећи да их је имао око четири или пет. Није му познато ни где се његов брат Светко у овом тренутку налази, зна да су Јовица и Зоран у затвору, али не зна из ког разлога (о томе је сазнао од комшије [REDACTED], који је за то чуо преко Интернета).

Чињеницу да том приликом није преживело ниједно од лица која су била испред куће осим старијег человека и жене, који су касније преминули, сазнао је са „Интернета“, из изјава лица која су осуђена, док је од комшије сазнао да се у вези предметног догађаја помињу три аутомобила на лицу места, али у вези са тим тврди да, осим његовог аутомобила, других није било.

У завршној речи, оптужени је укратко поновио своју одбрану и изјавио да није извршио кривично дело које му се ставља на терет, да му је тешко што су недужни људи настрадали, као и то да су његова браћа своју кривицу пренела на њега само да им се ублажи казна.

Бранилац оптуженог, адв. Дијана Хајдуковић Росић је у завршној речи, оспорила чињенично стање и правну квалификацију у оптужном акту наводећи да није спорно да се трагични догађај одиграо, али је спорно да ли постоји узрочно-последична веза између оптуженог и овог догађаја. Указала је на постојање разлика између исказа сведока у погледу броја аутомобила који су дошли на лице места, боје кола и броја маскираних лица која су из тих кола изашла, и да из тих разлика произилази да су искази сведока у погледу битних чињеница опречни, као и да нико од сведока током сведочења у судници није указао на оптуженог, нити на његово присуство током догађаја, односно да ниједан од очевидаца није дао опис који би лично на оптуженог иако се из списка види да се он у међувремену није много променио. Сматра да је одбрана оптуженог поткрепљена у једном делу исказима сведока Жељка Бабића и сведока Зорана Берге, у погледу возила којим су ишли у Дуљке, као и да из њихових исказа произилази да је оптужени био удаљен од места дешавања. Са освртом на извештаје и обдукционе записнике који се налазе у списима из којих произилази да је утврђен идентитет за седам лица, истакла је да за остале лица уопште нема података или није утврђен узрок смрти, те да се не може поуздано утврдити да ли су и на који начин, преостала лица лишена живота и ко је то учинио. С обзиром на тежину кривичног дела и контрадикторност доказа, предложила је примену

института *in dubio pro reo* и доношење ослобађајуће пресуде, а у супротном да суд од олакшавајућих околности на страни осуђеног цени његово животно доба, породичне прилике и коректно држање пред судом.

Суд је у доказном поступку на главном претресу извео све неопходне доказе ради разјашњења кривично-правне ствари у питању, те је испитао у својству сведока оштећене [REDACTED]

[REDACTED], као и сведоке [REDACTED]
путем видеоконференцијске везе.

На главном претресу одржаном дана 29. новембра 2013. године, суд је на сагласан предлог странака, а на основу члана 406 став 1 тачка 2 ЗКП, извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантона Федерације БиХ дана 05.08.2011. године, записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантона Федерације БиХ дана 08.08.2011. године, записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантона БиХ дана 09.08.2011. године, записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантона Федерације БиХ дана 09.08.2011. године, записник о испитивању сведока [REDACTED] пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантона БиХ од 10.08.2011. године.

На истом главном претресу, у доказном поступку на основу члана 406 став 1 тач. 1 и 2 ЗКП, суд је уз сагласност странака, извршио увид у: записнике о испитивању сведока који су у току поступка преминули и то сведока [REDACTED], који записник је сачињен пред Кантоналним тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ, Федерација БиХ дана 14.11.2011. године, извршио увид у извод из МКУ за сведока [REDACTED] заведен у матичној књизи умрлих која се води за матично подручје Подкозарје под редним бројем 21 за годину 2013., извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] пред Кантоналним тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ, Федерација БиХ дана 25.02.2008. године и записник о саслушању истог сведока сачињен пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу дана 04.06.2001. године, извршио увид у извод из МКУ Унско-санског кантона Бихаћ која се води за место Бихаћ под редним 799 за 2011. годину, извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] пред тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона

Бихаћ, Федерације БиХ дана 16.06.2006. године и пред истражним судијом Вишег суда у Бихаћу дана 14.06.1995. године, извршио увид у извод из МКУ општине Бихаћ, која се води за место Бихаћ под редним бројем 196 за годину 2007., извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу од 25.01.2002. године, те увид у извод из МКУ Унско-санског кантона Бихаћ која се води за место Бихаћ, под редним бројем 737 за 2010. годину, извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] [REDACTED] пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу од 25.01.2002. године и увид у извод из МКУ општине Бихаћ Федерација БиХ која се води за место Бихаћ под редним бројем 182 за годину 2003.

Суд је на основу чл.405 став 1 ЗКП-а, извршио увид у обавештење Тужилаштва БиХ број КТ-РЗ-13/07 од 19.10.2007. године Кантоналном тужилаштву Унско-санског кантона Бихаћ; у службену белешку Управе полиције - Сектор криминалистичке полиције број 05-1/04-5-/1945/07 од 13.11.2007. године са сачињеном фотодокументацијом Сл.07 од 12.11.2007. године о сведочењу [REDACTED] и др.; у попис имена особа према евиденцијама несталих 23.09.1992. године у Дульцима – Орашац, општина Бихаћ, Института за нестала лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године достављен тужиоцу за ратне злочине Унско-санског кантона; у наредбу за вештачење ексхумацијом и обдукцијом пронађених костију на подручју Оращаца, општина Бихаћ Кантоналног суда у Бихаћу број Кри.19/2000 од 16.04.2000. године; у записник о ексхумацији пронађених костију дана 07.04.2000. године на подручју Оращаца, сачињен од истражног судије Кантоналног суда у Бихаћу број Кри.19/2000 од 08.04.2000. године, извршио увид у фотодокументацију и цртеж лица места ексхумације остатака костију од девет тела пронађених у месту Ђукови - Орашац, општина Бихаћ, који су сачињени дана 07.04.2000. године, а израђени дана 14.04.2000. године; увид у записник о ексхумацији и обдукцији мртвих тела нађених на локацији Ђукови – Орашац – Дульци, Дулиба сачињен од специјалисте за патологију и судску медицину др Ракочевић Мирослава дана 15.04.2000. године, увид у записник о извршеним обдукцијама посмртних остатака Управе полиције – Сектора криминалистичке полиције број 05-1/04-5-141/11 од 14.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED]

[REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-

санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела [REDACTED] сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 10.02.2011. године; у обдукциони записник вештака специјалисте судске медицине др [REDACTED] - Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију Медицинског факултета, Универзитета у Сарајеву о извршеној обдукцији ексхумираних некомплетних скелетираних посмртних остатака [REDACTED] [REDACTED], ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла од 09.10.2006. године, у извештај о обдукцији вештака примаријуса др Мирослава Ракочевића специјалисте за судску медицину и патологију од 15.04.2005. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла од 09.10.2006. године, извршио увид у извештај о обдукцији вештака за судску медицину и патологију проф др Мирослава Ракочевића од 09.11.2005. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 10.10.2005. године; у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 10.04.2007. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 15.08.2007. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 07.08.2006. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED] и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 09.10.2006. године; увид у обдукциони

записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED], и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 25.01.2007. године; увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за [REDACTED], и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 23.05.2008. године.

Суд је, на сагласан предлог странака на основу члана 406 став 1 тачка 2 ЗКП-а, изршио увид у налаз и мишљење вештака специјалисте судске медицине и патологије др Мирослава Ракочевића о природи повреде и начину настанка повреда код оштећене [REDACTED] дат пред Кантоналним тужиоцем Унско-санског кантона, Кантоналног тужилаштва Бихаћ дана 10.11.2011. године; у фотографије рентгенских снимака повреда [REDACTED] сачињених у кантоналној болници «Ирфан Јубљанкић» у Бихаћу сачињених дана 10.11.2011. године и извештај специјалисте дијагностичке радиологије др Химзе Цимића од 11.11.2011. године; у медицинску документацију о лечењу оштећене [REDACTED] здравствених установа БиХ, и решење о разврставању у инвалидне групе као цјљног инвалида рата [REDACTED], ЛУ Центра за социјални рад ПО Бихаћ број 5341085/03 од 11.07.2003. године; у извод из матичне књиге умрлих општине Бихаћ Федерације БиХ а који се води за место Орашац под редним бројем 6. за годину 2011. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ, а који се води за место Кулен Вакуф под редним бројем 4. за годину 1992. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Рајновци под редним бројем 2. за годину 1992. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 665. за годину 1992. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 36. за годину 1997. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 711. за годину 1993. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 7. за годину 1995. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 8. за годину 1995. за пок. [REDACTED], извод из матичне књиге рођених са уписом смрти општине Бихаћ, Федерације БиХ, а која се води за место Кулен Вакуф под редним бројем 3273. за годину 1942. за пок. [REDACTED]; у уверење Ратног

предсједништва, Српске општине Бихаћ АРКа Бања Лука, Српска Република број 639/92 о увођењу радне обавезе за [REDACTED], у списак радника СЈБ-а Српске општине Бихаћ распоређених на рад у резервну Станицу милиције Кулен Вакуф од 15.06.1992. године, сачињен од РС – КР-СК Кулен Вакуф, Станица јавне безбедности БиХ дана 01.07.1992. године, увид у списак и податке лица распоређених у рајновачку чету, у наредбу о обустави истраге против осумњичених Ђурић Гојка и Ђурић Слободана, Кантоналног тужилаштва - Унско-санског кантона Бихаћ, Федерација БиХ број КТ-242/95-РЗ од 08.12.2006. године, обавештење директора Дирекције за координацију полицијских тела Министарства сигурности БиХ, достављено Кантоналном тужилаштву Унско-санског кантона Бихаћ бр.20-04/1-14-6-1 РЗ-5464/11-3 од 20.10.2011. године, извршио увид у правноснажну пресуду Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, фотокопију Одлуке о проглашењу ратног стања «Сл.лист Р БиХ» број 7/92 од 20.06.1992. године, одлуку о укидању ратног стања «Сл.лист Р БиХ» број 50/95 од 28.12.1995. године, уверење о држављанству окр. Ђуре Тадића Општинске управе Градске општине Стари Град у Београду број 204-1 од 28.05.2009. године, те извршио увид у извештај из КЕ за окр. Тадић Ђуру Полицијска станица Бихаћ, ПУ МУП-а Унско-санског кантона Федерације БиХ од 15.05.2012. године.

Присуство поједињих лица није могло бити обезбеђено на главном претресу с обзиром да сведок [REDACTED] живи у Немачкој и његово присуство ради саслушања ни путем видеос-линка на главном претресу није могло бити обезбеђено, услед тога, а остали сведоци због здравствених проблема и неспособности за дужа путовања, о чему су суду доставили медицинску документацију, нису били у могућности да приступе у суд и буду саслушани непосредно на главном претресу и то сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], а сведоци [REDACTED] и [REDACTED] због неге болесних чланова породице о којима се старају и одговорни су за њихову терапију, нису били у могућности да напуштају своје место боравка.

Стога је суд на главном претресу одржаном дана 12.12.2013. године, на основу одредбе чл. 406 став 1 тачка 1 и 2 ЗКП, а на сагласан предлог странака, извршио увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Босне и Херцеговине број 05-1/04-5-1457/11 од 09.09.2011. године; записник о саслушању сведока [REDACTED] сачињен Кантоналним тужиоцем Унско-Санског кантона Бихаћ – Федерација Босне и Херцеговине број ТО10КТП30004622811 сачињен дана 11.06.2011. године; записник о саслушању сведока [REDACTED] пред Кантоналним тужиоцем Унско-

санског кантона Бихаћ – Федерација Босне и Херцеговине број КТ-242/95-РЗ сачињен дана 28.02.2008. године, записник о испитивању сведока [REDACTED] пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу број Ки-14/97 РЗ, сачињен дана 04.06.2001. године, као и записник о саслушању сведока [REDACTED] сачињен пред овлашћеним службеним лицем Управе полиције – Сектора криминалистичке полиције Унско-санског кантона Кантоналног министарства унутрашњих послова Федерације Босне и Херцеговине број 05-104-5-424/08 од 28.02.2008. године.

Решењем овог суда К.По2 бр. 5/13 од 10.03.2014. године из списка предмета су издвојени записници о саслушању сведока [REDACTED] и [REDACTED], сачињени дана 16.12.2011. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ број: Т01 0 КТРЗ 0007363 11 од 16.12.2011. године и истовремено је одређено да ће се, по правноснажности решења, издвојени записници ставити у посебан омот и чувати код судије за претходни поступак одвојено од осталих списка, те да се не могу разгледати нити користити у овом кривичном поступку. Ово стога што су сведок [REDACTED] син покојног [REDACTED], рођеног брата опт. Ђуре Тадића, сведок [REDACTED] рођени брат опт. Ђуре Тадића упозорени на главном претресу дана 25.10.2013. године да су с обзиром на степен сродства ослобођени дужности сведочења у смислу члана 94 став 1 тачка 2 ЗКП-а изјавили да не желе да сведоче пред судом и да ће се користити правом да не изнесу свој исказ на главном претресу.

Надлежност суда

Одредбама чл. 3., 9. и 10. Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине прописано је да је Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела из чл. 2 овог Закона, која су извршена на територији бивше СФРЈ, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се о кривичним делима против човечности и других добара заштићених међународним правом и тешким кршењима међународног хуманитарног права извршеним на територији бивше Југославије од 01. јануара 1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Сходно томе, заснована је надлежност Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду за поступање у овом кривичном поступку.

Саслушање сведока путем видео-конференцијске везе

У овом поступку поједини сведоци ([REDACTED], [REDACTED]) и сведоци - оштећени ([REDACTED] и [REDACTED], [REDACTED]) саслушани су путем видео-конференцијске везе на начин предвиђен одредбама Уговора

између Србије и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, имајући свакако у виду да се ради о изузетку од начела непосредности предвиђеног чланом 402 ЗКП-а, али и да је странкама било омогућено постављање питања, да је оптуженом било омогућено суочавање са сведоцима, те да се радило о лицима од којих поједина имају пребивалиште у иностранству (БиХ и Немачка), према којима се не могу применити мере принуде ради обезбеђивања присуства на главном претресу, од којих су поједини из разлога сигурности, као што су сведоци [REDACTED] и [REDACTED], прихватили да сведоче једино путем видеоконференцијске везе, док се сведоци [REDACTED] и [REDACTED] налазе на издржавању казне затвора у КПЗ Зеница у Босни и Херцеговини, а ради се о исказима сведока који су веома значајни за утврђивање чињеничног стања, тако да су по оцени суда, задовољени сви критеријуми за прихватање оваквог начина саслушања сведока у конкретном случају.

Исказ сведока као доказно средство

Специфичност кривичног поступка који за предмет има кривично дело ратног злочина огледа се у томе што су предмет утврђивања, догађаји који су се, у појединим случајевима, одиграли и пре више од 20 година, као и да у највећем броју случајева, нису сачувани материјални трагови, што исказе сведока фактички чини једним од главних доказних средстава. Суд је стога посебну пажњу посветио оцени исказа сведока, не дозволивши да се, уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа, то тумачи на штету оптуженог Ђуре Тадића.

Дешавања у вези догађаја који је предмет овог кривичног поступка, одиграла су се у месецу септембру 1992. године, дакле пре више од 20 година. Ова чињеница говори у прилог томе да није могуће од сведока, од којих су поједини и у више наврата испитивани у току поступка, очекивати да се о појединостима догађаја и о његовом току, те и о неким околностима пре и након догађаја, изјашњавају потпуно сагласно. Осим тога, способност опажања одређених детаља и учесника, свакако зависи од више фактора, међу којима су: место на коме су се сведоци – конкретно очевици догађаја налазили у моменту долaska српских полицијаца и војника на лице места, чињенице да је у догађају учествовало више лица, да су лица која су пуцала на цивиле била униформисана, као и да су била маскирана, да није (осим у појединим случајевима) било одређених карактеристика по којима би их препознали, као и да, у највећем броју, нису била позната очевицима. Такође, и између самих сведока постоје разлике, с обзиром да поједини имају боље памћење и већу моћ запажања, да нису сви истог узраста јер их је било и малолетних у време догађаја. Нарочито је суд имао у виду да су поједини

сведоци, оштећени који су преживели догађај и побегли и након тога у избегличком центру Светом Року су боравили заједно и да су тамо препричавали догађај, при чему је свако од њих износио своје виђење догађаја и своја сазнања, те је потпуно природно да и то остави траг на касније казивање о догађају који је предмет овог кривичног поступка. У вези са тим, разлике које се појављују у исказима сведока приликом репродуковања одређених чињеница у вези догађаја и учесника (марке возила којима су српски војници и полицајци дошли на лице места, те помињање присуства других лица на лицу места, нпр. лица које су познавали под надимком „Ресан“), не могу да буду разлог за закључак да је комплетно сведочење непоуздано, нити се тим разликама може обезвредити доследно сведочење о битним чињеницама, које је прихваћено као убедљиво, нити одређене неподударности обавезно цео исказ чине непоузданим. Стога је суд приликом оцене веродостојности и поузданости исказа сведока највећу пажњу поклонио управо противуречностима у деловима исказа сведока о одређеним чињеницама, околностима, а посебно о учесницима самог догађаја, ономе што је претходило догађају, као и што је уследило након истог, ценећи их како појединачно, тако и у вези са свим осталим доказима.

Искази прибављени путем регионалне сарадње

Након преузимања кривичног гоњења опт. Ђуре Тадића држављанина Републике Србије, за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ од Кантоналног суда у Бихаћу Унско-Санског кантоне БиХ, у смислу одредби члана 41 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, овом суду су као саставни део списка достављени записници о саслушању лица пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантоне Бихаћ, затим записници сачињени пред МУП-ом Унско-санског Кантоне БиХ и пред истражним судијом суда у Бихаћу, и прибављени писмени докази а који су прихваћени као законити обзиром да су прибављени у складу са Уставом, Законом о кривичном поступку и Стандардима људских права у кривичном поступку.

Један број сведока је потом свој исказ дао и на главном претресу, што пред овим судом, што пред судом у Сарајеву путем видеоконференцијске везе и том приликом су им раније дати искази предочавани, а суд је раније дате изјаве третирао као саставни део исказа сведока. Наиме, такви искази сведока су третирани као један јединствени исказ, јер у супротном не би могли бити оцењени на адекватан начин.

Утврђено чињенично стање

Анализом и оценом свих изведенih доказа, како појединачно, тако и у вези са осталим изведеним доказима, као и са одбраном оптуженог, суд је на основу изведенih доказа, те начела слободног уверења у оцени доказа о чињеницама, на основу одредби чланова 16 и 419 ЗКП, закључио да је оптужени Ђуро Тадић извршио кривично дело које му се у овом поступку ставља на терет у време, на месту и на начин како је то описано у изреци ове пресуде.

Неспорне чињенице

Странке су сагласно, на припремном рочишту, учиниле неспорном чињеницу да се предметни догађај одиграо дана 23. септембра 1992. године у месту Дульци које се налази на територији општине Бихаћ, Република Босна и Херцеговина, а које је у моменту када се догађај одиграо, било под контролом војске Републике Српске, да је оптужени био припадник једне од страна у сукобу који је тада постојао на територији БиХ, конкретно припадник Војске Републике Српске, као и да се догађај одиграо између 16 и 17 часова. Осим тога, није спорна ни чињеница да је оптужени у Дульке својим аутомобилом марке „Пежо“ 304 довезао лица: Зорана Тадића, Јовицу Тадића зв. „Кајо“, Берга Зорана, Жељка Бабића и Светка Тадића, да су у Дульке тада дошли и Гојко и Слободан Ђурић, да је у Дульцима био обучен у СМБ униформу, да је том приликом лишено живота више лица муслиманске вероисповести која су се налазила на радној обавези, као и да је [] том приликом задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици.

Друштвено – политичка збивања у Бихаћу и околним местима

Да се догађај који је предмет овог кривичног поступка, одиграо у време унутрашњег оружаног сукоба који се водио између Армије Републике Босне и Херцеговине са једне стране и оружаних снага Војске Републике Српске са друге стране, странке су учиниле неспорним на припремном рочишту.

Република Босна и Херцеговина је 03. марта 1992. године прогласила своју независност, а убрзо затим су Европска заједница и то

06. априла, а САД 07. априла 1992. године, признале независност БиХ која постаје чланица Уједињених нација 22. маја 1992. године. Поменути догађаји представљају опште познате историјске чињенице.

Одлуком Предсједништва Републике Босне и Херцеговине на седници одржаној 20. јуна 1992. године („Сл. лист БиХ бр. 7 од 20.06.1992. године) проглашено је ратно стање на територији Босне и Херцеговине, а исто је укинуто одлуком Предсједништва Републике БиХ 22. децембра 1995. године, што се утврђује увидом у („Службени лист Републике Босне и Херцеговине број 50 од 28.12.1995. године).

Муслиманско становништво у местима око Бихаћа – у Кулен Вакуфу, Орашцу, Ђуковима и Рипчу, у већем броју напустило је ову територију и отишло у Бихаћ у јуну месецу 1992. године, када је над овим местима и околним селима успостављена контрола војске и полиције Републике Српске, а један део тог становништва остао је у Рипчу. Борбене линије између војске Републике Српске и Армије БиХ су биле на потезу Голубић – Лоховска брда, поред мотела «Сунце» и према Грабежу.

У вези са тим дешавањима, током поступка су се изјашњавали пре свега припадници тадашње полиције Републике Српске, објашњавајући да су били упућивани на борбене линије које су се налазиле у близини Бихаћа, на Лоховским брдима и на Грабежу, где је између осталог, а што је несумњиво утврђено током поступка, погинуо и брат оптуженог Ђуре Тадића, [REDACTED].

Наиме, сведок [REDACTED] зв. [REDACTED], тадашњи припадник резервног састава Станице милиције у Кулен Вакуфу, је навео да су на Грабежу код Бихаћа, изгинули српски борци. Он је дан након сахране [REDACTED], морао ићи на ратиште, јер је по наредби командира Секулић Жарка, са полицајцима из станице полиције Кулен Вакуф, ишао у Рипач да попуњава линије на Лоховским брдима које су биле пробијене од стране Армије Босне и Херцеговине. Он је конкретно ишао да обезбеђује мост на реци Уни који се налазио у Рипчу.

Сведок [REDACTED] је, изјашњавајући се о приликама око Бихаћа, навео да је у периоду када се догађај десио, осим што су на борбеној линији настрадали српски борци, дошло је и до пробоја линије од стране Армије Босне и Херцеговине изнад Лоховских брда и њихова војска је кренула у правцу унутрашњости линија које је држала српска страна. У вези са тим, блокирао је корито реке Уне да би спречио продор припадника Армије БиХ.

Сведок [REDACTED] који је у току рата био ангажован у територијалној одбрани, а 20.06.1992. године ушао у резервни састав

полиције у Кулен Вакуфу, навео је да су у време када су на ратишту изгинуле његове комшије, линије разграничења између Војске Републике Српске и Армије Босне и Херцеговине, била Лоховска брда – Притока – Грабеж.

Сведок [REDACTED], припадник резервног састава полиције у Кулен Вакуфу, је навео да му је познато да су у јуну месецу 1992. године Муслимани из Кулен Вакуфа и околних села, напустили своје куће, да је тада била ту армија српске војске и да је до тога дошло зато што су били неки преговори о предаји оружја, да наводно они нису предали то оружје, да је војска дошла и да су они отишли у правцу Орашца, а онда преко брда Клишевић према Штрбачком брду у Хрватску. Познато му је да су борбене линије између ВРС и Армије БиХ биле на потезу Голубић – Лоховска брда поред мотела «Сунце» и према Грабежу.

Сведок [REDACTED] и [REDACTED] су изјавиле да је након јуна месеца мусимански и хрватско становништво од стране српске војске и полиције прогонено у Бихаћ, што је потврдио и сведок [REDACTED], наводећи да је он заједно са родитељима и другим мештанима из Рипча прогонен за Бихаћ, али се због обавеза враћао кући све док није затворен пролазак из Рипча у Бихаћ и он је ту остао. Такође, сведок [REDACTED] је навела да су 23. маја 1992. године српске власти формирале Српску општину Бихаћ и бошњачком и хрватском становништву дале ултиматум да у року од 2 сата напусте подручје Рипча. Данас 12. јуна 1992. године српска војска је напала град Бихаћ, а 86 Бошњака и један Хрват су остали блокирани у Рипчу, војска Републике Српске им није дозволила излазак. Сведок [REDACTED] је навео у свом исказу да је у јуну месецу 1992. године један део становника Орашца прогонен према Бихаћу, а један део је заробљен и одведен у Рипач.

И сведок [REDACTED] је навео да 09. јуна 1992. године град Бихаћ блокиран од стране српске војске тако да се није могло ићи ни за Бихаћ, ни из Бихаћа за Рипач, те је он са још око стотинак Бошњака остао у Рипчу.

Сведок [REDACTED] је навео да је у мају и јуну месецу 1992. године извршена блокада Бихаћа од стране српске војске и полиције, када је наређено исељење свих становника Рипча. Иако се у пар дана могло прелазити из Рипча у Бихаћ и обратно, људи који су након тога остали у Рипчу нису имали могућности да се врате у Бихаћ, фактички су били у заточеништву.

Сведок [REDACTED] који је у току рата био резервни полицајац у Кулен Вакуфу, је навео да је негде на почетку рата 1992. године, од стране Војске Републике Српске извршен прогон мусиманског становништва из Кулен Вакуфа, Клисе, Орашца и Ђукова, и у тим

активностима учествовала је и станица милиције из Кулен Вакуфа. Познато му је да је пуно света тада отишло, а нешто мало Муслимана је остало у Вакуфу и Орашцу.

У периоду када се одиграо догађај који је предмет оптужбе, места Орашац и Кулен Вакуф су била под контролом Војске Републике Српске о чему је сведочио оштећени [REDACTED] износећи своја сазнања да је у то време подручје Орашца, те тиме и Рипча (који је како наводе сведоци био главни и за место Дульци) контролисала Војска Републике Српске, а то је утврђено и из исказа оштећеног [REDACTED] који је потврдио да је у том периоду Војска Републике Српске, контролисала поменута места, као и Дульце и Рипач, те из исказа сведока [REDACTED] који је навео да је подручје Орашца и Кулен Вакуфа где је било седиште српске полицијске станице, било под контролом власти и војске Републике Српске.

Налазећи да су се наведени сведоци о друштвено-политичким приликама у местима око Бихаћа, изјашњавали искрено, доследно и уверљиво, суд их је у том делу у потпуности прихватио. Осим тога, да је то подручје контролисала српска страна није спорио ни оптужени у својој одбрани.

Суд је прихватио одбрану оптуженог у делу у коме се изјашњавао о својој припадности српској страни и о свом војном ангажману, конкретно у погледу чињенице да је непосредно пре и током догађаја, био [REDACTED] припадник рајновачке чете, којој је припадао и његов брат, пок. [REDACTED].

Оптужени Ђуро Тадић није оспоравао чињеницу да је пре, за време и након догађаја у Дульцима, био припадник једне од страна у сукобу – конкретно припадник Војске Републике Српске, рајновачке чете, другог вода, I и II одељења.

У својој одбрани је детаљно објаснио да је од 09.05.1992. године био најпре ангажован од стране Војног министарства Петровац у петровачкој јединици, а након издаје, напуштања и одвајања од ове јединице, да је са осталима припао бихаћкој јединици – рајновачкој чети, која је била у саставу територијалне одбране, да је непосредно пре овог догађаја када су у Дульцима убијени цивили, био на личкој страни преко реке Уне, а након сахране је по позиву поново отишао на линију.

Његови наводи о припадности поткрепљени су пре свега писменим доказом - списком са подацима лица распоређених у рајновачку чету из кога произилази да је окр. Ђуро Тадић био припадник II вода те чете, као и исказима сведока [REDACTED], који је на гл. претресу навео да мисли да је Ђуро Тадић био ангажован у Рајновачкој чети, те сведока Јове

Вуцеље који је такође потврдио да је оптужени у то време био у рајновачкој чети.

У рајновачкој чети су осим Ђуре Тадића били и сада пок. Слободан Ђурић и Гојко Ђурић, учесници у догађају који је предмет оптужбе, што је утврђено увидом у списак са подацима лица распоређених у рајновачку чету, из кога је утврђено да су поменута лица била припадници II вода, III одељења рајновачке чете.

Осим тога, контролу над Рипчем, Орашцем и Кулен Вакуфом, имала је и српска полиција, о чему су сведочили Јово Вуцеља, [REDACTED]
[REDACTED] и [REDACTED], који су у то време били у саставу резервне станице јавне безбједности српске општине БиХ.

Сведок [REDACTED] је то потврдио у свом исказу, наводећи да је у прогону Муслимана из Кулен Вакуфа, Орашца и Ђукова, учествовала и полиција, а осим других, те активности је предузимала и његова станица милиције из Кулен Вакуфа. Она је првобитно била у Рајновцима, а након тога су прешли у Кулен Вакуф, наводећи да су у Рајновцима и све до Орашца, биле патроле, које су пратиле и чувале цивиле и у којима су били људи из различитих крајева.

Сведок [REDACTED] који је од јула месеца 1992. године био у резервном саставу полиције у Кулен Вакуфу, и чији се посао између осталог састојао и у томе да патролира на подручју поменутих места, је потврдио да су места Кулен Вакуф, Орашац, Ђукови и околна села била у то време под контролом Војске и полиције РС-а. Централна полицијска станица била је у Рипчу, а њено одељење је било у месту Кулен Вакуф. Објаснио је да је Рипач био главни и за место Дульци.

Увидом у список станице јавне безбједности српске општине БиХ од 01.07.1992. године, утврђено је да су Тадић Зоран, Бабић Жељко и Берга Зоран били припадници резервног састава станице јавне безбједности Бихаћ.

Сведок [REDACTED] који је од 20.06.1992. године прешао у резервни састав полиције у Кулен Вакуфу, пред судом је навео да је у станици у служби виђао Зорана Тадића, док су Кајо, Тадић Ђуро и Ђурићи били у војсци. Ђуро је конкретно припадао 15. бригади рајновачке чете. Иако је радна обавеза била организована од стране радног вода при војсци, лица на радној обавези су требала да буду аутоматски заштићена од стране полиције, они су требали да их обилазе, обезбеђују и пазе док раде.

Изјашњавајући се о припадности лица која су били учесници догађаја у Дульцима, сведок [REDACTED] је на главном претресу навео

да је у том периоду Зоран Тадић био резервни полицијац у Рајновцима, односно Кулен Вакуфу, да су Јовица Тадић звани „Кајо“, као и Жељко Бабић били војници, док је Зоран Берга био у полицији.

И сведок [REDACTED] је на главном претресу потврдио да је током рата био прво ангажован у 15. пешадијској бригади Бихаћ, а после тога у полицији Републике Српске.

Сведок [REDACTED] је објаснио да је милиција у Кулен Вакуфу тада имала активни и резервни састав у којем су у другој половини 1992. године са њим били између остalog и Зоран Тадић, Жељко Бабић и Берга Зоран.

Сведок [REDACTED] је навео да је Светко Тадић у време предметног догађаја био ангажован при војсци у Кинину, док су Зоран Тадић и Жељко Бабић били у резервном саставу полиције, а то је потврдио и оптужени у својој одбрани.

Сведок [REDACTED] је навео да је почетком јуна месеца 1992. године званично постављен на место заменика командира Станице милиције Српске општине Бихаћ у Рипчу, а у периоду од 15.06.1992. до 15.06.1993. године је био командир резервне станице милиције у Кулен Вакуфу, коју је по задатку оформио и активирао. У то време, Тадић Зоран, [REDACTED] и [REDACTED] су били окосница те станице. Осим тога, у полицији је био и Бабић Жељко из Рајноваца, али је 08.12.1992. године одатле избачен, док је и Берга Зоран једно време био код њега у полицији, у августу месецу, али га је војска тражила ради одслуђења војног рока.

Из наведених исказа сведока у делу у коме се изјашњавају о припадности учесника предметног догађаја српској страни у сукобу, да су Зоран Тадић, Зоран Берга, и једно време Жељко Бабић били припадници полиције, а једно време при војсци, да су опт. Ђуро Тадић, Светко Тадић, Јовица Тадић, Гојко Ђурић и Слободан Ђурић били војници, а које је суд прихватио налазећи да су међусобно сагласни у битном, и у складу са писменим доказима о војној припадности оптуженог Ђуре Тадића, несумњиво је утврђено да су сва лица која су учествовала у догађају у Дульцима, пре, као и у моменту када се одиграо догађај који је предмет овог кривичног поступка, била припадници српске стране у сукобу, која је евидентно контролисала између остalog и територију на којој се догађај одиграо. То је потврдио и оптужени у својој одбрани, наводећи да је Кулен Вакуф, као и територију Рајноваца одакле је он, контролисала српска полиција, и да је Муслимана било само у Дульцима где су живели, као и у Бихаћу. Навео је и то да је, осим њега, при војсци био и његов брат Светко, док су Зоран Тадић, Зоран Берга и Жељко Бабић били припадници полиције.

Иако сведок ██████████ истиче да је у септембру, у време када се одиграо догађај у Дуљцима, био разрешен дужности резервног полицајца и да је чекао када ће да га возе у војску у Петровац, ови наводи сведока свакако нису од утицаја на закључак суда да је припадао српској страни у сукобу, нити је доведена у сумњу тврдња наведених сведока да је он један временски период, очигледно пре догађаја, припадао српској полицији.

Од целокупног чињеничног описа из оптужнице, одбрана је оспорила да је оптужени добровољно са осталим учесницима догађаја кренуо у Дуљке, да је на лицу места било више возила, да је оптужени тада био наоружан, да је био маскиран и да је учествовао у пуцању на цивиле Муслимане који су били на брању шљива тога дана, да су у овом догађају лишена живота сва лица наведена у оптужници. Управо су те чињенице биле предмет доказивања на главном претресу.

За цивиле Муслимане који су остали у Орашицу и Рипчу, након јуна месеца 1992. године од стране Ратног предсједништва Српске општине Бихаћ организована је радна обавеза која се састојала у обављању сезонских радова, у којој је мајом учествовало радно способно муслиманско становништво. Током обављања послова, цивиле на радној обавези је обезбеђивала српска полиција, а била им је обезбеђена и храна која им је доношена из тадашње фабрике „Беби – трико“. Радна обавеза формално је трајала све до доношења одлуке о њеној обустави до које је дошло 21. септембра 1992. године, о чему је одлучено на седници Месног одбора Српске општине Бихаћ. О спровођењу радне обавезе сагласно су се изјашњавали како сведоци који су обављали радну обавезу, тако и лица која су директно учествовала у њеном организовању и спровођењу – ██████████ и ██████████, (које сведоци означавају као „чуваре“ лица на брању шљива у Дуљцима), као и ██████████ који је цивиле превозио.

Сведок ██████████ (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 15.11.2007. и на главном претресу 15.10.2013.) који је учествовао у организовању радне обавезе, објаснио је да је пар месеци пре догађаја у Дуљцима, у више села постојала радна обавеза, а он конкретно је негде у јулу месецу 1992. године обавештен од Ратног предсједништва Српске општине Бихаћ да приступи организацији и оснивању предузећа које би се бавило пољопривредном производњом и истог месеца је Српска општина Бихаћ основала јавно предузеће „Српска пољопривреда“ где је он био ангажован као дипломирани инжењер пољопривреде. Директор предузећа био је ██████████, а он је радио као шеф, односно технички директор. Одлуком Српске општине Бихаћ сво радно способно становништво МЗ Рипач, лојално српским властима, ангажовано је на пословима убирања воћа на подручју места Ђукови и Орашац. У брању шљива били су ангажовани припадници муслиманске

вероисповести, али и Српкиње које су биле уdate за Муслимане. Лица из радне обавезе превожена су трактором којим су управљали [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а када би лица из радне обавезе била довежена на локацију где су требали бити извођени радови, та места би била обезбеђивана и од стране полиције која је најчешће долазила из Кулен Вакуфа. Радници су свакодневно добијали оброке из фабрике „Беби трико“ и најчешће су храну довозили полицијаци из Вакуфа, а и [REDACTED] возилом „Мерцедес“. Није му, међутим, познато ко је конкретно био задужен да о радној обавези води евиденцију. Зна да је прављење спискова био посао полиције, али он није улазио у суштину њихове организације.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.11.2007. год. и на главном претресу 15.10.2013.), који је такође био ангажован у предузећу „Српска пољопривреда“ навео је да је у то време био задужен да превози Муслимане који су се налазили на радној обавези и тај посао је обављао око месец и по дана. Познато му је да су радне обавезе за људе из Рипча који су остали ту, а били су лојални српским властима, почеле негде на јесен, пред крај лета. На терен су, осим њега излазили и [REDACTED] и [REDACTED] и они су обично распоређивали раднике. Док су радили посећивала их је полиција из Кулен Вакуфа, Рајноваца и Орашца, која је патролирала и пратила целокупну ситуацију. Осим њега, цивиле је до места где се обављала радна обавеза превозио и [REDACTED], кога је у тај посао укључио [REDACTED]. Ове наводе је потврдио сведок [REDACTED] наводећи да је био упослен на развозењу радника који су били на радној обавези 10 – 15 дана пре догађаја. Када су стигле шљиве, свакодневно је раднике возио на брање.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.07.2011. и на главном претресу 15.10.2013.) посведочио је да је након јула месеца 1992. године, услед здравствених проблема, ослобођен од војске, али је био одређен да ради у цивилној заштити – радној јединици која је деловала при 15. бихаћкој бригади, да му је шеф био [REDACTED], а он је конкретно био ангажован да ради у радној јединици са својим трактором и приколицом. У Рипчу је остало нешто Муслимана које је кризни штаб општине Рипач радно ангажовао и они су радили на пољопривреди, сакупљали летину и слично. Његов задатак је био да их сачека са трактором и приколицом и превезе пред општину Рипач, а потом би их превозио на места где му одреде [REDACTED] и [REDACTED], који су одређивали и шта ће се тога дана радити, и који су надзирали њихов рад. Када су стигле шљиве, раднике је свакодневно возио у Дульке који су у Ђуковима, као и у нека насеља која није најбоље познавао.

И сведок [REDACTED] је на главном претресу потврдио да је пре догађаја у Дульцима, постојала радна обавеза за мусиманско становништво.

Суд је прихватио цитиране исказе сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], налазећи да су у битним деловима искрено и сагласно сведочили о увођењу и спровођењу радне обавезе за мусиманско становништво, да су њихови искази уверљиви и међусобно повезани, те представљају једну логичну целину. Осим тога, њихови искази потврђени су и исказима сведока – оштећених, лица која су радну обавезу обављала.

Наиме, о радној обавези изјашњавали су се и сведоци који су били непосредни учесници дешавања у Дульцима дана 23. септембра 1992. године. Сведоци оштећени [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] су у својим исказима потврдили чињеницу да је почев од јуна-јула 1992. године била уведена радна обавеза на коју су ишли цивили Бошњаци, а која је трајала све до предметног догађаја (осим 22.септембра те године). Такође, у највећем броју поменути сведоци су у својим исказима били сагласни у погледу чињенице да су активности око прикупљања летине водили [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] (задужен за механизацију), који су за то били главни, као и да је у њиховој близини увек патролирала полиција.

Сведок [REDACTED] је навео да је, након отпочињања рата, мусиманско становништво које је остало у Орашицу, свакодневно вођено на присилни рад који се састојао између осталог, од копања кромпира и бербе воћа. На раду их је чувала полиција из Рајноваца, а том полицијом „командовали“ су [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је навео да је, након што је био затворен пролаз за Бихаћ, остао у Рипчу, где је након одређеног времена, тамошњим Бошњацима била уведена радна обавеза која се састојала у обављању пољопривредних радова, да су се сваког јутра у 7 часова, морали пријављивати портирници испред бившег ИМТ у Рипчу, а потом ићи до куће [REDACTED] испред Српске општине Бихаћ са седиштем у Рипчу, одакле би их трактором превозили, те да су у Ђукове и Орашац ишли више пута током августа и септембра месеца. Приликом обављања радова, Орашчани и Вакуфчани су били са једне стране, а Рипчани са друге и нису смели имати никакав контакт.

Сведок [REDACTED] је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 13.12.2007. године навео да је заједно са укућанима од августа месеца па све до догађаја који се десио у Дульцима у септембру 1992.

године, ишао на радну обавезу. Свако јутро и вече полиција је прозивала лица која су живела у кући Насуфовић Хасе. Када су ишли у радне обавезе, били су дужни да се јаве у место Рипач код тунела где би их чекали представици [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а након тога су трактором превожени на места где су радили.

Сведок [REDACTED] је навео да су свакога дана долазили на зборно место код тунела, а потом су смештани у тракторе и вођени да обављају одређене послове. Радили су свакога дана од 7 ујутру до 7 увече. Док су радили, главни је био [REDACTED], а надзирала их је наоружана српска војска, конкретно 3 чувара, која су водила рачуна о њиховом раду и пазила да они не побегну.

Сведок [REDACTED] је навела да су још у јулу месецу започете активности које су се састојале у томе што су цивили обављали пољопривредне послове за потребе српске војске. У јулу месецу 1992. године сви мештани Ђукова и Орашца су добили наређење да дођу испред школе у Орашцу ради прављења спискова лица која су остала да живе на том подручју. Тог месеца започете су активности принудног рада које су се састојале у томе што су цивили ишли да обављају пољопривредне послове за потребе српске војске. Осим њиховог становништва, у сакупљању летине су учествовала и лица из Рипча која су долазила трактором. Чувала су их три лица која су такође била из Рипча, а осим њих, раднике су чували и полицајци из Кулен Вакуфа, пре свега ту су били Тадић Зоран, син Томе, [REDACTED], син Љубише, а најчешће [REDACTED], зв. [REDACTED] сви из Рајноваца.

Сведок [REDACTED] (чији су искази сачињени пред Кантоналним судом у Бихаћу дана 04.06.2001. и пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.02.2008. у које је извршен увид на гл. претресу дана 12.12.2013. год.) је навео да је од почетка блокаде Бихаћа, заједно са [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], радио за српске власти у радној обавези копања канала, а како је долазила јесен заједно је, са преосталим радно активним становништвом, био ангажован да ради на пословима прикупљања летине, жита, воћа и поврћа. Активности око радне обавезе водио је [REDACTED], а са њим су били [REDACTED] и [REDACTED] који је био задужен за механизацију, а идентична сазнања изнео је и сведок [REDACTED]. Сведок [REDACTED] је додао и то да је у току септембра месеца Муслиманима из Рипча било наложено да беру и купе шљиве у Дульцима.

Из исказа сведока [REDACTED] (саслушан 25.01.2002. г пред Кантоналним судом у Бихаћу, у чији је исказ извршен увид на гл. претресу 29.11.2013. на основу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) утврђено је да су Муслимани у периоду пре него што се одирао догађај у Дульцима, свакодневно ишли на присилни рад, који су Срби звали „радна обавеза“,

да су им претпостављени на тој обавези били [REDACTED] и [REDACTED]. Сваки дан су ишли на брање шљива или вађење кромпира, а он конкретно је био ослобођен радне обавезе, јер је био инвалид претходних 17 година. Међутим, 23. септембра 1992. године и он је одведен у Дуљке.

Сведок [REDACTED] (саслушан од стране Кантоналног МУП-а Унско-санског кантона дана 28.02.2008.) је објаснио да је од јула месеца 1992. године, свакога дана на радну обавезу сакупљања поврћа и воћа за потребе српске војске ишло њих двадесет и шесторо и са њима су увек ишли [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], да је трактор возио [REDACTED], а тамо их је чуvala полиција из Кулен Вакуфа, која им је довозила и храну.

Сведок [REDACTED] (саслушана пред Кантоналним судом у Бихаћу 04.06.2001. године, пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.06.2006. године и на главном претресу 27.06.2013.) је навела да су након блокаде Бихаћа, односно после 12. јуна 1992. године, преостали Бошњаци морали свакодневно ићи на присилни рад, а када су доспеле шљиве и јабуке ишли су свакодневно купити воће по Орашицу, Ђуковима, Клиси и Дуљцима. На главном претресу је додала да су на радну обавезу одлазила сва млађа и способна лица, а увек су их пратили полицајци, односно чувари који су их водили и 23. септембра када се додгио масакр.

Иако из решења Српске општине Бихаћ бр. 639/92 од 04.09.1992. године којим је уведена радна обавеза за [REDACTED], произилази да је Ратно предсједништво Српске општине Бихаћ на проширеој седници одржаној дана 04.09.1992. године донело одлуку о увођењу радне обавезе ради обављања низа послова, из исказа наведених сведока је несумњиво утврђено да је радна обавеза за муслиманско становништво била организована већ након јуна месеца и да је трајала све до 21. септембра 1992. када је обустављена, те да је тадашња српска полиција из Кулен Вакуфа, активно учествовала у њеном спровођењу.

Сведок [REDACTED], у то време заменик командира Станице милиције Српске општине Бихаћ у Рипчу објаснио је да је у оквиру српске општине Бихаћ акција брања шљива била организована као радна обавеза на коју су ишли људи из Рипча или Кулен Вакуфа и о томе су добијали решење. Та активност је имала логистичку подршку која је подразумевала храну, људе који је воде и слично, а он је имао обавезу да одреди два – три полицајца која су то обезбеђивала. У вези са обустављањем радне обавезе након погибије српских војника на Грабежу, овај сведок је навео да је дана 21.09.1992. добио информацију да је претходне ноћи настрадао одређен број српских војника на локалитету Дреново Тијесно и да су међу њима била тројица Рајновчана, и ту информацију је одмах пренео на седници месног одбора МЗ Кулен Вакуф одржаној истог дана, а како је ту био и [REDACTED] који је био задужен за

радну обавезу, том приликом је присутнима саопштио да се због безбедносне ситуације не врше радови на скупљању шљива и других производа. Истог дана, звао је начелника СЛБ Српске општине Бихаћ – ██████████, да га обавести о својој одлуци да се људи цивили не изводе на радове из безбедносних разлога, са чиме се ██████████ сагласио. Међутим, 23.09. док се налазио у Станици јавне безбедности у Рипчу, негде око 15-16 часова, ██████████ му је саопштио да су берачи шљива отишли.

У вези организовања радне обавезе, али и учешћа припадника српске полиције и њиховог ангажовања, изјашњавала су се управо лица која су била припадници резервног састава полиције у Кулен Вакуфу.

Чињеницу да су радници надзирани од стране српске полиције, утврђено је из исказа сведока ██████████ зв. „Ресан“ (датим 14.11.2011. пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ, а у који је извршен увид на гл. претресу дана 29. новембра 2013. године), који је навео да је њихова станица у Кулен Вакуфу радила на обезбеђењу радника који су се налазили на радној обавези, додајући да, док се погибија ██████████, ██████████ и ██████████ није десила, „њима није фалила длака с главе“.

Сведок ██████████ (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.09.2011. год. и на гл. претресу 16.10.2013. год.) потврдио је да је од стране српских власти била одређена радна обавеза у коју су ишли сви који су били радно способни, а нису били способни за одлазак на ратиште, наводећи да су и Мусимани и Срби. Овај сведок је на главном претресу објаснио да су, осим ██████████ и ██████████, ту били присутни и полицајци за случај да се нешто не би десило. То је било позадински организовано, тако да је за време обављања радова, у непосредној близини постојала једна патрола која се смењивала док се радови не заврше. Патрола се састојала од највише два - три полицајца која су морала бити присутна у ротирању. Међутим, тога дана када се десио догађај, дошло је до промене на положају, сви су били ангажовани јер је “пуцала линија”, из ког разлога патролни полицајци нису били присутни поред радника, јер су и они били ангажовани на борбеној линији. Централна полицијска станица била је у Рипчу, а одељење је било у месту Кулен Вакуф. Људи су били распоређени у обе станице, тако да их је у Рипчу било троје-четворо. Рипач је био главни и за место Дульци, а ██████████ је требало да организује обезбеђење лица која обављају радну обавезу. Ово је потврдио на главном претресу и сведок ██████████ наводећи да су лица са радне обавезе требала да буду аутоматски заштићена од стране полиције, чији припадници су требали да их обилазе, обезбеђују и пазе док раде.

Сведок ██████████ (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантона БиХ 08.08.2011. год. и на гл. претресу 27.06.2013.

год.) је навела да су након блокаде путева за Бихаћ, она и њен муж [REDACTED] остали у Рипчу, да су морали ићи на принудни рад за српску власт, али је она због болести ослобођена, док је њен муж са осталим Мусиманима морао ићи и радити све што му се каже. Сећа се да је за радну обавезу тих људи био задужен [REDACTED].

Суд је прихватио наведене исказе сведока, налазећи да су они јасни, недвосмислени, доследни и међусобно сагласни у погледу околности које су пратиле организовање и спровођење радне обавезе, те улоге полиције у периоду пре него што се одиграо догађај који је предмет овог кривичног поступка, као и лица која су учествовала у спровођењу радне обавезе, и из ових исказа суд је несумњиво утврдио да је након проглашења српске општине Бихаћ, за околна места - Орашац и Кулен Вакуф, као и Рипач, организована радна обавеза за тамошње становништво мусиманске националности, да су у спровођењу радне обавезе учествовали [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], као и да је дана 21. септембра 1992. године на седници месног одбора МЗ Кулен Вакуф одлучено да се радна обавеза обустави, али су радници и поред тога 23. септембра 1992. године одведені у Дульке. Такође, из исказа сведока несумњиво произилази и то да је постојала обавеза српске полиције – резервне станице Кулен Вакуф да обезбеђује, односно штити раднике на радној обавези, али то несумњиво тога дана није учињено.

23. септембра 1992. године у Дульке су из Рипча на трактору довежени цивили мусиманске националности. Сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], објаснили су како се одлазак на радну обавезу, као и дешавања тога дана значајно разликовала од истих активности које су се одвијале у претходном периоду. У прилог наведеном говори и чињеница да су тога дана у Дульке одведена и лица која иначе нису била у радиој обавези – старци и деца, као и болесна лица, да је један број цивила већ по одласку у Дульке био претучен, да тога дана цивиле нису чували припадници полиције, нити им је била обезбеђена храна, као обично.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 10.06.2011., у чији је исказ извршен увид на основу чл. 406 ст.1 тач. 1 и 2 ЗКП, због болести и отежаног доласка) је навео да је последњи пут када су ишли, 23. септембра приметио да нешто није у реду јер су српски полицијаци истеривали људе из кућа на силу и то је био први пут да их на тај начин воде, с обзиром да су уобичајено знали своје обавезе и морали су ићи сами. Тога јутра, заједно са њима који су били способнији за рад, на радну обавезу су ишла и деца и старији. Када су стигли у Ђукове (Дульке), нису затекли мештане Орашца и Кулен Вакуфа који су их ту обично чекали, а осим тога, није им стигао ручак који је требало да буде око 15.30 часова.

И сведок [REDACTED] је навео да су тог јутра на радну обавезу одведені и старији људи, лошег здравственог стања који обично нису позивани, међу којима и [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], што је код њега изазвало сумњу да је све било испланирано, као и то што је полицајац „[REDACTED]“ том приликом носио списак и тачно знао ко треба да иде обративши им се речима „идете данас и нећете више никада ићи“, а по доласку их није сачекала полиција као и обично. Тога дана, отишло је између 22 и 26-оро људи.

Сведок [] је пред судом навела да је дана 23. септембра када се догодио масакр, из Рипча довежено 26-оро људи, иако је првобитно дошло само њих седморо. Наиме, тога дана нису дошли сви који су били позвани на рад, већ само њих седам, а остали су накнадно принудно доведени. Запамтила је да је један полицајац тада изричito нагласио да сви морају доћи, да иду још тог дана и никада више, што је њу навело на размишљање и изразила је сумњу да су они који се тога дана нису појавили, знали нешто што она није.

У сагласности са овим исказима је и исказ сведока [REDACTED] која је навела да је тог јутра (23. септембра 1992.) негде око 08 сати дошао полицајац [REDACTED] и свим мештанима Рипча који су били бошњачке националности, наредио је да изађу из кућа и да крену за њим на радну обавезу, да се том приликом обратио и њеној јетрви која је српске националности, али је њој рекао да не треба ићи јер је Српкиња. Још од раног јутра њима је било сумњиво то што на место где су се редовно окупљали нису дошли мештани Вакуфа и Орашца, као што је то било уобичајено, а није било ни полиције која је редовно долазила да их чува. Код тунела, где су се иначе окупљали и тог дана их је чекао трактор, углавном су сви радници дошли, али је већина њих била претучена.

Сведок [REDACTED] је навео да се ујутру 23.09.1992. када су се сакупљали на зборном месту ради одласка на брање шљива у Орашац, један број Бошњака, међу којима је био и он, није отишао јер су од раније

имали допуштење да наставе одмор и да не иду на радове. Недуго после доласка на зборно место са којег се полазило на рад, а које је било испред куће [REDACTED], поново је дошао полицајац [REDACTED] и истерао је све људе, старце, жене и децу и натерао их је да иду на зборно место ради одласка у сакупљање шљива. Мисли да је тог дана ишло 30-ак људи и приколица је била пуна народа.

Сведок [REDACTED] је навео да су се 23.09.1992. године као и обично скучили на стадиону у Рипчу јер су требали ићи у Орашац на брање шљива, а тога дана су била спремна два трактора од којих је један који је био празан пре њих одвезао [REDACTED], а њих 26-оро су ставили на трактор који је возио [REDACTED]. Међутим, претходно су их тукли и говорили да им је дошао судњи дан. Тога дана, није видео полицију из Кулен Вакуфа која их је чувала претходних дана на радној обавези.

Иако овај сведок спомиње одлазак у Орашац, очигледно се ради о омашици, с обзиром да у даљем изношењу својих сазнања, сведок као место где су одвежени означава Дульке.

Да тога дана у Дульцима није било полиције да чува цивиле на радној обавезе, изнели су у својим исказима и сведоци [REDACTED] која је навела да тога дана није видела полицију која их је обично чувала, нити им је долазио ручак као што је то био уобичајено, а сведок [REDACTED] је истакао да је полиција пратила раднике и била дужна да прати целокупну ситуацију, али је у последњих четири, пет дана пре догађаја, као и на дан када су људи побијени, није било.

Такође, и сведок [REDACTED] је то потврдио у свом исказу, наводећи да тога дана није било полиције из Кулен Вакуфа, која је долазила да их чува док су радили у том делу Орашца и Ђукова, а од којих је највише запазио [REDACTED], због ружног понашања.

Сведок [REDACTED] је на гл. претресу дана 12.12.2013. године навела је да су 23. септембра њена мајка и сестра изашле на аутобуску станицу и чекале да дођу људи из Рипча. Када су стигли, око 9 часова, почели су да раде и сакупљали су шљиве око њене куће. Иако је радницима свакога дана доношен ручак из Кулен Вакуфа, тога дана они нису добили ништа ни да пију ни да једу.

Суд је прихватио исказе сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], налазећи да су искрени и уверљиви и да сведоци, као актери читавог догађаја, животно описују целокупну атмосферу пре поласка у Дульке тог јутра. Такође, суд је прихватио и исказе сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], из којих произилази да их тога дана није чуvala полиција, а што је потврђено и од стране [REDACTED]

[REDACTED], који је био у саставу резервне станице милиције у Кулен Вакуфу, а који је пред Кантоналним тужилаштвом истакао да су, када се одиграо догађај у Дульцима, те вечери у станици ИМТ Рипач сазнали да су тога дана у радну обавезу купљења шљива отишли радници из Рипча, што их је изненадило јер су знали да нико из њихове станице из Кулен Вакуфа од полиције, није отишао на обезбеђење тих људи.

Поменути сведоци по оцени суда су сагласно, искрено и уверљиво сведочили о одласку на рад у Дульцима 23. септембра, а осим тога њихови искази су у сагласности и са исказом сведока [REDACTED] из ког исказа такође очигледно произилази да је њихов одлазак тога дана био неубичајен.

Наиме, сведок [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантона и на гл. претресу 15.10.2013. год.) се сећа да је 23.09.1992. године [REDACTED] ([REDACTED]) дошао код њега кући и рекао му да вози Муслимани на рад јер му је то неко из Општине наредио, иако му је два до три дана пре тога рекао да се не иде на радну обавезу због претњи и тензија да ће Муслимани бити убијени. Када је дошао пред Општину видео је да нема пуно радника, те је [REDACTED] отишао у СЈБ Рипач, где је разговарао са неким полицијцима и након тога су убрзо дошли сви радници који су требали доћи у пратњи полицијца са аутоматском пушком у руци. [REDACTED] му је рекао да их вози у Ђукове код мостића, а он је претходно отишао својим возилом. Око 10,00 часова дошли су на то место, и ту су их чекали Иванчевић [REDACTED] и [REDACTED] који му је рекао да откачи и остави приколицу, а да даље трактором вози жито у Мартин Брод, што је он и учинио. Међутим, наводи да је имао мању приколицу у коју није моглостати 19 лица.

Сведоци [REDACTED] и [REDACTED] су потврдили да је трактор са цивилима 23. септембра 1992. године, возио [REDACTED].

Осим тога, сведок [REDACTED], је навео да је био задужен да вози цивиле на радну обавезу, а тога дана је био у обавези да изда жито за коње. Управо из тог разлога, раднике је у Дульке одвезао [REDACTED], а он је требало да их врати назад. Било је око један сат када се вратио са трактором у Дульке. Када је дошао доле, стајао је са [REDACTED] и [REDACTED], а [REDACTED] касније тога дана у Дульцима није видео.

У вези са тим, очигледно је да је и поред донете одлуке о прекиду радне обавезе, муслиманско цивилно становништво одведеног у Дульке, где је касније њих 18 лишено живота, а преживела [REDACTED] тешко повређена.

Догађају који се дана 23. септембра 1992. године одиграо у месту Дульци, претходила је погибија српских бораца на Грабежсу, међу

којима је био и пок. [REDACTED], брат оптуженог Ђуре Тадића, а која је и била повод за освету према локалном муслиманском становништву. На сахрани [REDACTED] и [REDACTED], који је такође погинуо на Грабежу, као и на даћи која је након сахране организована, говорило се о освети за погинуле српске борце, о чему су се пред судом изјашњавали Жељко Бабић, Зоран Берга, [REDACTED] зв. «[REDACTED]» и [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 16.12.2011. год. навео да је на ратишту код Бихаћа, на Грабежу, непосредно пре догађаја у Дульцима, изгинуло 17 лица, међу којима су биле и његове комшије из Рајноваца - [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED], који су сахрањени дана 22. септембра, а сахрани су присуствовале породице убијених и то Зоран Тадић, Томин син, Томина браћа – Тадић Јовица, Тадић Ђуро и Тадић Светко, породица [REDACTED], као и многе друге комшије. Сама освета за [REDACTED] организована је пар дана пре него што су побили Муслимане у Дульцима, а одлука је пала још када је дошла вест из Петровца да је међу 17 погинулих бораца био и [REDACTED], а то је било пре сахране. Након сахране, испред Ђурине куће била је организована даћа на којој су, осим Зорана и његових стричева, били и Берга Зоран, [REDACTED] зв. „[REDACTED]“, Ђурић Слободан и његов син Гојко (које су звали „Ђирићи“), [REDACTED] и његова породица, те многи други. Зоран Тадић је том приликом говорио да ће ићи да освети главу свог оца и да ће масакрирати Муслимане у Орашцу и Дульцима. Осим њега, главни који су викали да се иде у освету били су Гојко и његов отац Слободан Ђурић, а у томе су их подржавали Зоранови стричеви – Јовица, зв. Кајо, Ђуро зв. Mrђа и Светко. У једном тренутку, сви који су подржавали освету коју је помињао Зоран Тадић – односно његови стричеви «Кајо», Ђуро и Светко, Слободан и Гојко Ђурић, посакали су и повикали да иду да убијају Муслимане. Зоран Тадић и Гојко су тражили да и он иде са њима, на шта је пристао, али како није имао пушку, Зоран Тадић му је нашао неку аутоматску пушку „јер је код његове куће било доста таквих“.

На главном претресу одржаном дана 25.10.2013. године, сведок [REDACTED] је навео и да се већ приликом отварања сандука говорило о освети, али да се она није могла извршити над Муслиманима који су били мештани, већ се догодила над другим људима који су ту доведени „на клање“, те да је након сахране, договорена освета у чему су учествовали Тадић Зоран, Тадић Светко и Тадић Јовица, а осим њих и пок. Гојко Ђурић, наводећи да је окр. Тадић Ђуро том приликом само био присутан јер је „даћа“ прављена испред његове куће.

Суд је из исказа сведока [REDACTED] несумњиво утврдио да се на даћи организованој након сахране [REDACTED] и [REDACTED], причало да се иде у освету за погинуле комшије према Муслиманима и да

је одлука о освети подржана између осталог и од стране оптуженог Ђуре Тадића, а у том делу исказ овог сведока сагласан је са исказом сведока [REDACTED].

Наиме, сведок [REDACTED] у свом исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом од 24.01.2012. године је навео да су у месецу септембру погинули мештани из Рајноваца, [REDACTED] и [REDACTED], као и мештанин Кулен Вакуфа, [REDACTED]. Присуствовао је сахрани [REDACTED] и [REDACTED], а после сахране испред куће Ђуре Тадића зв. Mrђа, [REDACTED] брата, била је организована даћа. На том скупу, где је било дosta мештана, а он лично је био присутан када се причало да треба ићи у освету Муслиманима у Орашац за погинуле комшије, и зна да су о освети највише причали Ђурић Слободан и његов син Гојко, Зоран Тадић и његови стричеви, и то Тадић Јовица зв. «Кајо», Тадић Светко и Тадић Ђуро зв. «Мрђа». На тој сахрани, били су присутни и Бабић Желько, [REDACTED] зв. [REDACTED], и још много њихових комшија и колега. Након сахране, његовој кући су у јутарњим сатима дошли Тадић Зоран, Тадић Светко и Желько Бабић и позвали су га да иде са њима у Орашац ради освете, што је он и учинио, а истог дана око 16.00 часова је са поменутим лицима, као и са Тадић Јовицом и Тадић Ђуром, Ђуриним колима марке «Пежо» кренуо у правцу Дуљака. Успут су нашли на Гојка и Слободана Ђурића који су ишли возилом «Аскона».

Сведок [REDACTED] је на главном претресу изменио исказ наводећи да је опт. Ђуро Тадић приликом договорања о освети само био присутан, а сведок [REDACTED] је такође, на главном претресу навео да је био под стресом када је рекао да се између њих говорило о освети, наводећи да није постојао договор да се након сахране иде у Дуљке ради освете, да се није директно причало о томе већ се, услед љутње и беса, све десило спонтано.

Међутим, суд није прихватио накнадне, измењене исказе [REDACTED] и [REDACTED], налазећи да су ови сведоци на главном претресу очигледно покушали да минимизирају улогу опт. Ђуре Тадића у доношењу одлуке и договору да се иде у освету према Муслиманима због погибије српских војника.

Осим тога, одбрана оптуженог у којој истиче да погибија његовог брата Томе Тадића и освета према Муслиманима цивилима нису ни у каквој вези, оповргнута је и исказима сведока који су присуствовали даћи – [REDACTED] и [REDACTED], који, осим што су изнели своја сазнања о дешавањима на даћи, су сведочили и о томе да се након догађаја причало по селу ко је у убијању Муслимана у Дуљцима учествовао.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 23.09.2011. године и на главном претресу дана

16.10.2013.), коме је на Грабежу погинуо рођени брат [REDACTED], када и [REDACTED] и [REDACTED], је навео да је осим њих тројице погинуло још 14 лица, да је сахрана била обављена заједно за његовог рођеног брата [REDACTED] и за [REDACTED]. За ту прилику испред куће Ђуре Тадића зв. „Мрђа“ и „Мркела“ била је организована даћа, на којој је био присутан велики број људи, а он се сећа Зорана Тадића, његова три брата - Ђуре Тадића, Светка Тадића који је у то време био у ВРС Крајине у Книну, те Јовице Тадића зв. „Кајо“, али и [REDACTED] зв. „[REDACTED]“, Зорана Берге зв. „Дујо“, Бабић Желька, Ђурић Слободана и његовог сина Гојка и других. На сахрани су били присутни и његови командире – [REDACTED] и [REDACTED] из Рајноваца. По питању освете тада се и почело причати и у једном тренутку, Ђурић Слободан је устао и држећи пиштољ у руци, јавно је наглас позвао да се иде светити погинули [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] и да се иде у убијање Муслимана у Орашцу, али он лично то није подржавао. Колико је њему познато, у Орашац нико није отишao за време даће, већ су лица која су се хтела светити, то учинила тек када је паља ноћ. За убијање Муслимана, између осталог и оних који су били у брању шљива, сазнао је други дан од дана када се то десило. Након тих убиствава, једно време је владао тајац, није се о томе разговарало, иако је свима било јасно шта се десило јер се о томе договарало на самим даћама. Након тога, уз ракију се село и почело причати да је у тој освети за погинулог Тому Тадића учествовала његова породица: син Зоран Тадић, браћа Јовица Тадић зв. Кајо, Тадић Ђуро зв. Мрђа и Мркела, и Тадић Светко, [REDACTED] зв. Ресан, његов брат зв. Берга Зоран, Бабић Желько, Ђурић Слободан и његов син Гојко. Причало се да су Муслимане, након што су побијени, палили.

Након што је на главном претресу упитан да објасни шта је подразумевао под тим „да је свима било јасно шта се десило“, сведок је објаснио да је било јасно да је било извршено убиство и да се о томе причало по сллу, наводећи да не зна да ли су се чланови породице Тадић договарали на даћи, али да зна да су у томе учествовали Ђурићи. Такође, изјавио је да се не сећа да је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ изјавио да се „уз ракију сјело и почело причати“ да је породица учествовала у убиству цивила и да се не сећа да је изјавио да су Муслимане палили након што су их убили. Међутим, изјавио је да остаје при изјави датој пред Кантоналним тужилаштвом.

Ценећи исказ овог сведока, суд је исти прихватио у делу где је детаљно објаснио дешавања на даћи, ко је све био присутан, позивање Ђурића да се иде у освету, као и у делу у коме објашњава да се у селу причало да је у тој освети за погинулог [REDACTED] учествовала његова породица, с обзиром да је у том делу поткрепљен исказима бројних сведока чији искази следе, а које је суд прихватио. Суд налази да је сведок изјавом на главном претресу да се не сећа управо оних делова изјаве који практично терете оптуженог да је учествовао у дешавању у Дульцима,

његов покушај да ублажи тежину своје раније изјаве и да помогне оптуженом кога, како је навео, познаје.

Из исказа сведока ██████████ зв. «██████» (који је у међувремену преминуо, а у чији је исказ од 14.11.2011. године извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013. год. у смислу чл. 406 ст.1 тач. 1 и 2 ЗКП) утврђено је да је у догађају из септембра 1992. године изгинуло 17 српских бораца на Грабежу, од којих двоје из Рајноваца – ██████████ и ██████████, док је ██████████ који је такође погинуо, био из Кулен Вакуфа. Тога дана је био у патроли кроз Дульке када је наишао ██████████ возећи чланове породица погинулих бораца и зауставио их је рекавши им да иду у Петровац како би пребацили тела погинулих, а како су тога дана у берби шљива били радници Муслимани из Кулен Вакуфа, предложио је да се исти врате кући из сигурносних разлога. Он је одмах отишао до ██████████ и ██████████, рекао им је да купе људе са радне обавезе и да иду кући јер су се требала провести тела погинулих бораца. Људи су потом пребачени у Вакуф и том приликом није било проблема. У смени је остао до 19 часова, након чега је отишао у кућу жалости код ██████████, где је чуо када је Зоран Тадић, ██████████ син, говорио да ће се светити за погинулог оца, а причало се да је то вече у приземљу спремао некакве пушке. У тој кући, видео је Ђурић Слободана и његовог сина Гојка, који су били кумови са Тадићима, затим ██████████ зв. ██████████ и Бабић Желька. Сутрадан је одржана сахрана на којој је било дosta људи, међу којима је видео ██████████ браћу и то Тадић Јовицу, зв. «Кајо», Тадић Ђуру зв. «Мрђа», Тадић Светка и ██████████ сина са којим је био у полицији, Тадић Зорана, а било је и доста комшија из Рајноваца полицајаца и војника. Сахрану су обезбеђивале његове колеге полицајци из Вакуфа, проматрајући око гробља да неко нешто не направи, али је током трајања сахране Ђурић Слободан извадио пиштолј и викао да се за њим крене за Орашца, што су и учинили Слободанов син Гојко Ђурић и ██████████, а касније је сазнао да су њих тројица отишли у Орашца у засек Мешиће ради освете. С обзиром на целокупну ситуацију, командир станице ██████████ им је наредио да сви заједно са њим и његовим замеником ██████████ направе пункт на путу који повезује Рајновце са Ораштем, а сећа се да је на том пункту на који су дошли око 10 сати увече, била скоро сва полиција из Кулен Вакуфа. Међутим, још пре него што су дошли на пункт, из правца Орашца се зачула пуцњава из ватреног оружја која је допирала из правца Орашца, од ██████████, а сви су већ знали да то пуцају и пале Ђурић Слободан, Ђурић Гојко и ██████████, а у једном тренутку је приметио да из правца Рајноваца према Орашцу иде група људи наоружана аутоматским пушкама, у униформама. Том приликом је што по гласу, а што по изгледу, препознао своје комшије и свога братића из Рајноваца а ту су били: Тадић Зоран, син покојног ██████████, његови стричеви Тадић Јовица зв. Кајо, Тадић Ђуро зв. Мрђа, Тадић Светко зв. Свето, Бабић Желько син Миле и Берга Зоран, син од његовог брата, који су сви у том тренутку репетирали пушке и упали их у

његовом правцу и у правцу његових колега и нису их могли спречити да иду у Орашац. Они су се вратили пре свитања, пре него што је он напустио „Лађу“, а када их је упитао да ли су нешто у Орашицу направили, они су негирали. Након што се вратио кући, од његовог командира је стигла наредба да са колегама иде у Рипач како би попунили линије на Лоховским брдима.

Сведок је истакао да, док се погибија [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] није десила, никоме није „фалила длака са главе“, те тврди да је све урађено из освете за Тому Тадића, а светили су се [REDACTED] син и три брата, као и Бабић Жељко који се, до пре догађаја, забављао са [REDACTED] Ђерком, а његов братић (Зоран Берга) је ишао по наговору Тадића јер му је [REDACTED] био неки ујак, док су Ђурић Слободан и Гојко били кумови са Тадићем.

По повратку са линије, чим су дошли у село чуо је да су се људи хвалили да су извршили освету, да то нису крили они који су учинили, те је тако и сазнао да су Муслимани на радној обавези, који су тога дана купили шљиве у Дульцима, побили исти они који су као група кренули у Орашац док се он налазио на punkту, понављајући да се ради о Тадић Јовици, Тадић Ђури, Тадић Светку, Тадић Зорану, Бабић Жељку и Берга Зорану, као и да су у тој групи били Ђурић Слободан и његов син Гојко.

Сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], који су били задужени да обезбеђују сахрану због насталих тензија међу локалним становништвом због погибије српских бораца, те сведок [REDACTED] који је организовао обезбеђење сахране, сагласно су у својим исказима навели да се управо на сахрани, те на даћи одржаној поводом сахране [REDACTED] и [REDACTED], говорило о освети према Муслиманима.

Сведок [REDACTED] који је у време догађаја био командир резервне станице полиције Кулен Вакуф, је на главном претресу навео да је одредио полицајце који су обезбеђивали сахрану [REDACTED] и још једног војника, из разлога што је међу домаћим становништвом из села Рајновци и Кулен Вакуф постојао револт због масакра 17 српских бораца међу којима су били [REDACTED] и [REDACTED]. Располагао је подацима да је на сахрани Ђурић Слободан претио да треба побити Муслимане.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 28.09.2011. године и на гл. претресу дана 16.10.2013.) је навео да је средином септембра месеца те године, био распоређен на punkт на Буку. Иако овај сведок није имао директна сазнања везана за убиства у цивила – берача шљива у Дульцима, изнео је своја сазнања о дешавању поводом убиства српских војника на Грабежу, те повезаности ових убистава са каснијим убиствима Муслимана у Орашицу. Убрзо се прочула се вест да је настрадало 17 војника РС и да су

њихова тела пребачена у Петровац, а међу погинулима су били [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] из Рајноваца. Тела погинулих су довежена војним камионима, њихова сахрана је била заказана за сутрадан (очигледно за 22. септембар), а његов задатак је био да заједно са својим колегама обезбеђује локацију гробља. Након сахране, испред куће Ђуре Тадића званог „Мрђа“, брата погинулог [REDACTED], давала се даћа, односно ручак где се по обичају пио алкохол због жалости која се десила. С обзиром да је стајао са стране, могао је видети све што се дешавало. Том приликом, били су присутни [REDACTED] син Зоран, [REDACTED] браћа Ђуро, Јовица и Светко, Ђурић Слободан и његов син Гојко, [REDACTED] зв. [REDACTED] и његов братић Берга Зоран, син Дује, Бабић Жељко, резервни полицијац из Рајноваца и још много других колега и комшија. Ђурић Слободан је први почeo да диже тензију машући пиштолjem и позивајући присутне да се Муслиманима, који су остали на Орашцу, освете за погинуле српске борце. Лично је чуо и видео када је брат погинулог [REDACTED], [REDACTED] зв. [REDACTED], устао и пред свима окупљенима рекao „ко се мисли на овоме скупу светити, да у име њега и његове породице не треба да иде то радити, да напусти тај скup“. [REDACTED] је тада рекao Ђурић Слободану да иде и он је отишao у правцу Орашца. Са места где је стајао, међутим, није видео да је неко подржавао Слободана у смислу да је за њим и кренуо. Скуп пред кућом Ђуре Тадића трајао је до 17-17,30 часова, када је највећи број људи отишao кући, а испред куће је остала само фамилија и ужи пријатељи Тадића. Пришао је скупу и том приликом је осетио како се међу њима диже тензија. Лично је разговарао са Зораном Тадићем, који је био видно потресен због погибије оца и говорио му да је видео оца без главе, да је био измасакриран, да је он био учитељ Муслиманима. Међутим, мислио је да ће се Зоран касније смирити, јер је он био најпотресенији, а други су ствар смиривали. Касније ће се међутим, испоставити да су разлог за освету имали Тадићи.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.09.2011. год. и на гл. претресу 15.10.2013.год.) који је у време догађаја био распоређен у резервну станицу милиције у Кулен Вакуфу, је изнео да се сећа догађаја када су погинуле његове комшије из Рајноваца - [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] из Кулен Вакуфа. Њих тројица су покупљени да иду на линију на Грабеж, али се истога дана или сутрадан, прочула вест да су борци војници ВРС били на камиону и да су упали у заседу, те да су сви осим једног изгинули. Он је, са још неколико својих колега, био одређен за обезбеђење сахране [REDACTED] и [REDACTED], а на сахрани је био присутан његов командир – [REDACTED] и његов заменик [REDACTED]. Ту су биле и породице погинулих, између остalog Зоран Тадић, [REDACTED] син, [REDACTED] браћа Јовица зв. „Кајо“, Ђуро зв. „Мрђа“ и Светко, а осим њих ту је био и брат настрадалог [REDACTED], [REDACTED]. Том приликом, видео је и Ђурић Слободана, његовог сина Гојка, [REDACTED] зв. „[REDACTED]“, свог колегу [REDACTED] и још пуно других људи. Док је обезбеђивао гробље, чуо

је вриску са места где су људи били окупљени и препознао том приликом глас Слободана и његовог сина Гојка Ђурића, а касније је од колега полицајца чуо да су их они у пар наврата смиравали и одвраћали од намере да иду да свете погинуле комшије, али су они то одбијали говорећи да иду у Орашац да убијају Муслимане. Касније је чуо да су им се, према Орашцу, придружили и [REDACTED] син, Зоран Тадић, Зоран Берга, [REDACTED] син, Тадић Светко, [REDACTED] брат и још нека лица. Он је након сахране упућен да обезбеђује мост код Кулен Вакуфа да случајно нека друга група не би дошла да убија Муслимане, а тог истог дана у вечерњим сатима комадир [REDACTED] их је окупио и дао им је задатак да иду на „Лађу“, локацију близу реке Уне.

Сведок [REDACTED] (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 30.09.2011. год. и на гл. претресу 15.10.2013.год.) припадник резервног састава полиције Кулен Вакуфа у време догађаја који је такође био задужен да обезбеђује сахрану, навео је да су у другој половини септембра, на бихаћком ратишту изгинуле његове комшије [REDACTED] и [REDACTED]. Док је из Кулен Вакуфа истом приликом погинуо [REDACTED].

[REDACTED]. Они су сахрањени 22. или 23. септембра 1992. године, а он је био распоређен да са својим колегама полицајцима обезбеђује простор око гробља. Након сахране, кренули су пред кућу Ђуре Тадића где су се окупиле породице Тадића, Вуцеља, Берге, Бабића и других комшија. Док се јело и пило, чуо је неку галamu која је долазила од Ђурић Слободана и његовог сина Гојка и мисли да је од њих и потекла иницијатива за вршење освете према Муслиманима из Орашца. Што се тиче убиства Муслимана из Рипча за које је од раније знао да су ишли у радну обавезу на подручје Орашца и Ђукова, чуо је да су побијени цивили у Дульцима и да је то био један вид освете, а тај догађај се десио након [REDACTED] сахране, јер претходно није било убијања. Након тих дешавања, он и његове колеге су критиковале Гојка Ђурића, Зорана Тадића, Бабић Желька и Берга Зорана, али се видело да су се они покајали што су то радили. Сматра да су та убиства вршена из освете због погибије [REDACTED]. Позната му је чињеница да су Берге комшије са Тадићима и да су се дружили, као и Бабић Желько. На главном претресу, сведок је навео да му ништа није познато у вези догађаја у Дульцима, јер је након сахране Tome Tadića, по наредби командира отишао на „неко обезбеђење“, али је потврдио да му је познато да су цивили на радној обавези побијени јер се о томе причало, а поновио је и наводе из ранијег исказа да су због убиства у Дульцима од стране њиховог командира [REDACTED] критиковане њихове колеге резервни полицајци Тадић Зоран, Берга Зоран и Бабић Желько (страна 48 транскрипта са гл. претреса од 16.10.2013. године).

Исказе сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED], који су обезбеђивали сахрану, суд је прихватио у делу у коме су се изјашњавали у вези дешавања и поступања појединих лица након сахране, која су иницирала освету према Муслиманима, која је очигледно

прво и извршена у Орашицу, што међутим, није предмет овог кривичног поступка, а потом и у Дуљцима. Из њихових исказа несумњиво је утврђено да се поводом погибије српских војника на Грабежу - [REDACTED] и [REDACTED], локалних житеља, позивало у освету према Муслиманима, која је након сахране и даће и реализована.

Иако у погледу означавања лица које је иницирало одлазак у Дуљке постоје разлике у исказима сведока, при чему се у исказима највећег броја сведока помиње сада пок. Слободан Ђурић као иницијатор освете, суд налази да ове разлике нису од значаја, с обзиром да се из изведенih доказа несумњиво утврђује да је Ђуро Тадић подржао одлуку да се иде у освету према Муслиманима, а која је потом и спроведена, између остalog и над цивилима који су 23. септембра били на радној обавези у Дуљцима.

Стога, одбрана опт. Ђуре Тадића да не постоји веза између погибије његовог брата [REDACTED] и осталих српских војника погинулих на Грабежу са осветом извршеном у Дуљцима и да он није био присутан када се о томе говорило, оцењена као неистинита, неубедљива и оповргнута наведеним исказима сведока.

Посредна сазнања о поводу за убиства цивила Муслимана имају и сведоци – оштећени и то сведоци [REDACTED] и [REDACTED] који су чули да је повод за масакр 23. септембра био тај што је на линији погинуо наставник [REDACTED]. Оштећени [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED] су такође изнели сазнања да је повод за убиства у Дуљцима био тај што су српски борци погинули на положају. Такође и сведок [REDACTED], је у вези догађаја у Дуљцима, навела да је у питању била освета за српске борце погинуле на борбеној линији.

И сведок [REDACTED] је у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ од 15.11.2007. године навео да је, у вези извршилаца чуо то да се радило о одмазди због погибије двојице српских војника на Грабежу, из села Рајновци.

Суд је налазећи да су наведени искази сведока-оштећених и сведока [REDACTED] сагласни и уверљиви у односу на ову чињеницу, а имајући у виду и да су и сами непосредни извршиоци – Берга Зоран и Бабић Жељко пред Кантоналним тужилаштвом, објаснили када и на који начин је донета одлука о освети убијањем мусиманског становништва, ко је био присутан и ко је подржавао ту одлуку, несумњиво је утврдио да између убиства цивила у Дуљцима и освете за погибију [REDACTED] постоји веза коју оптужени негира, те стога одбрану оптуженог и у том делу није прихватио, налазећи да је нелогична, неживотна и неуверљива и да је у супротности са исказима наведених сведока које је суд прихватио.

У вези са тим, изведеним доказима је оповргнута и одбрана оптуженог да га је Гојко Ђурић 23. септембра 1992. приморао да вози у Дуљке, и позвао лица која су била у близини да иду са њим, јер он није смео да га вози сам, а нарочито да није знао где и зашто вози, имајући у виду и да највећи број сведока потврђује присуство Гојка Ђурића како на сахрани, тако и на даћи, да поједини чак наводе и то да су Гојко и његов отац Слободан били ти који су иницирали освету, те је одбрана оптуженог да Гојка није видео на сахрани потпуно неживотна и нелогична, а у том делу је и супротна исказима сведока које је суд прихватио.

У прилог наведеног је и утврђена чињеница да се оптужени Ђуро Тадић и Гојко Ђурић нису ни довезли истим возилом у Дуљке, а што је и сам оптужени у својој одбрани на главном претресу изјавио.

Суд је такође ценио изменјену одбрану оптуженог изнету на главном претресу у којој је навео да са пок. Гојком Ђурићем није хтео да иде јер је био болестан, односно да је пар дана пре догађаја на линији био повређен тако што му је услед детонације од гранате пукла скрама на очима, да су му попуцали капилари, те да се од тих повреда лечио код више доктора. Међутим, имајући у виду да оптужени није негирао да је пошао у Дуљке, већ да је само на главном претресу поновио одбрану да није хтео да вози сада пок. Гојка из разлога што је имао повреду на очима, не опредељујући при томе колико се лечио, али наводећи да је после догађаја и поред те повреде послат на борбену линију (стр. 9 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), суд није прихватио његову одбрану да је због болести одбијао да вози Гојка Ђурића, налазећи да је неискрена и да је то још један покушај којим оптужени покушава да оправда своју тврђњу да је под принудом отишао у Дуљке.

Осим тога, сведок [REDACTED] који је након догађаја био заједно са оптуженим у рајновачкој чети, а који је оптуженог виђао и у време догађаја, на главном претресу је изјавио да му није познато да је оптужени у овом периоду био повређиван, односно рањаван као што је то оптужени тврдио.

При томе, цењено је и то да оптужени у својој одбрани датој пред истражним судијом ни у једном тренутку није споменуо повреду и да током поступка његово повређивање на линији није потврдио ниједан од саслушаних сведока који су га у том периоду виђали.

Иначе, оспорена је и одбрана оптуженог чак у делу у коме наводи да је само њему било познато да је тело [REDACTED] било измасакрирано, јер је он отварао сандук и да то никоме није пренео, с обзиром да су сведоци Бабић Жељко и [REDACTED] навели да су од Зорана Тадића чули да је тело његовог оца [REDACTED] било измасакрирано.

Чињеница да је [REDACTED] настрадао 20.09.1992. године, осим што није била спорна међу странкама, потврђена је и писменим доказом - уписом белешке о чињеници смрти у извод из матичне књиге рођених за место Кулен Вакуф, означене бројем 07/1-13-1-56389/11 од 17.11.2011. године.

Негде испред 16.00 часова, 23. септембра 1992. године оптужени Ђуро Тадић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Јовица Тадић, Зоран Берга и Жељко Бабић су наоружани сели у моторно возило оптуженог марке „Пежо“, који их је у Дульке и одвезао. Осим поменутих лица, отприлике у исто време другим колима су кренули сада пок. Ђурић Гојко и Ђурић Слободан.

Наведено је суд утврдио из исказа сведока Жељка Бабића и [REDACTED], конкретно из делова исказа који су сагласни како међусобно, тако и са осталим изведенним доказима. Ови сведоци су у својим исказима потврдили одбрану оптуженог да су се у групи која је отишла у Дульке, осим њих двојице, налазили Зоран Тадић, Тадић Ђуро зв. «Мрђа», Тадић Јовица зв. «Кајо», Тадић Светко, сада пок. Ђурић Слободан и Гојко, коју чињеницу није спорио ни оптужени (страна 35 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. год.), у ком делу је као сагласна исказима наведених сведока одбрана оптуженог прихваћена.

Сведок [REDACTED] је детаљно објаснио, да су 23. септембра 1992. године негде око 16 часова, по њега дошли Тадић Ђуро, његов брат Светко Тадић, Тадић Јовица зв. „Кајо“, Тадић Зоран и Бабић Жељко да крене са њима да се свете Муслиманима, наводећи да није знао како им је било познато да су се у Дульцима налазили Муслимани који су брали шљиве. У колима опт. Ђуре Тадића су била њих шесторица, позади су седели једни на другима. Иако није тачно знао где иду, било му је јасно да траже Муслимане, а успут су наишли на Ђурић Слободана и његовог сина Гојка, додајући да су њих двојица ишли возилом марке „Аскона“ зеленкасте боје.

Сведок [REDACTED] је на главном претресу потврдио да су, након постигнутог договора у вези поласка у Дульке, Ђуро Тадић и његови рођаци Тадић Светко, Тадић Јовица, Тадић Зоран, као и Берга Зоран, на брзину сели у возило оптуженог марке „Пежо“ и први кренули на лице места где је касније извршен злочин, док је он ишао са Ђурић Гојком и Слободаном, колима «Застава 128».

Осим тога, сведок [REDACTED] је навео да су приликом одласка у Дульке једино он и опт. Ђуро Тадић били у цивилној одећи, а да су сви остали били у униформама. Међутим, суд није прихватио његов исказ у том делу с обзиром да је у супротности са исказима сведока Берга Зорана, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а који су, описујући изглед лица која су тога дана дошли у Дульке, сагласно навели да су сви били униформисани, неки у полицијским, неки у војним униформама, при чему ни сам оптужени није оспорио у својој одбрани да је по доласку у Дульке, био у СМБ униформи (страна 36 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године).

Иако између исказа сведока [REDACTED] и [REDACTED] постоје разлике у погледу организације око поласка у Дульке и распореда седења у колима, суд налази да ове разлике нису од значаја, с обзиром на чињеницу да су у Дульке отишла два возила, од којих је једно возио Ђуро Тадић, а друго Гојко Ђурић, те чињенице да су у Дульке дошли њих осморица. При томе, и овде треба истаћи да ниједан од ова два сведока није у свом исказу поменуо ситуацију коју оптужени описује на дан одласка у Дульке - да је Гојко Ђурић случајно наишао код њега када се враћао из Кулен Вакуфа, да је на њега вршио притисак да иде у Дульке и да се он противио, на чему у својој одбрани оптужени инсистира. При томе, оптужени је тврдио да су управо ова два сведока (осим Јовице Тадића и Зорана Тадића) била у близини и да су седели на банкини када је Гојко вршио притисак на њега да га вози те би они то свакако чули, а одбрана оптуженог је и неуверљива и потпуно неживотна, нарочито имајући у виду чињеницу да је он рођени брат пок. [REDACTED], а да је пок. Гојко Ђурић био комшија.

С обзиром да се у погледу возила којима су дошли оптужени и његови саизвршиоци, највећи број саслушаних сведока – очевидаца различito изјашњавао и, како је на то указала одбрана оптуженог, при чему оптужени оспорава да се на лицу места, осим његовог возила и трактора, налазило још неко возило, суд је томе поклонио посебну пажњу и дао детаљно образложение у каснијем излагању.

Негде око 16.00 часова у Дульке су дошла униформисана лица са два путничка возила, која су се зауставила у близини лица задужених за спровођење радне обавезе - [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Возила су напустила сва лица, те након што су сазнали где се цивили налазе, одмах су се упутили у њиховом правцу, а том приликом су били маскирани. Наведене чињенице утврђене су из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], а делом из исказа сведока [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је навео да је 23. септембра седео на путу у Дульцима са [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], када су из правца Кулен Вакуфа угледали како долазе и заустављају се два путничка возила, од којих је један био марке „Застава“ 128 „прљаве“ боје, а како је то на главном претресу објаснио, изгледао је неуредно, није био светао, већ је био црвенкасте, тамније боје. Иначе, тога дана, осим поменута два

аутомобила којима су дошла унiformисана лица, ту се налазио и његов бели „Голф“. Та лица по изласку нису имала капе на глави, односно маске на лицу које су у ствари биле фантомке са прорезом на очима, а исте су почели стављати тек приликом кретања ка цивилима. Међутим, на главном претресу је у том делу изменио исказ наводећи да су унiformисана лица већ по изласку из возила били маскирана. Из возила је изашло 7 или 8 лица, ниједно није препознао, а били су обучени у војне, СМБ унiformе, а преко главе су имали превучене најлон чарапе. Из кола су сви изашли (страна 62 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. год.), не сећа се да је неко остао унутра и одмах су кренули ка цивилима. Међутим, претходно је неко од тих лица њих упитало „где су Турци“, да би након пола минута до минута, рачунајући од момента њиховог изласка из кола, отпочела пуцњава.

Наводе сведока [REDACTED] да им је неко од унiformисаних лица пришао распитујући се за цивиле на радној обавези, суд је прихватио као уверљиве и истините, а осим тога у сагласности су и са исказом сведока [REDACTED] који је навео да се по изласку из возила упутио према [REDACTED] кога је од раније познавао из радне обавезе и да му се лично обратио питајући га где су Муслимани који беру шљиве, на шта му је [REDACTED] показао руком у правцу вођњака где се налазила кућа од лица зв. «[REDACTED]» које се презивало [REDACTED], а што је потврдио и сведок [REDACTED] пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ, наводећи да је неко од „чувара“ који су водили радну обавезу, Бабић Жељку показао руком у правцу воћа где су се налазили радници који су ту седели и пили кафу.

Сведок [REDACTED] је навео да је око 16.00 часова угледао како се у правцу [REDACTED] и [REDACTED] који су их чуvalи, великом брзином крећу два путничка возила, једно марке „Мерцедес“, а друго марке „Стојадин“ (исказ пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу 04.06.2001. године) из којих је изашло укупно осам непознатих, млађих наоружаних, унiformисаних младића, који су се одмах по изласку упутили ка [REDACTED] и [REDACTED] са којима су о нечemu кратко разговарали. У колима нико није остао, сви су отишли у правцу Бегове куће, па и возачи који су препаркирали возила. У исказу датом дана 28.02.2008. године, истакао је да та лица маске нису имала приликом изласка из возила, већ су их почели стављати када су од [REDACTED] и [REDACTED] кренули према горњем воћу.

Сведок [REDACTED] (у чији је исказе од 14.06.1995. год. сачињене пред Вишим судом у Бихаћу, и од 16.06.2006. год. пред тужилаштвом Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ, на сагласан предлог странака извршен увид на гл. претресу 29.11.2013.) је навео да је негде око 3-4 сата поподне, угледао како долази двоје кола, од којих је једно возило био од „[REDACTED]“ из Кестеноваца из којих је изашло осам наоружаних лица који

су били маскирани, са чарапама на главама (на записнику пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.06.2006. изјавио да је било између 8 и 10 лица). По доласку су се обратили [REDACTED] и [REDACTED] и питали их где се налази највећа група људи који су брали шљиве, а они су им показали руком у смеру куће у чијем се у дворишту налазило највише људи, жена и деце.

Иако сведоци [REDACTED] и [REDACTED] нису били сигурни у погледу броја лица која су дошла са два возила, али остављају могућност да их је било осам, ова чињеница је несумњиво утврђена из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и других, који у том смислу нису имали сумње, а осим тога, и сам олт. Ђуро Тадић је потврдио је да их је укупно осморица дошло на место где се догађај одиграо – он и његова браћа – Јовица и Светко, братанац Зора Тадић, Бабић Желько, Берга Зоран, те Гојко и његов отац (страна 35 транскрипта са главног претреса од 26.06.2013. године).

У вези са тим, из исказа сведока [REDACTED] је несумњиво утврђено да су у Дульке, са два возила дошли он, оптужени Ђуро Тадић, Јовица Тадић, Светко Тадић, Желько Бабић, Зоран Тадић, те сада покојни Гојко и Слободан Ђурић. Осим њихових возила, поред продавнице која се ту налазила, био је и један трактор. По доласку, у Дульцима су затекли људе који су водили радну обавезу, а мисли да је тамо видео и [REDACTED]. Иако је у исказу пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 24.01.2012. године навео да им је, пре него што су изашли из возила, Тадић Ђуро поделио женске чарапе како би их ставили на главе, те да једино није сигуран да ли су их ставили Гојко и Слободан Ђурић, у том делу је на главном претресу дана 25.10.2013. године променио исказ наводећи да се не сећа да је то рекао, али зна да су сви на главе стављали чарапе како их не би препознали, с тим што није могао да се сети да ли их је поделио Ђуро или неко други. Када је излазио из кола и почeo стављати маску, неко га је позвао по имену. Иако је на главном претресу тврдио да „чуварима“ нико од њих није прилазио, претходно је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ навео да је неко од лица са којима је дошао у Дульке - Бабић Желько, Ђурићи или Зоран Тадић присутне „чуваре“ упитао где се цивили налазе и неко од њих је руком показао у правцу воћа где су се налазили радници који су ту седели и пили кафу. Након што им је саопштено где се налазе цивили, сви са којима је тог дана дошао у Дульке, кренули су према Беговој кући (стр. 40 транскрипта са главног претреса од 25.10.2013. године).

Суд је наведене исказе прихватио, налазећи да су међусобно сагласни, искрени и уверљиви, и несумњиво утврдио да су из возила која су дошла у Дульке, изашла сва лица те тиме и оптужени Ђуро Тадић, и да су се, одмах након што им је од стране лица која су водила радну обавезу, показано где се цивили налазе, сви упутили у њиховом правцу.

При томе, и сведок [REDACTED] који је у тренутку доласка стајао са [REDACTED], [REDACTED] и још једним лицем - [REDACTED] и који није био потпуно сигуран у погледу броја возила, као ни у погледу броја лица која су у Дульке дошла колима, иако у први мах није могао да се сети, на главном претресу је навео да је уочио моменат и место где су возила која су дошла из правца Вакуфа стала на асфалтном путу, да је видео њихове бочне делове, а налазили су се на неких 20 метара од њега. Видео је да су из возила изашла сва лица која су се унутра налазила (страна 57 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. године) и да нико није остао. Неки од њих су имали на главама црне чарапе са прорезом за очи, док је било и неких који их нису имали. Међутим, у односу на ове наводе, сведок [REDACTED] је на главном претресу потврдио да су сви који су дошли имали чарапе навучене преко лица и да је био уплашен.

Међутим, овај сведок је навео да су униформисана лица по доласку изашла из возила и одмах потом запуцала, не помињући да се било ко од њих обраћао њему, [REDACTED] или [REDACTED]. Међутим, суд његов исказ у том делу није могао прихватити с обзиром на сведочења [REDACTED], [REDACTED], тако и сведока [REDACTED], те [REDACTED] (дат пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ), из којих је несумњиво утврђено да је бар једно униформисано лице пришло лицима која су водила радну обавезу, како их неки називају „чуварима“ и да им је показан правац у коме су се цивили налазили, након чега су се тамо и упутили.

Сведок [REDACTED] је навео да је тога дана храна каснила, те је он заједно са комшиницом [REDACTED] отишао до ораха који се налазио иза куће. У једном тренутку угледао је да долазе два возила од којих је једно било марке „Мерцедес“ беле или сиве боје, а друго „Стојадин“ црвене или наранџасте боје, те иако није видео сам моменат изласка из возила (што је изјавио на гл. претресу дана 27.06.2013.), зна да је из возила изашло осам лица, обучених у маслинасто-зелене, војне, бивше ЈНА и плаве, полицијске униформе. По изласку, на главе су стављали најлон чарапе, али не може са сигурношћу да потврди да ли су то сви учинили. Да се радило о најлон – чарапама закључио је с обзиром на то да им је лице биле спљоштено, коса затегнута, при чему је објаснио да се, за разлику од тога, код фантомки, када су црне, виде само очи и уста. Видео је када су узели пушке и одмах потом прескочили ограду и кренули у правцу одакле су он и [REDACTED] излазили.

Одбрана оптуженог у којој првобитно тврди да је, по доласку у Дульке, из кола изашао први Ђурић Гојко, а коју је касније, на главном претресу изменио наводећи да Гојко уопште није ни био у његовим колима, већ да је дошао на други начин и одједном поред његовог возила „протрчао и запуцао“ по људима, да се потом вратио и да је истерао из

његовог возила остала лица, да су изашли сви осим њега и његовог брата Светка, није потврђена ниједним изведеним доказом.

Наиме, како из наведених исказа [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], као и из датих навода одбране оптуженог, несумњиво произилази да је у Дульке дошло осам лица, да сведоци који су били у прилици да виде дешавања одмах по доласку ових лица – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED] недвосмислено потврђују да су сва лица изашла из возила и да су се, врло брзо се упутила ка цивилима, то је оповргнута одбрана оптуженог којом објашњава поступање сада пок. Гојка Ђурића, да је прво сам запуцао по цивилима, и да се потом вратио и друге истерао пушком из возила, а да су оптужени и његов брат Светко Тадић остали у колима и да се нису придружили осталим лицима, већ да су се сами, убрзо вратили у Рајновце. Оваква одбрана оптуженог супротна је доказима које је суд прихватио и оцењена је као недоследна, неискрена и неуверљива, супротна исказима наведених сведока, те срачуната на избегавање кривичне одговорности, из ког разлога је суд као такву није прихватио.

Осим тога, одбрана оптуженог је оповргнута и исказом сведока [REDACTED] који, иако је својим исказом на главном претресу у једном делу покушао да умањи одговорност опт. Ђуре Тадића, није спорио да је оптужени по доласку у Дульке изашао из кола и да се заједно са групом вратио назад у Рајновце, као и исказу сведока [REDACTED], који је на главном претресу навео да су сви изашли на макадамски пут, а да су, након обраћања лицима која су спроводила радну обавезу, према цивилима кренули углавном сви, а након што му је предочено да је оптужени у својој одбрани навео да није излазио из возила и да је са братом Светком отишao пре него што су се сви вратили, сведок је остао при својој изјави наводећи „не бих рекао, не“ (страна 43 транскрипта са гл. претреса од 25.10.2013. год.).

Из исказа саслушаних сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED], уочава се да они различито описују тренутак када су униформисана лица на главе стављала маске. Наиме, неки сведоци описују да су поједина униформисана лица чарапе имала већ приликом изласка из кола, неки да су их стављали у моменту кретања ка цивилима, при чему у том делу ни сведоци [REDACTED] и [REDACTED] који су били у групи која је дошла у Дульке, а који су дали исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ и касније, на главном претресу, нису били доследни, како у погледу лица која су ставила маску, тако и у погледу чињенице ко је маске и када поделио. Такође, сведок [REDACTED] је у истражном поступку тврдио да су маске стављали у тренутку када су кренули ка цивилима, а на главном претресу да су их имали већ приликом изласка из возила.

Међутим, и поред тога што се из интерпретираних исказа сведока уочава постојање разлика у означавању тренутка када унiformисана лица стављају маске на главе, суд је несумњиво утврдио да су њихови искази међусобно сагласни и доследни у погледу чињенице да су сва унiformисана лица која су кренула ка цивилима који су се налазили испред куће [REDACTED] и по вођњацима, била маскирана у тренутку када су пришли до цивила и на њих запуцали.

То произилази и из исказа сведока [REDACTED] (28.02.2008. године дат пред Кантоналним МУП-ом УП СКП, у који је извршен увид на главном претресу дана 12.12.2013. године) који је навео да су сва унiformисана лица која су пуцала у правцу куће, имала капе на главама тако да им је лице било покривено.

Такође, и из исказа сведока [REDACTED] која се у моменту наиласка наоружаних лица налазила испред куће [REDACTED], утврђено је да је у правцу куће и цивила нашло осам унiformисаних, лица, који су на главама имали црне капе са прорезима за очи и уста.

Истинитост исказа сведока који тврде да су сва лица била маскирана у моменту када иду ка цивилима, не доводи се у сумњу исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED] који су навели да су видeli да само поједини стављају чарапе, с обзиром да су ови сведоци објаснили да нису могли запазити све детаље и да се не могу сетити колико их је тачно било са чарапама, односно маскирним капама са отвором. Такође, суд је ценио чињеницу да су поједини сведоци тврдили да су током дешавања у Дульцима, препознали одређена лица, јер нису имали маске, али то није од утицаја на закључак суда да су у моменту када пуцају ка цивилима, били маскирани, с обзиром да је током поступка несумњиво утврђено да су се унiformисана лица у току догађаја, раздвајали у групе и стављали и скидали маске, о чему ће бити речи у наставку пресуде. О томе је, између осталог, своја запажања изнела и сведок [REDACTED], која је навела да су тројица (Гојко Ђурић, Зоран Тадић и Зоран Берга) које је видела без маске, исте скинули, закључујући да су „све побили и немају од кога да се крију“.

Стога, суд је исказе сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], те сведока [REDACTED] (са главног претреса од 15.10.2013. г.) оценио међусобно сагласним, искреним и уверљивим у погледу чињенице да су унiformисана лица која су дошла у Дульке, била маскирана у моменту када прилазе и пуцају на цивиле, те како ови искази представљају једну логичну целину, то их је суд прихватио, док је одбрана оптуженог у делу у коме негира да је у Дульцима на главу стављао било чарапе, било капу, и да није приметио да је то чинио било ко од лица са којима је дошао у Дульке, оценио као

неискрену, неуверљиву и срачунату на избегавање своје кривичне одговорности.

Надаље, из напред наведених исказа сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] произилази да су у Дульке опт. Ђуро Тадић и његови саизвршиоци дошли са два путничка возила, а што је потврђено и исказима сведока Зорана Берге и Жељка Бабића.

Осим тога, чињеницу да је у Дульке 23.09.1992. године дошло двоје возила потврдио је и сведок [REDACTED] у свом исказу пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 25.02.2008. године, наводећи да се сећа када је по изласку из куће у којој се кувала кафа, ишао у правцу људи који су седели испред куће, и га је из правца где су стајали [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] угледао из правца Кулен Вакуфа како долази двоје кола и заустављају се поред поменутих чувара.

Најазећи да су искази ових сведока у погледу броја возила међусобно сагласни, уверљиви и доследни, суд је одбрану оптуженог у којој тврди да је у Дульцима тада било само једно, његово возило и да му није познато да је, осим трактора, у Дульцима било неко друго возило, оценио као неистиниту.

Осим тога, суд је ценио да су се у току поступка, сведоци који су били присутни на лицу места, различито изјашњавали у погледу марке возила којим је дошла наоружана група.

Сведок [REDACTED] је навео да није био очевидац, али је враћајући се кући, и пролазећи кроз Дульке видео три возила, да је прво дошло једно полицијско возило, а након тога су дошли „Мерцедес“ од извесног шофера [REDACTED] и црвени „Југо“, да је видео када су та возила стала. Сведоци [REDACTED] и [REDACTED] у исказима објашњавају да су видeli истовремени долазак два возила у Дульке и да је једно од возила било марке „Мерцедес“ сиве металик боје, којим је раније лице које се презива [REDACTED] довозио храну, а присуство „Мерцедеса“ сиве металик боје, тога дана у Дульцима у време догађаја потврдила је и сведок [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је првобитно истакао да је видео како долази једно возило марке „Мерцедес“ сиве или беле боје, а друго марке „Стојадин“ црвене или наранџасте боје, те да критичном приликом није видео возило „Пежо 304“ сиве, металик боје, али је на главном претресу објаснио да се у то време није разумео у возила, те да је то закључио јер је од других људи тако чуо, додајући да је сивим „Мерцедесом“ иначе довожена храна и да није апсолутно сигуран да се ради о истом возилу. Сведок [REDACTED] је на записнику од 04.06.2001. навео да је угледао како из правца Кулен Вакуфа долази једно возило марке „Стојадин“, а друго марке „Мерцедес“, којим је доношена храна и са којим су долазили

полицајци из Кулен Вакуфа. Сведок [REDACTED] је навео да је у Дульке дошао један аутомарке „Застава“, мислијући жуте боје, док се за други не сећа.

Сведок [REDACTED] је на главном претресу навела да јој је познато да су била два путничка возила, два аута, али је видела само једно марке „Мерцедес“ сиве боје, старији модел из 80-их, а тим возилом им је раније доносио храну [REDACTED] из Кестеноваца.

Сведок [REDACTED] је навео да је на крају догађаја видео како су се унiformисана лица упутила ка возилу марке „Рекорд“, док је сведок [REDACTED] навео да је око 16 часова дошло возило „Кампањола“ из кога је изашло осам лица.

Осим тога, и сведоци [REDACTED] и [REDACTED], за које је суд утврдио да су дошли са оптуженим у Дульке, различито су се пред судом изјашњавали у погледу марке возила којим су дошли Гојко Ђурић и Слободан Ђурић. Наиме, сведок [REDACTED] је тврдио да су Ђурићи дошли возилом марке „Аскона“, док је сведок Жељко Бабић тврдио да су Слободан и Гојко Ђурић, дошли возилом марке „Застава“ 128.

Ценећи исказе наведених сведока, суд је утврдио да су они у највећем броју сагласни у погледу чињенице да је једно од возила којима су се довезла унiformисана лица, било сиве металик боје и да наводе да се ради о возилу марке „Мерцедес“, при чему су се поједини оградили у својим изјавама да постоји могућност да су помешали возила из разлога што им је „Мерцедесом“ сиве металик боје иначе довожена храна. Наиме, бројни саслушани сведоци током овог кривичног поступка су потврдили ту чињеницу.

Имајући у виду да оптужени у својој одбрани не спори да је он у Дульке дошао својим возилом марке „Пежо“ сиве - металик боје, сличне небу (страна 38 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), а што је потврдио и сведок [REDACTED], наводећи да му је познато да је брат [REDACTED], Ђуро Тадић зв. Mrđa пре и за време рата возио „Пежоа“ сивкасте боје, да су саслушани сведоци у највећем броју били доследни у погледу чињенице да су уочили истовремени долазак два возила, да су из тих возила, од којих је једно било сиве – металик боје, истовремено изашла унiformисана лица, несумњиво је утврђено да се не ради о возилу „Мерцедес“ већ да је на лицу места био управо оптужени са својим возилом марке „Пежо“, док су другим возилом дошли Гојко Ђурић и Слободан Ђурић, прихватавајући у том делу исказ сведока Жељка Бабића да је друго возило било марке „Застава“, јер је у том делу његов исказ потврђен исказима сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], из којих

несумњиво произилазили да је друго возило на лицу места било марке „Застава 128“.

При томе, суд налази да су разлике које постоје у исказима пре свега сведока оштећених у погледу броја возила и марке, која су уочили тога дана у Дульцима, потпуно разумљиве и оправдане, с обзиром на различитости које постоје између самих сведока - у годинама, у моћи запажања, а пре свега у погледу познавања модела и типова возила. Такође, нарочито треба имати у виду да је код оштећених лица постојао страх високог интензитета током и након предметног догађаја, што свакако утиче на моћ запажања и репродуковања детаља који су запажени у догађају, а не треба занемарити ни протек времена од предметног догађаја до давања исказа сведока.

Осим тога, суд је ценио да је сведок [REDACTED] у свом исказу навео да је видео да је наоружана лица довезао шофер [REDACTED], али како је његов исказ у том делу у супротности са утврђеним чињеничним стањем које несумњиво произилази из осталих доказа, односно како ниједан од саслушаних сведока не помиње присуство овог лица, при чему и они сведоци који мисле да су видели његово возило, не тврде да су видели и [REDACTED], суд у том делу исказ овог сведока није прихватио.

Цивили Муслимани су се у моменту њиховог доласка налазили на више локација а поуздано је утврђено да су били испред куће [REDACTED] и у доњем воћу.

Из исказа сведока који су описивали конфигурацију терена на коме се догађај одиграо, утврђено је да је у Дульцима где се обављала радна обавеза, било више воћњака и да су цивили били распоређени првобитно у четири, а у тренутку наиласка возила са униформисаним лицима били су у најмање две групе, од којих је једна група била распоређена са леве стране асфалта и са доње стране пута који је ишао из правца Рипча у правцу Кулен Вакуфа и у тој групи која се налазила са леве стране асфалта били су углавном старији људи, док је друга група цивила радила са десне стране пута, поред куће [REDACTED]. У исто време, са стране, у близини, поред једне напуштене куће су се налазили [REDACTED] и [REDACTED].

Сведок [REDACTED] је објаснио да је било више воћњака, да су цивили били распоређени у две или три групе, а он је са места где се налазио, имао преглед у односу на цивиле који су радили са леве стране асфалта који је ишао у правцу Вакуфа, а било је радника који су радили са доње стране, испод споредног асфалта који иде ка неким кућама, а осим тога, сматра да су сакупљане шљиве и са горње стране одакле је дошла жена којој су помогли (прим. [REDACTED]) односно близу неке

куће. Иако се са места где је стајао види вођњак који се налази код те куће, он није видео људе који су на том месту брали шљиве.

Сведок [REDACTED] је на главном претресу објаснио да су радници брали шљиве и са горње и са доње стране локалног пута, да су се два мања вођњака налазила испод пута, удаљења неких 10-15 метара доле, преко улице, а са доње стране улице, на неких двадесет до тридесет метара се налазила и једна кућа ограђена живом оградом. Нису постојала правила по којима су се распоређивали они коју су скупљали воће, већ су их он, [REDACTED] и [REDACTED] слали тамо где је воћа било (страна 69 транскрипта са гл. претresa од 15.10.2013. године).

Сведок [REDACTED], објашњавајући конфигурацију терена на којој се кућа налазила објаснила је да је она била на 200-250 метара удаљености од асфалтног пута, а до куће се долазило макадамским путем. Уз сам пут налазила се кућа [REDACTED], а одмах иза ње је била кућа њеног стрица, која се фактички налазила на ливади на којој је био вођњак. Та кућа, испред које се десио злочин, била је од њеног стрица, а налазила се на косини, а улаз је био са горње стране. У приземљу су биле две гараже, а испред гараже је седео народ и пио кафу. Сматра да људи који су изашли из возила нису могли да виде људе који су седели испред куће, јер су дошли са друге стране, а између њих и лица која су пила кафу, се налазила кућа. Иначе, један од вођњака у којима су скупљали шљиве људи који су касније лишени живота, налазио се на ливади, на удаљености од 50 метара бочно од куће.

Сведок [REDACTED] је навела да, гледајући из правца Рајноваца (одакле су дошла униформисана лица) у правцу Бихаћа, иде асфалтни пут од кога се одваја макадамски пут којим се долази до куће испред које се налази кућа лица званог «Бег».

Сведок [REDACTED] је објаснио да су цивили били распоређени уз саму близину пута, међу кућама. Прво су били распоређени да купе шљиве у мањем вођњаку који је био уз сам пут, а између 13 и 14 часова [REDACTED] им је рекао да пређу у горње воће које се налазило изнад пута, код куће брата од „Бега“ и тада је у доњем воћу остало 5-6 старијих лица.

Из исказа сведока [REDACTED] је утврђено да су цивили по доласку распоређени у четири групе, а у моменту када су из правца Кулен Вакуфа дошла два аутомобила, налазили су се у воћу испод пута где је радио још људи, док је једна група прешла да ради у воћу преко пута, код „Беговицине“ куће која је била мало удаљења од пута и до ње се долазило макадамским путем, који се одвајао од асфалтног.

Сведок [REDACTED] је изнела сазнање да је на брању шљива било присутно више од 30 људи, а били су распоређени по воћњацима, сви су били у близини, једна група људи је након брања шљива поседала испред Бегове куће и пила кафу.

Сведок [REDACTED] је такође потврдио да су били подељени у више група, а у његовој их је било осам или девет. У питању су били старији људи, међу којима и [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а брали су шљиве испод пута, у воћњаку [REDACTED], док је друга група била распоређена да бере у горњем делу, испред Бегове куће и ту су били млађи људи – [REDACTED], [REDACTED] и други.

Сведок [REDACTED] је објаснио да се, из правца Бихаћа ка Кулен Вакуфу, доње воће налази са леве стране главног пута, а горње воће са десне стране, изнад Бегове куће, испред које се налази ограђена кућа од комшије. Потврдио да је једна група берача шљива седела испред Бегове куће. У време када су наишли војници, он је био одвојен од групе, био је са [REDACTED], док је његова мајка била у горњем воћу, уз Бегову кућу.

[REDACTED] је навела да су их чувари распоредили, да су се прво спустили са леве стране у мањи воћњак у коме су релативно брзо покупили воће, а потом су кренули са десне стране на један пут који је водио ка Беговој кући где су се после десила убиства. Једна група је седела испред Бегове куће, у правцу шљивика који се уз кућу налазио, и ту су пили кафу. Она је са [REDACTED] отишла да накупи орахе испод дрвета које се налазило изнад Бегове куће, а потом су отишли до једне напуштене куће.

Сведок [REDACTED], описујући положај куће испред које се одирао догађај, навео је да се асфалтни пут укршта са макадамским путем, а када се скрене десно са тог пута кућа је удаљена на неких 50 метара од асфалтног пута. Кућа је имала воћњак, али се он налазио на парцели у дворишту куће. Са предњег дела куће је двориште, а иза куће неких 7-8 друума је воћњак. Испод пута, односно сокака који води са асфалта у кућу његовог брата, био је доњи воћњак, који се фактички налазио између асфалта и макадамског пута, са десне стране асфалтног пута гледано из правца Бихаћа према Кулен Вакуфу.

Из напред интерпретираних исказа сведока које је суд прихватио као уверљиве и веродостојне, утврђен је положај два главна воћњака у односу на асфалтни пут, као и куће [REDACTED] испред којих су се налазили цивили у моменту наиласка наоружаних лица. Наиме, одмах по доласку, а након обраћања неком од лица задужених за спровођење радне обавезе, сва униформисана лица која су том

приликом била наоружана аутоматским пушкама упутила су се у правцу цивила и већ у ходу су на њих запуцали, што је утврђено из следећих доказа:

Сведок ██████████ је доследно током поступка износио да су сва унiformисана лица која су претходно дошла са двоја кола у Дульке, била наоружана аутоматским пушкама „Калашњиков“, које су одмах по изласку репетирали, односно „ставили на готовс“. Одмах након што су питали „Где су ти Турци или Муслимани“ сви су кренули у правцу радника који су тресли и купили шљиве са горње и са доње стране локалног пута. Наоружана група се разишла лево и десно по воћњацима, нико није остао на путу, већ су ужурбано ходали, трчали и пуцали су. Иако их није могао видети све време, чуо је трчање, јурњаву, вриску и галаму. Пуцњава је трајала негде између 10 и 15 минута, била је рафална, а негде пред крај пуцњаве у воћу у страни, почела је да се чује и пуцњава са доње стране пута где је такође била група људи која је брала шљиве, а цивили су почели да беже. Лица која су пуцала су у једном тренутку прошла поред њега, једно од њих које није имало капу на глави је ка њему уперило пушку и упитало га „какав си ти Србин када не тучеш Турке“, а након тога је то лице, као и сви други који су са њим били, отишли у правцу Кулен Вакуфа.

С обзиром да сведок ██████████ наводи да, због положаја на коме се налазио, није могао да види шта се дешавало испред или иза куће која је у близини воћњака, потпуно је логично што наводи да су се унiformисана лица упутила у правцу цивила и да су цивили тада били на брању шљива (а не испред Бегове куће, јер то није могао ни видети), а оно што је битно јесте да је сведок потврдио да се сећа да се одмах кренуло у акцију пуцања, да су то сви учинили и да нико није остао на путу.

Сведок ██████████ је у свом исказу потврдио да су сва унiformисана лица која су изашла из возила која су у једном моменту наишла из правца Кулен Вакуфа, била наоружана и то, колико се сећа, претежно аутоматским пушкама (страна 41 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013.), јер је иначе код њих у околини било врло мало оних који су имали старе пушке М-48. Међутим, не сећа се да је у то време виђао пушке „Паповке“.

Овај сведок је приликом саслушања пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.11.2007. године изјавио да је једна група унiformисаних лица одмах почела пуцати на скupљаче шљива који су се налазили са леве стране пута, а да му је друга група прошла иза леђа и упутила се према месту где је радила трећа група берача шљива, на главном претресу је изјавио није приметио да је неко остао у возилу и да да није приметио да се неко од унiformисаних лица која су дошла, удаљавао, већ су се сви кретали у правцу цивила и ишли су по воћу.

Раздвојили су се у две групе и сви су пуцали (стр. 51 и 52 транскрипта са главног претреса од 15.10.2013. године). Једна група цивила купила је шљиве испод пута, са леве стране гледајући из правца Бихаћа према Вакуфу, друга са десне стране гледајући у правцу Бихаћа, а трећа је купила са стране у шљивику. У глави му је остала слика како је један од њих пуцао у човека који је купио воће до међе и како је он повикао „не мене“, а након тога је чуо да пада бомба и угледао дим. Додао је да су тада у тој околини углавном сви имали аутоматско наоружање, а врло мало је било старих M-48 пушака.

И из исказа сведока [REDACTED] и [REDACTED], несумњиво је утврђено да су сви који су изашли из возила били наоружани аутоматским оружјем. Осим тога, сведок [REDACTED] је несумњиво изнео чињеницу да су сви кренули ка цивилима и да су пуцали, што је било познато и сведоку [REDACTED], који је првобитно потврдио да су сви пуцали, али да је то „више чуо него видео“, да је била „катастрофа од пуцања и рафала“. Такође, оба сведока која су се налазила у непосредној близини возила којима су дошла унiformисана лица, недвосмислено су потврдила да се нико од унiformисаних лица није удаљавао (очигледно својим возилом), при чему је сведок [REDACTED] потврдио да нико није остао ни у возилу, док је и сведок [REDACTED], изјашњавајући се у том правцу, навео да колико се он сећа, нико није остао у возилу (страна 71 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013.). Суд је њихове исказе у том делу оценио као уверљиве, доследне и искрене и као такве их прихватио, те је одбрану оптуженог да је са братом Светком остао у колима и да се након краћег времена, вратио назад, оценио као неистиниту и усмерену на избегавање кривичне одговорности.

Напред наведени искази сведока нису у супротности ни са исказом сведока [REDACTED], који је навео да није видео да ли су сви пуцали, али је свакако потврдио чињеницу да су сви са којима је тога дана дошао, а међу којима је свакако био и Ђуро Тадић, били наоружани, да су углавном сви кренули путем који је водио до куће која се уз воће налазила, што је навео пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ.

Иначе, исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED], оповргнута је и одбрана оптуженог са главног претреса од 26.06.2013. године у којој објашњава да је он у једном тренутку изашао из свог возила и обратио се двојици цивила „у унiformама“ која су била поред трактора, да им је рекао да беже ка њему како би се спасили, да су та лица имала оружје, мада га нису употребили, а та лица су како тврди све видела и обратила су му се за помоћ и заштиту. Није знао да ли су упитању Срби или Мусимани. У неком тренутку су они отишли, било их је страх да ће их побити, јер су у том тренутку они који су претходно били са њим и његовим братом у колима, већ почели да пуцају по зиду и по кућама.

Иако је оптужени очигледно указивао на лица задужена за спровођење радне обавезе, с обзиром на опис места где су се налазили и на то да су били наоружани, ниједан од саслушаних лица која су тога дана чували цивиле ([REDACTED], [REDACTED]), нису потврдили у свом сведочењу да им је неко од униформисаних лица понудио помоћ или да су је они затражили, те је и у том делу оповргнута одбрана оптуженог и иста је оцењена као неистинита и неуверљива. Осим тога, на нелогичност одбране оптуженог у којој даље тврди да није знао да ли су та лица Мусимани или Срби, указује и то што наводи да је знао да су управо они довели раднике на брање шљива, које је организовала српска страна, а да не зна којој су страни они припадали.

Сведок [REDACTED] се пред судом детаљно изјашњавала о дешавању испред куће где се налазила у тренутку доласка униформисаних лица. Наиме, док су очекивали да им стигне храна, једна старија жена из Орашца, која се презива [REDACTED], предложила им је да попију кафу, те се по њеном сазнању, њих једанаесторо окупило испред куће сина те жене званог „Бег“, фактички у дворишту и сви су седели близу, једни до других. За то време, у горњем воћу су били [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. У једном моменту до радника који су се налазили испред куће је дотрчала девојчица старости око 8 година - [REDACTED], тада [REDACTED] и саопштила им је да према њима иду непознати људи и да ће их можда поубијати. У тренутку када се окренула, угледала је осам маскираних лица како иду ка њима и репетирају аутоматске пушке, псујући, уз повике да траже мештанина [REDACTED], а одмах након тога започела је и пуцњава. У питању су били млађи људи, физички јачи и брзо су се кретали, а када су им пришли и почели да пуцају од ње су били удаљени око 4 метра и налазили су се у паралелном положају у односу на људе који су ту седели. Сви су имали аутоматско наоружање, на главама су имали црне капе са прорезима за очи и уста, а све остало је било покривено. Били су униформисани, али није сигурна да ли у истим униформама. Објаснила је да су се у том тренутку испред куће, осим ње налазило још 11 лица од којих су сви лишени живота том приликом, осим ње и [REDACTED], који је умро прошле године. Она је рањена у ногу, на два места, а потом је задобила и прострелну рану руке са спољашње стране, због које јој се рука окренула. Описала је повреде које је задобила а о којима ће бити речи у наставку пресуде. Иза себе је угледала [REDACTED], текла му је крв из ушију, уста и носа и скоро да је пао на њене ноге. Иако није уочила колико њих је пуцало у моменту када је задобила повреде, јер се то д догодило иза њених леђа, видела је да су од поменутих осам униформисаних лица четворица отишла даље, тврдећи да је до раздвајања дошло тек након што су сви запуцили. Увукла се између кућице од пса и „ћумеса“ за кокошке, али због пламена који је изазван у близини, преместила се у кућу која се налазила на удаљености од 3, 4

метра од места где је она била. Рањена у руку и у ногу, у кућу се довукла пузећи на десном боку. У тој кући је затекла девојчицу [REDACTED] и њеног брата [REDACTED] који су се сакрили испод степеница на којима се налазио застор. И она се ту накратко сакрила, међутим, у кућу је у том моменту убачена запаљива флаша која је потом експлодирала и изазвала пламен. [REDACTED] и њен брат су јој рекли да одлазе у шуму, али она није могла јер је била рањена. По изласку из куће, прошла је поред лешева да би се пребацила у кућу која се налазила испред, на удаљености од неких 40 метара од куће у којој је претходно била, док је од главног, асфалтног пута са којим се налазила у паралелном положају, била удаљена неких 20-30 метара. Видела је како лежи [REDACTED], а на неких два метра је лежала [REDACTED], након тридесетак метара је видела [REDACTED] која је била медицинска сестра у Рипчу, ближе те хрпе је била [REDACTED] као и [REDACTED] и [REDACTED]. Сви су се налазили испред куће, на једној широкој ливади. Осим њих ту је била и [REDACTED], као и чланови породице [REDACTED] и то старија жена и њена снаја, односно ту су биле [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], која је била најмлађа, '79. годиште, која је била уз мајку.

Претходно је сведок Тахира Хајрулаховић приликом накнадног изласка кантоналног тужиоца Унско-санског кантона Федерације Босне и Херцеговине на лице места у месту Дульци, Месна заједница Орашац, Општина Бихаћ, у присуству криминалистичког техничара и овлашћеног службеног лица дана 13.11.2007. године показала лице места испред куће која је у међувремену срушена, а где су се одмарали цивили на које је започето пуцање, место иза куће где је бежала и сакрила се у моменту пуцања као и руку и браду где је рањена. Показала је место где се прво сакрила, шталу, а затим место у кући где се најпре сакрила након што је изашла из штале, те место где се крила у кући иза прозора собе са које се види регионални и макадамски пут, а што је све фотографисано и приказано на фотографијама приложеним фотодокументацији у спису Кантоналног МУП-а Бихаћ од 09.11.2007. године сачињеном у месту Орашац – Општина Бихаћ, као и шире лице места макадамски пут који се спаја са магистралним путем Р-408, а који се налази с десне стране регионалног пута Р-408 гледано из правца Бихаћа којим се долази до места где су се налазили цивили на радној обавези.

Суд је прихватио исказ сведока [REDACTED] у односу на одлучне чињенице које се односе на дешавање испред куће [REDACTED], по доласку унiformисаних лица. Њеним исказом је потврђено да је дошло осам унiformисаних лица, који су тада сви били маскирани и наоружани аутоматским пушкама, које су репетирали док су се кретали ка цивилима, да су у моменту када су од ње били удаљени четири метра, а од других и ближе, почели да пуцају у моменту када су сва осморица била у паралелном положају у односу на цивиле који седе испред куће, а на искреност њених навода указује и изјашњење овог сведока у вези

сопственог повређивања и њена изјава да није уочила колико њих је пуцало у моменту када је она задобила повреде, јер се то дододило иза њених леђа, очигледно не жељећи да лажно сведочи о чињеници коју није уочила. Такође, драгоцене су и сазнања која је пренела суду у вези лица за која је њој познато да су том приликом настрадала, а у ком делу је суд исто тако исказу овог сведока поклонио веру.

Иако исказ сведока [REDACTED] у делу у коме наводи да је по уласку у једну од кућа затекла [REDACTED] и [REDACTED], није у сагласности са исказом [REDACTED], рођене [REDACTED], која потврђује да се код ње у кући сакрила рањена [REDACTED] у једном моменту, али да том приликом [REDACTED] није био присутан, но ове несагласности не доводе у сумњу исказа сведока [REDACTED] у преосталом делу, с обзиром да је сасвим разумљиво да се сведок не сећа свих детаља, с обзиром на то да у том тренутку већ била рањена, да је била у великом страху, спасавала свој живот који је био угрожен.

Сведок [REDACTED] (саслушан 28.02.2008. године пред Кантоналним Министарством унутрашњих послова Унско-Санског кантона БиХ, у који је исказ извршен увид на гл. претресу 12.12.2013. године на основу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) је по доласку био у групи са [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] који је осим њега једини преживео. Када је скувана кафа, пред кућу су отишли [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а испред куће су били и остали, између осталог је видео [REDACTED] и [REDACTED]. Он се налазио на 15 метара удаљен од поменуте куће, када је угледао како из правца Кулен Вакуфа долазе два возила. Није уочио о којим се возилима ради, нити је видео где су стала, али је чуо када су се мотори угасили, а одмах потом је чуо пуцњаву. У том тренутку он се сакрио иза једне живице и са тог места је видео [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] како беже у правцу шуме, те иако су га позвали да бежи са њима, остао је на истом месту јер је био инвалид и није могао ићи брзо. Управо са тог места где се налазио, видео је како осам униформисаних лица пуца у правцу куће где се претходно пила кафа. Сви су били наоружани аутоматским пушкама, у црним маскирним униформама и са капама на главама из ког разлога никога од њих није могао да препозна. Видео је како пуцају и да су том приликом убили [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED] Након што је пуцњава прекинута, поред њега је прошао један војник са капом, такође у маскирној црној униформи, са аутоматском пушком у руци и чуо је како тог војника неко дозива „Зоране, хаде готово је“, да се он одазвао и упутио ка путу. Неколико минута потом, чуо је како возила одлазе у правцу Кулен Вакуфа, а потом се и он упутио ка шуми.

И овај сведок је dakле, тврдио да је на лицу места видео осам унiformисаних, наоружаних, маскираних лица и да су пуцали у правцу куће испред које су се налазили цивили, и објаснио је како су поједини цивили лишени живота. Исказ овог сведока суд је у потпуности прихватио, налазећи да је у битним деловима у сагласности са исказима сведока који наведене чињенице потврђују, пре свега [REDACTED] и [REDACTED], које је суд прихватио.

Сведок [REDACTED] звани «[REDACTED]» је још додао да је по доласку у Дулибе, срео два полицајца од којих је познавао само једног који је радио у Бихаћу. Они су га испитивали о догађају, а потом су отишли у правцу Кулен Вакуфа, а он је отишао у Дубовско где је срео [REDACTED], а после разговора са њим, сео је на запрежна кола и пребачен је у Рипач, у полицију где је испитиван, али им због сопствене сигурности, ништа није рекао осим да су неки људи убијени. Његов исказ је и у том делу суд прихватио, јер је потврђен од стране сведока [REDACTED] и [REDACTED], из чијих је исказа утврђено да су приликом обављања патроле, а након догађаја, уочили да им у сусрет долазе запрежна кола на којима је седео „[REDACTED]“, који је рекао да су дошли унiformирсани људи који су пуцали по цивилима.

И сведок [REDACTED] је навео да су тога дана радили у шљивику поред куће [REDACTED] и његовог брата званог «[REDACTED]». Негде око 3 или 4 сата поподне, сели су да се одморе и попију кафу. Међутим, у неком тренутку, у близини су се зауставила два возила, из којих је изашло од 8 – 10 мушкараца, односно 8 (како то наводи пред истражним судијом Вишег суда у Бихаћу 14.06.1995. год.), а сви који дошли били су наоружани аутоматским пушкама. Питали су за њега и одједном су почели пуцати по народу, те је чуо вриску и запомагање, а све је гледао скривен иза једне живице. У моменту доласка у доњем воћу које се налазило испод, са леве стране главног пута, остало је 5-6 старијих људи, а једна група је по наређењу [REDACTED] прешла да ради у воћу код куће брата од „[REDACTED]“. Чим су дошли до куће која се налазила уз асфалт, почели су пуцати по народу и том приликом су убили 16 цивила, а он је успео да побегне. Приликом отварања паљбе, наоружана лица убила Војић Фату, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Ценећи исказ овог сведока, суд је исти прихватио у погледу битних чињеница – да су сви мушкарци који су дошли колима у Дульке том приликом, били наоружани аутоматским пушкама и да су убрзо по доласку почели пуцати по народу који је пио кафу, налазећи да је у сагласности са исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED], са којима чини једну логичну целину.

Суд међутим, није прихватио део исказа овог сведока у коме наводи да је на лицу места било присутно лице [REDACTED], с обзиром да ова чињеница не произилази из осталих изведених доказа. Такође, овај сведок се изјашњавао о томе да су испред куће лишена живота и још нека лица која су «пред кућом пучила грах», али се њихово убиство не ставља на терет оптуженом, а осим тога ни из исказа осталих сведока и других изведених доказа наведено не произилази.

Сведок [REDACTED] је навео да су радници били распоређени тако што је [REDACTED] распоредио осам старијих лица, међу којима је био и он, да беру шљиве у воћњаку [REDACTED], испод пута идући из Бихаћа према Орашицу, док су млађи распоређени да беру воће код Бегове куће. Око 16.00 часова дошла су два путничка возила и зауставила се на десној страни асфалтног пута. Дошла су на средину воћа у коме су они купили шљиве и стала на асфалт, возачи су остали у возилима, док су полицајци, односно униформисана лица изашла из кола и носећи аутоматско оружје, упутила се до [REDACTED] и [REDACTED], код којих су се кратко задржали, а затим су се сви, а међу њима и возачи који су препаркирали возила, упутили макадамским путем ка Беговој кући где је била већина људи који су били на радној обавези. Није видео да је било ко остао да их чува. Његова група у којој су били [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]

је у том моменту брала воће уз сам пут, тако да је видео моменат када су се упутили у правцу шљива. Недуго потом, из правца воћа где је била Бегова кућа и где се налазила највећа група берача шљива, зачула се снажна аутоматска паљба, а у том моменту су и према њиховом воћу почели да звижде мечи. Побегао је према Бихаћу, а за то време га је пратио „Мерцедес“ из кога су на њих и пуцали, а та кола из којих су изашли полицајци, су стала код фабрике у Ђуковима. Скривао се по шуми, а трећи дан од догађаја је са још некима из групе препливао реку Уну. Након тога отишли су у место Лапац, а потом у Свети Рок где су се састали са другим мештанима Дуљака, Орашица и Кулен Вакуфа, и зна да су Орашчани помињали имена неких Срба које су познавали, а који су пуцали по људима тога дана. Иако је овај сведок у истрази 2001. године навео да је свих осам лица која су изашла из возила, било наоружано „паповкама“, приликом испитивања 2008. године је навео да су полицајци изашли из кола носећи аутоматско оружје и упутили се до [REDACTED] и [REDACTED]. Сведок је напоменуо да није препознао никога од униформисаних лица која су дошла, јер у том тренутку нису имали капе на главама.

Суд је исказ сведока [REDACTED] прихватио, налазећи да се он детаљно и искрено изјашњавао у погледу битних чињеница – да је видео долазак два возила из којих је изашло осам униформисаних лица, да су сви били наоружани, да се неко од њих упутио до чувара, а затим су се сви, а међу њима и возачи који су препаркирали возила, упутили

макадамским путем ка Беговој кући где је била већина људи који су били на радној обавези, одакле је потом и зачуо паљбу. Чињеница да је овај сведок видео да су возачи препаркирали возила не доводи у сумњу искреност његових навода, нити указује на другачији след догађаја од онога који је пренет од стране других сведока чије је исказе суд прихватио, с обзиром да је и овај сведок потврдио да су се сви који су дошли у Дульке, упутили у правцу Бегове куће.

И сведок [REDACTED] је потврдио да је свих осам лица која су претходно изашла из два возила, било наоружано аутоматским пушкама. У моменту њиховог наиласка, цивили су се налазили у вођу испод пута, а једна група је прешла да ради у вођу код „Беговицине“ куће. Наиме, тога дана на раду у шљивама било више лица из Рипча: [REDACTED] и његова жена [REDACTED], [REDACTED], мајка од [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и његова снаја [REDACTED] и многи други. Лица у униформама су се кретала у правцу Беговицине куће, одакле је зачуо рафалну паљбу, с тим што је претходно зачуо глас девојчице како виче „нemojte мене“. Он је у страху за властити живот почeo да бежи и у једном тренутку се окренуо док је претрчавао чистину и угледао је тројицу нападача који су били наоружани аутоматским пушкама, а међу њима је препознао Берга Зорана, коме се и јавио, али су том тренутку почела према њему да пуцају сва тројица.

Његове наводе делимично је потврдио сведок [REDACTED] на главном претресу наводећи да је, након што су кренули ка цивилима одмах отпочела пуцњава, да су кренули углавном сви и да га је тада препознао један цивил који је стајао преко пута, чак га је позвао по имену и презимену, али је међутим, додао да му је он само одмахнуо руком, супротно наводима сведока [REDACTED] да су према њему сва тројица у том тренутку почела да пуцају. Сведок је потом побегао у правцу шуме где је наишао на [REDACTED] и његовог сина.

Сведок [REDACTED] је описујући даља дешавања навео да су у збегу наишли на [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], да је након тога он препливао реку Уну, а након тога је дошао у непознато село, знајући да се у близини налази УНПРОФОР, али је наишао на двојицу наоружаних војника који су га вратили у Рипач где се налазила српска полиција. Како је тамо испитиван о догађају, испричao је све осим да је препознао Берга Зорана, плашећи се да ће га у супротном убити. Иначе, због свега је претпрео велики страх што је нарушило његово здравствено стање. Придружио се кривичном гоњењу, наводећи да ће накнаду штете тражити за претрпљене психичке трауме.

Суд је у прихватио исказ сведока [REDACTED], налазећи да је у погледу битних и одлучних чињеница – да је из возила изашло осам

униформисаних лица, да су сва лица била наоружана аутоматским оружјем и да су отишла у правцу Беговицине куће испред које се пила кафа, као и да се из тог правца потом зачула рафална паљба, његов исказ у складу и допуњује се са исказима сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и других сведока који су потврдили све наведене чињенице и заједно са тим исказима чини једну складну целину. Осим тога, део догађаја у коме описује да је након рафалне паљбе, чуо глас девојчице како виче „нemojte мене“, описују и други сведоци из којих исказа је недвосмислено утврђено да се ради о малолетној [REDACTED], а што такође говори у прилог томе да је сведок изнео детаљно и искрено сва своја сазнања о овом догађају, из ког разлога је његов исказ оцењен као истинит и прихваћен.

Из исказа сведока [REDACTED] (саслушан пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу дана 25.01.2001. год., у чији је исказ извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013. год. у смислу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) а који је био у групи са [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], утврђено је да је та група брала воће уз сам пут, а група Рипчана у којој су били [REDACTED] са супругом [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] којој не зна презиме, две медицинске сестре од којих је једна удата за [REDACTED], као и девојка од 23 године која се презива [REDACTED] су пили кафу код једне жене. Из возила «кампањола», које је дошло око 16 часова у Дульке, изашло је осам лица и дошли су на место где су они брали шљиве. Чим су изашли из возила свих осам лица је отворило паљбу по људима који су пили кафу испред куће, а потом су ватру расули и по његовој групи, те је он са [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] отпушао до штале, док је [REDACTED] остао на лицу места мртав. О дешавању у шталама сведок је детаљно изнео своја сазнања, те је и том делу догађаја суд посветио посебну пажњу у наставку пресуде. Сведок је додао да је видео да су у догађају страдали Рипчани, а да су се осим њих, на радној обавези налазили и Орашчани, који су били од њих удаљени око 50 метара.

Несумњиво је и из исказа овог сведока утврђено да је у Дульке дошло осам наоружаних лица и да су сви пуцали по људима који су пили кафу испред куће, као и по другим цивилима који су се налазили около, а нарочито да је том приликом одређени број цивила настрадао.

Сведок [REDACTED] је потврдио да се тога дана у Дульцима налазио у доњем воћу, у групи са [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. Док се једна група берача шљива одмарала испред куће јер су били позвани да попију кафу, зачуо је како неко говори „нека знате да вам је ово задња..“, а потом је зачуо више рафала. Он и тројица из његове групе су се упутили у шталу, за њима је рафално испаљено, али су се успели до тамо довући.

Сведок је навео и да је из штала изашао након што су лица која су пуцала отишла. Том приликом, видео је да је [REDACTED] изгорео у штали (о чему ће бити речи у наставку пресуде), а осим њега су настрадали [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. Такође, посведочио је да су од жена настрадале [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] а, медицинска сестра. Зна и да је убијена мајка двоје малолетне деце из Орашца, као и мајка и деда код којих су пили кафу.

Сведок [REDACTED] (саслушана дана 30.01.2008. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско – санског кантона у Бихаћу и на главном претресу путем видео-конференцијске везе дана 25.10.2013. године) је пред судом изнела да је видела истовремени долазак два „Стојадина“ који су се зауставили код [REDACTED] и [REDACTED], али да се све одигравало муњевитом брзином. Из возила је изашло по четири лица из сваког возила. У моменту долaska маскираних лица једна група берача је седела испред Бегове куће, у правцу шљивика који се ту налазио и ту су пили кафу. Када су она и [REDACTED] ([REDACTED]) кренули ка [REDACTED] да виде шта се дешава, у сусрет су им кренула тројица мушкараца од којих су двојица била са црним чарапама на главама. Трећи мушкарац није имао прекривено лице. У моменту наиласка поменутих лица, са друге стране пута је долазила још једна група која је прескакала ограду која је била од дрвеног колја и плетене бодљикаве жице, када је зачула да им униформисано лице које је описала повикало „ви горе, према ораху, опколите орах“ а на главном претресу је додала да су говорили да се опколе и орах и кућа. У моменту када су три поменута војника стигла до ње и [REDACTED], она их је из страха поздравила, а они су само прошли поред њих двоје и отрчали према ораху. Пришла је главном путу и гледајући шта се дешава у воћу испред Бегове куће, видела је када се један униформисани војник, берачима обратио речима „јебем вам мајку турску, ово вам је задња кафа“ и из аутоматске пушке почeo пуца по људима који су ту пили кафу. Том приликом, био је погођен [REDACTED] из Рипча, старости од око 60 година. Видела је како пуцају по људима који су седели, као и по онима који су били у воћњацима, а сва униформисана лица су том приликом била наоружана и то углавном аутоматским пушкама. [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] су јој рекли да бежи, те је са [REDACTED] потрчала у правцу Рипча, а у једном тренутку је угледала и свог девера [REDACTED], те су се заједно сакрили у кукурузима. Мали [REDACTED] зв. [REDACTED] се потом одвојио и отишао код „[REDACTED]“ кога су ту такође видели. Док су били у кукурузима, чули су пуцњаву из аутоматског оружја и експлозију бомби, а након 15 минута зачули су гласове неких лица која су им се приближавала, а којих је било четворица – двојица су им прилазила са леве, а двојица са десне стране. Када су били на неких 15-ак метара од њих, јасно је чула како је једно лице говорило „Брадоњу треба ухватити..“, а што се односило на [REDACTED] који је са њима тога дана био на радној обавези. Након што су их је [REDACTED]

позвао, отишли су у правцу где су били људи који су брали шљиве, пред Беговом кућом. У том тренутку, видела је пламен на више места која су се налазила у близини поменуте куће, а чула је и јаку рафалну паљбу праћену експлозијом, као и пуцање кровне грађе.

Аутомобили и трактор којим су дошла поменута лица, удаљили су се тек када је почeo сумрак. Када су дошли у Свети Рок у Хрватској затекли су поједина лица која су са њима била 23.09. на радној обавези, а како су били присутни и људи из Орашца, од њих су чули да су лица која су убијала и палила била из места Рајновци, и да су били српске националности. Помињали су се [REDACTED], Тадић Зоран, Тадић Јовица, отац и син Ђурићи и још нека лица по презимену Берга.

Сведок [REDACTED] је очигледно уочила моменат када унiformисана лица долазе, стављају маске и иду ка цивилима. Међутим, суд није прихватио део исказа овог сведока у коме наводи да је, након што су првобитно дошла два возила из којих је изашло по четири лица, наишло и треће возило марке „Мерцедес“, из кога су такође изашла четири лица наоружана аутоматским пушкама, те да су они без имало чекања ступили у акцију са осталим колегама који су већ били „у току“. Овакав исказ сведока је у супротности са исказима сведока [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] који сагласно наводе да су видели истовремени долазак два путничка аутомобила, и да осим тих возила, и возила [REDACTED] марке «Голф», на лицу места није било ни једно путничко моторно возило, а што све произилази и из исказа Зорана Берге и Желька Бабића, а ниједан од свих саслушаних сведока није изјавио да је у Дуљцима тог дана било 12 унiformисаних лица који су пуцали у цивиле.

Осим тога, њене наводе о доласку три возила и 12 унiformисаних лица, није потврдио ни сведок [REDACTED] са којим се налазила у моменту доласка унiformисаних лица.

Овај сведок је навео да је дошло осам лица, од којих су поједини били наоружани аутоматским пушкама, да је један од њих је носио „зольу“, а о ком се конкретно оружју радило сазнао је касније. Том приликом, препознао је Зорана Тадића који је са [REDACTED] радио на обезбеђењу Кулен Вакуфчана и Орашчана који су били радно ангажовани. Мисли да је са задњег седишта изашао Зоран, да је био са леве стране, иза возача, а по изласку га је препознао јер је и претходних дана био ту присутан. По изласку из возила, поменута лица су кренула према горњем воћу, прескочила су ограду и отишли ка „Беговој“ кући, прошли су поред њих двоје, чак га је један од њих очешао раменом. Он и [REDACTED] су по изласку из дворишта наишли на [REDACTED] и [REDACTED], који су стајали на самој раскрсници асфалтног и макадамског пута. Рекли су им да беже и махнули руком, а у моменту када им се

■ обратио већ је отпочела пуцњава, вриска и галама. Он је тада продужио даље, неких 30-ак метара одатле прошао је између куће и штале у неко воће и побегао у шуму у којој је нашишао на ■ и ■. Иначе, пре него што је видео ■ и остale на раскрсници, он је отишао у доње воће да потражи мајку, али је тамо затекао само ■, који је једини ту остао да покупи шљиве, те му је рукама гестикуирао да бежи. ■ је тада и потрчао за њим и пратио га све до живице. Хтео је да се врати, да пронађе мајку, али га је у томе спречио ■. Након што су прошли Стрбачки Бук и мост, њих четворица – ■, ■, ■ и он, су препливали Уну и отишли у Небљусе где су се предали УНПРОФОР-у. Пронађене су две кости његове мајке. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинскоправни захтев, чију висину није определио.

Иако је у раније датој изјави навео да је у исто време када је спазио Зорана Тадића са леђа спазио и ■, што је закључио с обзиром на конституцију, те чињеницу да су њих двојица долазили обично заједно, сведок је на главном претресу објаснио да је погрешио, јер зна да је ■ зв. ■ раније долазио са Тадићем Зораном да обезбеђује раднике из Кулен Вакуфа и Орашца на радној обавези и децидно изјавио да га тога дана није уочио јер је «■» био специфичан због бркова.

И овај сведок је у свом исказу био сигуран у погледу чињенице да је са два возила, дошло осам унiformисаних лица, да су кренули ка воћњацима, и практично су се у једном тренутку „укрстили“ са њим и ■ а пуцњаву је зачуо први пут када је бежао уз страну од куће и штале. Суд је исказ овог сведока прихватио с обзиром да је био доследан приликом давања исказа, а на главном претресу уверљиво је образложио зашто је у појединим деловима свој исказ изменио, и за то је дао логично и прихватљиво објашњење.

Сведок ■ је навео да су приликом одласка у Дульке, сви били наоружани аутоматским пушкама, да је Зоран Тадић имао и нож израђен од бајонета, а при овим наводима је остао и на главном претресу прецизирајући да су у питању аутоматске пушке калибра 7,62, да мисли да су сви били наоружани и да је и Ђуро имао такву пушку, а били су обучени у разне маскирне униформе. Иако опт. Ђуру Тадића није видео све време током догађаја и није видео ко је конкретно пуцао, потврдио је да су сви са којима је тог дана дошао у Дульке, изашли из возила и отишли на макадамски путем, као и да су кренули према Беговој кући (стр. 39 и 40 транскрипта са главног претреса од 25.10.2013. године), објашњавајући да мисли да су кренули макадамским путем, јер је Жељку Бабићу неко од људи који су ту били, рекао да се иза кућа у горњем воћу налазе цивили. Иначе, чим су изашли из кола, а пре него што је ставио чарапу на главу, препознао га је један цивил, а он му је само одмахнуо. Бабић Жељко је први дошао до куће испред које су људи пили кафу и запуџао. Када је

започела општа пуцњава народ се разбежао око куће и кроз воће, а он је у том тренутку стајао на макадамском путу, на удаљености од 10-ак метара од улаза у кућу испред које су седели људи, али није добро видео тај део пошто је био заклоњен од гараже која се ту налазила. Један део се повукао у гаражу испод куће, у коју су потом ушли и Тадић Зоран, Тадић Светко и Тадић Кајо. Неко је позвао Зорана да се повуче када се из правца гараже зачуло више рафала, а он је све време стајао на путу и све посматрао. Бабић Жељко се у једном тренутку повукао према путу којим се долази до куће где су људи побијени. Тада је убијена и једна девојчица између 10 и 13 година која је покушала побећи у правцу брда, али јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић. Након тога, сви су кренули у правцу кола, а тада је видео у доњем воћу тело једног убијеног мушкирца дебље грађе. Није видео да ли је у том догађају неко некога лишио живота, осим Гојка и Слободана Ђурића који су у том дешавању пуцали „по свему и свачему“.

У тренутку када је отпочела пуцњава, он се повукао и сакрио иза неке куће, и док се на том месту налазио, поред њега је прошла једна девојка која му се јавила, а он јој је одмахнуо руком. Из те девојке је наишао Светко и тада су изашли на асфалт, на главни пут, и у том тренутку је већ била стала пуцњава и то је био крај догађаја који се десио најдуже за 5 минута. Док се пуцало, није видео [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. Негирао је међутим, да се пуцало чим су изашли из аута, као и да прави број жртава колико се представљало јавности на томе суђењу није 18 јер он је трећи, четврти дан од догађаја, по наредби цивилне заштите ишао да вози трактор и товари тела којих је било 7. Иначе, не сећа се да је пред Кантоналним тужиоцем изјавио да се неко хвалио по кафанама ко је у догађају у Дульцима учествовао, тврдећи да то нису ствари да се нормалан човек са њима хвали.

Суд је прихватио исказ сведока [REDACTED] у делу у коме наводи да су сви са којима је дошао изашли из кола и да су се, након што је Жељку Бабићу неко од чувара рекао где се налазе цивили, упутили у правцу куће која се уз воће налазила, како је то твrdio у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом, с обзиром да је у том делу његов исказ потврђен и напред интерпретираним исказима саслушаних сведока.

Осим тога, суд је прихватио и исказ овог сведока да је том приликом убијена девојчица, јер су то потврдили бројни сведоци, али и опт. Ђуро Тадић (коју он назива «девојком од 17 година», с обзиром на опис тог дела догађаја – да је потрчала ка макадамском путу и да јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић, те да је у питању млађе лице, очигледно се ради се о [REDACTED]).

Суд међутим, није прихватио исказ сведока [REDACTED] у делу у коме он објашњава своје поступке у предметном догађају – своје пасивно држање током дешавања и да није видео да ли је у том догађају неко

некога лишио живота, осим Гојка и Слободана Ђурића (сада покојни) који су у том дешавању пуцали „по свему и свачему“.

Такође, суд није прихватио ни његов исказ где објашњава да је једном цивилу, који га је тада препознао само јавио, нити у делу где објашњава свој сусрет са девојком која је прошла поред њега, када се завршио догађај и поздравила га.

Наиме, очигледно је да овај сведок говори истину у оном делу у коме се не поставља питање његовог учешћа у пуцњави на цивиле. Тако је сведок [REDACTED] потврдио да је препознао Берга Зорана и да му се јавио, али је истакао је да је он у том тренутку запуцао у његовом правцу а не да му је само одмахнуо.

Такође, и сведок [REDACTED] је потврдила да је из страха поздравила три војника која су у једном тренутку стигла до ње и али је очигледно сведок [REDACTED] тај тренутак изместио у догађаје који су се касније дешавали.

Суд се међутим, није бавио оценом исказа сведока у односу на кривичну одговорност Зорана Берге, с обзиром да се несумњиво у овом кривичном поступку не утврђује количина његове криминалне активности, при чему је неспорно његово учешће у овом догађају.

Такође, суд је у склопу изведенних доказа посебно ценио исказ сведока [REDACTED]. Наиме, сведок [REDACTED] је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ навео да су у Дульке 23. септембра 1992. кренули сви, односно он, Тадић Зоран, Тадић Јовица зв. Кајо, Тадић Ђура зв. Mrђа, Тадић Светко, Ђурић Слободан и Гојко као и Берга Зоран и да су сви били наоружани аутоматским пушкама, да по су доласку у Дульке сви изашли из кола, да том приликом он није имао ништа на глави, а поткапе су тада ставили Гојко Ђурић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Тадић Јовица. У правцу Бегове куће макадамским путем отишли су трчећим кораком Тадић Зоран, Тадић Јовица, Тадић Светко, Ђурић Гојко, Ђурић Слободан и Берга Зоран. Он је остао на путу у близини [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а Тадић Ђуро је остао да стоји на асфалтном путу са аутоматском пушком у рукама. У тренутку када је био окренут према вођу, од Бегове куће, Ђуро му је остао иза леђа. Ђуро је био у доњем вођу, са те стране је чуо пуцњаву, али да ли је Ђуро некога погодио у доњем вођу није му познато. Овај део исказа сведок је на главном претресу изменио наводећи да су, у тренутку њиховог доласка у Дульке, Тадићи већ били испред Бегове куће, где је групација од 15 Муслимана седела и пила кафу, а променио је исказ у овом делу да су по доласку у Дульке, он, Ђурићи, Кајо, Светко и Зоран били наоружани аутоматским пушкама, да су били обучени у маскирне униформе, те да су на главама сви, осим Ђуре Тадића, имали фантомке, наводећи и да Ђуро

Тадић код себе није имао оружје, нити је пуцао и није отишao са осталима, већ је остао код свог аутомобила који је од раскрснице био удаљен око 50 метара. Међутим, добро је видео како Гојко Ђурић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Тадић Јовица, Ђурић Слободан и Берга Зоран, пуцају у правцу цивила који су већином седели испред Бегове куће.

Суд није прихватио исказ овог сведока са главног претреса у делу у коме је навео да су сви осим Ђуре Тадића, имали фантомке, као и да Ђуро Тадић код себе није имао оружје, нити је пуцао, да није отишao са осталима, већ је остао код свог аутомобила који је од раскрснице био удаљен око 50 метара, а да су сви остали пуцали. Ово стога што је овакав исказ у супротности са исказима највећег броја сведока који су доследно наводили да су сви који су дошли били наоружани аутоматским оружјем и да су сви пуцали. Осим тога, када је сведоку предочено да је у ранијем исказу навео „да је Тадић Ђуро остао да стоји на асфалтном путу са аутоматском пушком у рукама, да му је, у тренутку када је био окренут према воћу, од Бегове куће, Ђуро остао иза леђа, да је Ђуро био у доњем воћу, са које стране је чуо пуцњаву, те да му није познато да ли је Ђуро некога погодио у доњем воћу“, и када му је предочена нелогичност у исказу и да оптужени није могао да погоди било кога у доњем воћу уколико није имао пушку (стр. 59 транскрипта са гл. претреса од 25.10.2013.), сведок за разлике у исказима није дао никакво објашњење, већ је за предочене наводе из ранијег исказа изјавио „нормално, тако сам изјавио“. Управо из ових разлога, а имајући у виду исказе сведока који потврђују да су сви који су дошли у Дульке имали наоружање - аутоматске пушке и да су пуцали, суд сматра да је промена исказа на главном претресу овог сведока тежња прилагођавања свог исказа датој одбрани оптуженог а у циљу олакшања његовог процесног положаја.

Поједини сведоци, због места на коме су се налазили у моменту долaska унiformисаних лица у Дульке, нису видeli свих осам лица, већ само неке од њих, што никако не доводи у сумњу искреност и веродостојност исказа оних сведока који су доследно и уверљиво тврдили да је дошло осам наоружаних лица и да су сви пуцали. Насупрот, различитост у исказима сведока и у том делу потпуно је логична, с обзиром да је утврђено да су се сведоци налазили на различitim местима (по околним воћњацима, испред Бегове куће), као и да су се наоружана лица у једном тренутку разишла на више страна у потрази за цивилима који су се већ после првог рафала, разбежали.

Сведок [] (саслушана пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.11.2007.год. и на главном претресу дана 27.06.2013.год.) је, износећи своја сазнања у вези убиства у Дульцима, навела да су људи били распоређени по воћњацима, да су били у близини, а једна група је седела испред куће [] зв. [] и пила кафу. Са њима су тога

дана као и обично радили људи из Рипча. Негде око 16.00 часова када се она налазила између куће ██████████ зв. ██████████ и штале, угледала је како из правца ██████████ који се налазио низ макадамски пут који је водио ка Беговој кући, у њеном правцу иду три наоружана српска војника, сличне висине и тежине, који су на глави имали маске црне боје. Прошли су наспрам ње, али је нису видели јер су циљано ишли ка људима који су се налазили испред Бегове куће. Те људе, који су након брања шљива поседали испред Бегове куће, покушала је да упозори да у њиховом правцу иду српски војници, али безуспешно, те је убрзо након тога побегла изнад поменуте куће у кукурузе и воће. Док је бежала, видела је како за њом трчи ██████████ син, ██████████, а након што је претрчала ливаде, ушла је у шуму у којој је наишла на ██████████, његову жену ██████████, као и још неке ██████████. Иначе, приликом предочавања фотографија пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.11.2007. године, овај сведок је препознала ██████████, као лице које је било присутно тога дана.

Остајући при овим наводима, сведок је на главном претресу одржаном дана 27.06.2013. године додала да јој је познато да је у Дульцима било осам лица, иако је она лично видела само тројицу.

Суд је такође имао у виду да овај сведок помиње кућу ██████████ званог „████“, као и други бројни сведоци који су кућу називали „Беговом“, али се очигледно ради о кући ██████████, испред које су се цивили одмарали и пили кафу у тренутку доласка унiformисаних лица, што је суд несумњиво утврдио из исказа сведока ██████████, рођене ██████████, која је била члан породице ██████████ и која се у тренутку њиховог доласка, налазила управо у тој кући, а која је изнела да се ради о кући њеног рођеног стрица ██████████. Суд је оценио да је овај сведок у позицији да, као члан породице, да најпрецизније информације о чијој се кући радило. У вези те куће, на главном претресу се изјашњавао и сведок ██████████ који је потврдио да се ради о кући његовог брата ██████████, а не ██████████ зв. «████», који су иначе били рођена браћа.

У вези са тим, сведок ██████████ (саслушана дана 24.12.2007. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона у Бихаћу и на главном претресу путем видео-конференцијске везе дана 12.12.2013. године) навела је да се 23.09.1992. године налазила у кући свога стрица ██████████, заједно са наном ██████████, мамом ██████████ братом ██████████ и сестром ██████████. Тога дана нису дошли ни радници, ни полиција из Кулен Вакуфа, а оне који су из Рипча дошли чувала су тројица чувара, о чему је сазнала од сестре ██████████ која је рекла да не излази из куће јер су чувари Срби дошли са радницима из Рипча, „тако строги да не дају никоме да седне да се одмори“. Међутим, негде око три сата мајка јој је рекла да су и ови чувари нестали. У исто време, радници су прешли у воћњак њеног стрица који се налазио са леве

На главном претресу је децидно изјавила да тога дана уопште није видела [REDACTED] на лицу места (стр. 12 транскрипта са главног претреса од 12.12.2013. године), те да је њена претпоставка да се [REDACTED], који је тада имао само шест година, само учинило да га је видео. Она је [REDACTED] поверовала јер је [REDACTED] у помињао и [REDACTED] ([REDACTED]). Као лице у плавој кошуљи које је прилазило њеној кући препознала је [REDACTED]. Међутим, на гл. претресу је у вези са тим навела да је са сигурношћу препознала само Гојкана и двојицу Зорана, док за четврто лице није сигурна, односно са сигурношћу од 50%, мисли да је у питању [REDACTED] (страна 13 транскрипта са гл. претреса од 12.12.2013.), али да га је помињала [REDACTED]. Такође, навела је да не познаје оптуженог Ђуру Тадића. Она је у том догађају изгубила мајку [REDACTED], сестру [REDACTED] и нану [REDACTED]. Придружила се кривичном гоњењу оптуженог и истакла имовинско-правни захтев који ће касније определити.

Ценећи исказ сведока [REDACTED], дев. [REDACTED], суд је нашао да је она детаљно изнела след догађаја о коме је имала непосредна запажања, нарочито у погледу присуства Гојка Ђурића, Зорана Берге и Зорана Тадића, као и њихових преузетих радњи, затим присуства четвртог лица. Суд међутим, није прихватио њен исказ у делу у коме се изјашњава о идентитету четвртог лица које је запазила на лицу места, током приласка кући њеног стрица, с обзиром на то да присуство [REDACTED] није децидно потврдио ни један од саслушаних сведока, при чему ни она сама како изјављује није сигурна да се ради управо о том лицу, а пред Кантоналним тужилаштвом је изјавила да се ради о [REDACTED]. Осим тога, суд није прихватио ни исказ овог сведока у погледу присуства „Мерцедеса“ на лицу места, из разлога који су већ изнети и детаљно образложени на страни 51 и 52 пресуде. Суд међутим, налази да ове несагласности у наводима исказа овог сведока не доводе у сумњу веродостојност њеног исказа у делу навода о тадашњим приликама, дешавањима у кући током пущњаве, паљења собе, те поступака Гојка Ђурића, Зорана Тадића и Зорана Берге, у том делу је исказ овог сведока суд прихватио налазећи да је искрен, логичан и животан, те да је у том делу потврђен исказима сведока који су изнели да су на лицу места била између остalog и три поменута лица.

У односу на [REDACTED] зв. «[REDACTED]» она се изјаснила о посредним сазнањима и ономе што је чула од других, између осталих од свог брата [REDACTED] који је у време догађаја био старости шест година и који је тврдио да је у моменту када му убијају мајку он уочио да је то учинио [REDACTED] зв. «[REDACTED]».

Сведок [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантона БиХ дана 09.09.2011. године, а у који је исказ извршен увид на главном претресу дана 12.12.2013. године, на основу одредбе чл. 406 став

1 тачка 1 и 2 ЗКП) је навео да је у години када се догађај одиграо, био дете и имао је 6 година. Сећа се да је тог 23.09.1992. године док је седео у кући, кроз прозор угледао како се њиховој кући приближавају три лица у униформама, сви наоружани пушкама, од којих су двојица имала капе преко лица. Треће лице које није имало ништа преко лица, стајало је на ћошку куће која се налазила до њихове. Извиривао је иза ћошка куће и тек онда је навукао капу преко лица и кренуо са другом двојицом према народу који је пио кафу испред куће и тада је дошло до пуцњаве. Међу њима он је препознао лице под надимком „[REDACTED]“ који је често навраћао њиховој кући и кога је добро познавао, имао је преко 30 година и на лицу је имао бркове. Видео је када је „[REDACTED]“ пуцао у његову мајку [REDACTED], а након тога са преосталом двојицом пуцао је и у остали народ који је ту пио кафу. Сестри [REDACTED] је тада рекао да им је „[REDACTED]“ убио мајку и да морају да беже да не би и њих убио. Осим његове мајке, том приликом је убијена и његова сестра [REDACTED] која је тада имала 13 година. Он је из куће побегао у кукурузе где је затекао [REDACTED], те су побегли заједно у шуму, а потом су се сакрили у оближњу кућу. Након одређеног времена до њега је у шуму стигла и његова сестра [REDACTED], те су заједно, са још неким људима побегли.

Осим сведока [REDACTED] који је у време када се догађај одиграо имао 6 година и сведок [REDACTED] је у свом исказу објаснио да је у Дульцима видео [REDACTED] зв. „[REDACTED]“, наводећи да је имао плаву полицијску униформу, да је на глави имао премотану капу изнад обрва, али да се лице јасно видело, те тврди да је чуо његове речи „[REDACTED] и брадоњу оставите живим“, те да је одмах после тих речи, навукао капу преко лица и са два српска војника кренуо према Беговој кући. Поред тога, сведок тврди да је по стасу, висини, тежини и по патикама, препознао и Горана Михајловића.

Суд је као аутентичне и веродостојне прихватио исказе сведока [REDACTED] и [REDACTED], осим у погледу чињенице да су на лицу места видели [REDACTED] зв. «[REDACTED]» и [REDACTED], с обзиром да је несумњиво утврђен идентитет свих осам лица која су тога дана дошла у Дульке са двоја возила, да ни оптужени није оспорио ко је све са њим тога дана дошао у Дульке а међу њима свакако није био [REDACTED] зв. [REDACTED] и [REDACTED]. Суд при томе, није био у могућности да на главном претресу на ове околности детаљно испита сведока [REDACTED] и провери његове наводе, јер је ово лице у међувремену преминуло, а осим [REDACTED] који је у то време имао само шест година ниједан сведок није потврдио да је видео [REDACTED] зв. [REDACTED] приликом овог догађаја. При томе, треба напоменути да је велики број саслушаних сведока који су били тога дана у Дульцима, познавао [REDACTED] зв. [REDACTED] од раније, с обзиром да је био полицајац у Кулен Вакуфу и да је чувао цивиле на радној обавези, а ниједан од тих сведока није поменуо да га је тог дана видео у Дульцима. И

сведок [REDACTED] је од раније познавао [REDACTED] зв. [REDACTED] што је у свом исказу и објаснио те је животно логично да дете у наведеном узрасту у коме се налазио [REDACTED] у време догађаја у околностима када посматра како му убијају мајку није у могућности да правилно опази а касније и репродукује детаље догађаја, а имајући у виду и велики интензитет страха који је код њега свакако постојао сасвим је могуће да изврши замену идентитета.

Сведок [REDACTED], који је несумњиво са фотографија које су му пред Кантоналним тужилаштвом дана 16.11.2007. године, предочене, препознао [REDACTED] као лице које је пре догађаја чувало цивиле, на главном претресу је навео да у Дульцима, када се десио инкриминисани догађај, није препознао никога од униформисаних лица (стр. 73 транскрипта са главног претреса од 15.10.2013. године).

Осим тога, и сведок [REDACTED] који је децидно навео да их је раније на радној обавези чувао „[REDACTED]“, да га је добро запазио, додао је и то да је видео униформисана лица која су дошла, али од њих никога није препознао, те се намеће логичан закључак да би свакако препознао [REDACTED] да је био међу њима.

Иначе, сведок [REDACTED] зв. „[REDACTED]“ је дао свој исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 14.11.2011. године, у који је извршен увид дана 29.11.2013. године и из истог је утврђено је да је сведок на дан сахране Томе Тадића, дакле 22. септембра 1992. године, по наређењу [REDACTED] направио пункт на путу који повезује Рајновце са Орашцем, да се тај пункт налазио на Лађи код Пландишта и тамо је била скоро сва полиција из Кулен Вакуфа. На тај пункт дошли су око 10 сати увече, а све у циљу да спрече напад на цивиле Муслимане. Док су били у тој заседи, према Орашу из правца Рајноваца наишла је наоружана група а он и још неке колегу су их зауставили. Што по гласу, што по изгледу препознао је своје комшије и свог братића. Он међутим, ту групу у којој су се налазили Тадић Зоран, Тадић Јовица, Тадић Ђуро, Тадић Светко, Бабић Жељко и Берга Зоран није могао спречити да иде у Орашац и они су прошли. Са пункта, он се вратио кући у јутарњим часовима, али је у једном тренутку стигла наредба од [REDACTED] да он и његове колеге из станице у Кулен Вакуфу, иду у Рипач ради попуне линија на Лоховским брдима, које су пробијене од стране војске Армије БиХ. Камион којим су ишли возио је [REDACTED] или [REDACTED], а осим њега тамо су ишли [REDACTED], [REDACTED] и још 5-6 полицијаца. Тек по повратку у Рипач сазнао је шта се десило у Дульцима.

Исказ сведока [REDACTED] потврдио је делом и сведок [REDACTED] који је објаснио да је од [REDACTED] који је био активни полицијац у Кулен Вакуфу добио обавест да постоји могућност напада на цивилно муслиманско становништво из К. Вакуфа и Орашца те је из

предострожности одлучио да појача контролу и блокира пут између Орашца и Рајноваца, те је у вечери између 22. и 23. септембра поставио своје људе на заседама. У току дана, 23. септембра отишао је до начелника [REDACTED] да се информише о стању на Лоховским брдима јер су добили задатак да иду тамо.

И сведок [REDACTED] је потврдио да тога дана, када се одиграо догађај у Дульцима, патролни полицајци нису били присутни поред радника јер је дошло до промене на положају и морали су бити ангажовани на борбеној линији.

Стога, с обзиром да је очигледно постојао задатак да се иде на Лоховска брда, да сведок [REDACTED] тврди да је и он био ангажован, при чему га како је то наведено, бројни сведоци који су га иначе добро познавали, нису видели у Дульцима тога дана, суд није прихватио исказе сведока који су тврдили да је у време овог догађаја [REDACTED] зв. [REDACTED] са осталим извршиоцима био у Дульцима.

Када се доведу у везу цитирани искази оних сведока који су били у позицији да виде заједнички долазак два возила, излазак осам унiformisаних и наоружаних лица из поменутих возила, са исказима сведока из којих је несумњиво утврђено да су сва лица која су дошла, кренула ка цивилима који су били испред куће [REDACTED], и по околним воћњацима, између остalog и у доњем воћу, да су сви пуцали према цивилима то се изводи недвосмислен закључак да је оптужени Ђуро Тадић који ни сам не спори да је са том групом дошао у Дульке, заједно са Светком Тадићем, Јовицом Тадићем, Зораном Тадићем, Зораном Бергом, Жељком Бабиће, те сада пок. Гојком и Слободаном Ђурићем, наоружан кренуо ка цивилима и у исте пуцао.

Са свега наведеног, суд је одбрану оптуженог у делу у коме тврди да није излазио из кола, да се одмах по доласку у Дульке и вратио, да није био наоружан и да ни метка није испалио, оценио као неистиниту, оповргнуту осталим изведеним доказима, и очигледно усмерену на избегавање своје кривичне одговорности.

Поред тога, сведок [REDACTED] је на главном претресу навео да су у то време, сви који су били војно ангажовани, односно и они који су били у војсци и који су били у полицији, имали аутоматске пушке, док је сведок [REDACTED], који је у време догађаја виђао оптуженог и знао да је припадао рајновачкој чети, навео је да мисли да је оптужени дужио аутоматску пушку (стр. 51 транскрипта са гл. претреса од 16.10.2013. године).

Поједини цивили су у збегу од српских војника и полицајца, отишли до штале која се налазила у непосредној близини. Унутра су

се сакрили [REDACTED] и [REDACTED], а [REDACTED] и [REDACTED] су се попели на спрат. Након што је ту и убијен [REDACTED], на шталу је бачена експлозивна направа. О овом делу догађаја сведочили су очевици [REDACTED] и [REDACTED], али и лица која о томе имају посредна сазнања.

Из исказа сведока [REDACTED] у вези са догађајем у штали, утврђено је да су се, након што су зачули више рафала, он и [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], упутили у шталу, да су их пратили рафали, да се он по доласку сакрио под јасле, а [REDACTED] се сакрио у теочак. [REDACTED] и [REDACTED] су се попели уз мердевине, а за њима је ушло једно униформисано лице наоружано пушкомитраљезом, са 2 бомбе на опасачу и кољачким ножем и попело се уз мердевине, да би се након тога зачую рафал. Описујући то лице сведок је објаснио да га је добро видео, да му је лице било потпуно чисто, црних очију и косе, нормалног, правилног носа, висине око 180 цм, на глави није имао црне женске чарапе, али је имао подкапу. Да је у питању лице које се зове Зоран, схватио је када му се неко ко се налазио изван, обратио именом, поручивши му да убије свакога кога види, а онда да запали шталу. Добро је видео да их је том приликом било осморица, који су се након тога упутили у правцу Рајноваца. Пре него што су дошли до кола, чуо је разговор, а један од оних који су учествовали у масакру је питао да ли су сви на броју, а добио је одговор да су сви добро и здраво, додајући да их је тада било тројица. Након што су отишли, изашао је преко једне баште. [REDACTED] је изгорео на штали и он је био очевидац.

Наводе овог сведока потврдио је и сведок [REDACTED] који такође располаже директним сазнањем о убиству [REDACTED] у штали, који је навео да је, након што су осморица што су изашла из придошлих возила отв орила паљбу по цивилима, он са [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] отпуштао до штале у коју су се сакрили [REDACTED] и он, а [REDACTED] и [REDACTED] су се попели горе. Пуцало се све време, а зачую је један глас како каже „Држи их Зоране, не дај никоме да побегне“. У шталу је том приликом ушло и једно униформисано лице које је имало војничке чизме, те је чуо када је пуцао у сено и [REDACTED] јауке. Након што је то лице запалило сено, вратило се, али њега није видело. Непосредно потом [REDACTED] је сишао из горњег дела штале, а [REDACTED] је ту убијен и ту је изгорео. Није видео ко је пуцао, нити зна имена људи који су пуцала, био је у страху и сакривао се. Међутим, и поред тога, истакао је да „зна да су сви некако пуцали“, и видео је када су сви отишли. Након догађаја, њих тројица су се упутила у правцу Дубовског, и успели су се спасити. Након 23.септембра више нису ишли на принудни рад.

Исказе сведока [REDACTED] и [REDACTED], у вези дешавања у штали, суд је у потпуности прихватио, налазећи да су они своја запажања о догађају изнели детаљно, искрено и уверљиво, те налазећи да

су међусобно сагласни и доследни, у исказима који представљају складну целину, суд их је као такве прихватио.

Осим тога, посредна сазнања у вези убиства [REDACTED] у шталама изнео је и сведок [REDACTED] (саслушан пред органима МУП-а Унско-санског кантоне 05.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013.) наводећи да му је [REDACTED], који је био пријатељ његовог оца, причао да је отишао у неку шталу, а са њим је тада био [REDACTED]. У једном тренутку дошли су неки људи и када су видели да [REDACTED] вире ноге испод сена, запуцали су и убили га том приликом. Потом су сено и запалили. [REDACTED] је пропао доле у други део штале и наишао на још једног цивила – [REDACTED], те су заједно изашли кроз простор кроз који се ђубре избацивало и отишли ка Рипчу. Када је [REDACTED] излазио, уочио је његовог оца и стрица како леже у дворишту испред куће. Осим тога, додао је да је неки полицијац [REDACTED] који је такође био са њима на радној обавези, а који је у међувремену преминуо, саслушавао пред МУП-ом, и да га је [REDACTED] препознао као лице које је било међу онима који су пуцали, а препознао га је из разлога што их је често пратио на радној обавези.

Међутим, није било могуће утврдити о ком се лицу ради с обзиром да је а како сведок наводи, [REDACTED] преминуо након рата.

Суд је из ових исказа несумњиво утврдио да је у шталама лишен живота [REDACTED] и да је потом штала запаљена, односно да се догађај одиграо управо на начин како су то сагласно у својим исказима описали сведоци [REDACTED] и [REDACTED]. Суд је у потпуности прихватио и исказ сведока [REDACTED] налазећи да је и његов исказ искрен и уверљив, и сагласан исказима очевидаца [REDACTED] и [REDACTED].

Осим тога, да је у догађају у шталама настрадао [REDACTED] потврђено је и исказом сведока [REDACTED] који је навео (исказ 14.06.1995.) да му је познато да је тога дана од истих „разбојника“ спаљен у шталама [REDACTED], те из исказа сведока [REDACTED], који је навео да је чуо да је [REDACTED] бежећи ушао у некакву шталу, пењући се уз мердевине кроз кров и да је ту убијен (исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 28.02.2008. године).

У вези са поменутим дешавањем и сведок [REDACTED] је такође изјавио да се догађај завршио бацањем пар бомби, које није лично видео, али је чуо јаку детонацију, те да је штала на коју је бачена бомба била удаљена од места на коме је стајао неких 30 – 40 метара, што је потврђено и исказом сведока [REDACTED] из кога је утврђено да су по завршетку пуцњаве на шталу која је била преко пута, бачена бомба, а потом је и запаљена.

И сведок [REDACTED] је у вези са тим изнео да је, док се враћао по [REDACTED] у правцу Бегове куће, видео како неко од српских полицајца виче Зорану да баци бомбу и тада је чуо детонације, а све куће које су биле у близини Бегове, почеле су да горе.

Осим тога, о дешавању у штали и бацању бомбе изјашњавали су се и сведоци Жељко Бабић и Зоран Берга.

Наиме, Жељко Бабић је изјавио да је у једном тренутку Тадић Светко отишао са Берга Зораном у правцу једне штале на којој је било спремиште за сено, где је Светко потом и ушао, највероватније јер су видели да се тамо неко од Муслимана попео, да би се након тога зачула аутоматска паљба, а потом је букнуо и пламен. Када је Светко изашао из штале, Берга Зоран је у горњи део појате бацио бомбу која је и експлодирала. На главном претресу је изјавио да је у једном моменту бачена експлозивна направа и то бомба или експлозив, с тим што није претходно видео да ли је неко то код себе имао, већ је он само видео како је горела штала која се ту налазила, али није видео да ли је неко био у штали.

Сведок [REDACTED] је навео да је неко рекао да се један од цивила склонио у шталу која се налазила уз доње воће, те је видео када је Бабић Жељко узео штапин експлозива, запалио га и бацио на појату изнад штале, где је експлодирао.

Иако сведоци [REDACTED] и [REDACTED], очигледно један на другог сваљују одговорност за бацање бомбе на шталу, ниједан од сведока није оспорио да се у шталу сакрио цивил, нити је оспорио да је у једном тренутку, на шталу бачена експлозивна направа.

Да се ради управо о бомби, утврђено је логичким повезивањем исказа сведока [REDACTED] који је изнео своја сазнања да је видео да се на шталу пење лице које је на опасачу имало бомбе, да се ради о лицу званом Зоран јер је чуо да га неко дозива, са исказима [REDACTED] који је потврдио да је неко од присутних рекао Зорану да баци бомбу и исказом сведока Жељка Бабића који је такође потврдио да је Берга Зоран у горњи део појате бацио бомбу која је и експлодирала, стога је несумњиво да је на шталу том приликом бачена бомба.

Након што је један број лица са радне обавезе убијен, њихова тела су и избодена ножем, о чему је посведочио Жељко Бабић, који је на главном претресу навео да је видео када је Зоран Тадић извадио дугачак нож и са њим убадао убијене људе по телу, по грудима, где год је стигао. Чињеница је да једино сведок Жељко Бабић се током поступка изјашњавао на ову околност а што је и логично јер у тренутку овог дела

догађаја су се очигледно остали преживели оштећени разбежали по шуми и кукурузима као што су се у својим исказима и изјаснили. Ово нарочито показује суврхост са којом је поступано према лицима која су тада лишена живота.

Суд је такође утврдио да су тела убијених цивила, која су се налазила испред куће, као и око, поливена бензином и запаљена, што је утврђено из исказа сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

О томе да су тела запаљена пред судом је изнела своја сазнања [REDACTED] која се спасила тога дана, објашњавајући да је после догађаја, и бекства отишla кући и да је истог дана са оцем кренула ка Беговој кући и испред балкона те куће је затекла тела убијених цивила. На једном месту било је више наслаганих тела за која претпоставља да су била поливена бензином и да су тако паљена. Она и њен отац нису размицали тела јер су сви били «као стопљени и та тела су стајала као грумен горетине». Међутим, међу њима је запазила са хрпе тела запаљен део ноге од колена наниже, на којој нози је била бела патика какву је носила њена мајка из ког разлога је претпоставила да се радило о мајчином делу ноге. Такође, по коси и по марами коју је носила, је препознала [REDACTED] мајку. Испод те мараме се видела наранџаста коса која није догорела. Друге није препознала јер је била јако узнемирена а и радило се о људима из Рипча. То место су напустили након 5 до 10 минута. Тело њене мајке још увек није пронађено. Истакла је имовинско-правни захтев и придржila се кривичном гоњењу.

Из исказа овог сведока суд је несумњиво утврдио да су тела убијених цивила, накнадно скупљена на гомилу и запаљена, налазећи да је њен исказ веома упечатљив и животан, искрен, те да је она изнела доследно своја сазнања, иако је том приликом лишена живота њена мајка.

Њене наводе потврдио је и сведок [REDACTED] који је навео да су тела која су остала испред куће била на камари, а било је и тела која су се налазила мало даље од куће. По завршетку паљбе, Зоран Тадић је, највероватније из аутомобила Гојка Ђурића, донео канту бензина и заједно са Гојком та тела је запалио.

Да су тела запаљена потврдила је и сведок [REDACTED] која је у истрази навела да је након пуцњаве зачула како Гојкан Ђурић говори „чуј, хајмо да запалимо и ове“ мислећи на људе јер је претходно кућа већ била запаљена, да је потом чула туп звук као да је нешто бачено, да се потом зачуло просипање бензина, наводи на главном претресу да за своју маму и сестру зна да су запаљене испред куће, иако их није видела.

Сведок [REDACTED] (исказ са главног претреса од 17.10.2013. год.), навео је да није видео када су цивили убијани, али да је пола сата након пуцњаве уочио да је запаљена ватра и да су у питању највероватније тела радника, након што су побијени, а сведок [REDACTED] је чуо да су побијене цивиле сакупили и стављали на гомилу, а потом и запалили, док је [REDACTED] (на записнику пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 23.09.2011.) изјавио да се по селу причало да су Мусимане палили након што су их побили.

Иако поједини сведоци конкретизују лица која су учествовала у убиству [REDACTED] у штали, те у паљењу цивила и убадању њихових тела, утврђена чињеница да је оптужени учествовао у комплетном догађају од почетка до краја, да је претходно подржао одлуку о освети убијањем мусиманског становништва, да је довезао саизвршиоце на лице места, да су сви пуцали на цивиле, то и само његово присуство за време дешавања у штали и током убадања тела, а затим поливања истих бензином и паљења, а пре заједничког одласка из Дуљака, по оцени суда указује да се он сагласио са свим радњама својих саизвршилаца и да их је прихватио као своје.

Након што су спаљена тела претходно убијених цивила Мусимана, група која је дошла у Дуљке напустила је лице места и вратила се у истом саставу и истим колима у Рајновце.

Управо искази сведока који објашњавају да су видели одлазак свих осам униформисаних лица из Дуљака након завршетка догађаја, недвосмислено указују на то да се оптужени није вратио са Светком у Рајновце, како је то у датој одбрани тврдио већ да је остао у Дуљцима и активно учествовао у догађају до краја. То је утврђено из исказа који следе:

Сведок [REDACTED], који је својим исказом на главном претресу покушао да умањи одговорност опт. Ђуре Тадића, наводећи да је оптужени по изласку из возила, остао да стоји на асфалтном путу, није међутим, спорио да се оптужени заједно са групом вратио назад у Рајновце. На главном претресу је додао да су, када се све завршило, сви заједно кренули назад, иако је тврдио да је и оптуженог затекао како стоји сам поред свог аутомобила, а што од стране суда није прихваћено, јер су ови наводи у супротности са осталим доказима, те да су у повратку, у колима седели исто као када су долазили у Дуљке.

Наиме, сведок [REDACTED] је објаснио да су, по завршетку пуцњаве, дошли до лица која су водила радну обавезу, поскидали чарапе са глава и упутили се након тога својим колима у Рајновце. То је поновио и на главном претресу наводећи да су кренули назад до возила и да се он вратио са Тадић Ђуром, његовим аутом и са њима је био Светко.

Међутим, није могао да се сети да ли су се Гојко Ђурић и Слободан Ђурић вратили са њима назад.

Такође, и сведок [REDACTED] је у свом исказу од 25.01.2002. у који је извршен увид дана 29.11.2013. године, навео да је, након што је пуцњава престала, видео да су до возила које је њему изгледало као да је марке „Рекорд“, дошла сва осморица и упутили се у правцу Рајноваца, а претходно је чуо када је један од њих рекао „ми смо свој посао одрадили, сад куд који“. Добро је упамтио да их је том приликом било осморо.

Сведок [REDACTED] је на главном претресу навео да су по завршетку пуцњаве, сви сели у аутомобиле и истовремено отишли, да претходно, пре окончања целокупног догађаја, нико није отишао, а његов исказ је потврдила и сведок [REDACTED] која је у исказу пред Кантоналним тужилаштвом изјавила да је по завршетку пуцњаве, наishaо аутомобил црвене боје (за који је на главном претресу рекла да је могуће да се ради о сивој боји) у који су се сместили људи који су убијали, а након тога су отишли у правцу Кулен Вакуфа. Иначе, осморица наоружаних особа, пре него што су отишли, руковали су са [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]

Сведок [REDACTED] је међутим, негирао да је видео моменат када су се враћали ка возилима, нити се сећа дешавања у вези [REDACTED], тврдећи да се ничега не сећа у том делу. На главном претресу сведок није препознао опт. Ђуру Тадића.

Сведок [REDACTED] је навео да је, а након што је раднике одвезао у Дульке, отишао у Кулен Вакуф по храну. По поновном доласку у Дульке, видео је да поред трактора стоји [REDACTED], који се налазио на удаљености од неких 20-30 метара од Жељка и [REDACTED], који су стајали на асфалтном путу и причали са двојицом војника који су у рукама имали аутоматске пушке. Један је био у шареној маскирној војној униформи старости око 30 година, а други је био у СМБ униформи, старости око 35 година и нису имали капе на глави. Када се један од њих окренуо ка њему упитавши га где ће, на његов одговор да је донео храну радницима, одговорио му је „ми смо њих већ нахранили“, а из те његове констатације схватио је да су радници убијени. На основу понашања и изгледа те двојице војника, закључио је „да се ту нешто страшно десило“ и да и њему прети опасност. Осим та два лица, у једном тренутку је угледао како од куће која се налази десно од пута гледано у правцу Кулен Вакуфа, долазе кроз ливаде и воћњак још три војника у шареним маскирним униформама, и да на главама носе „фантомке“. Они су отишли до [REDACTED] и [REDACTED], а након тога су са двојицом који су били без маски сели у путничко возило и упутили се у правцу Кулен Вакуфа.

На главном претресу је поновио своје наводе да је [REDACTED] и [REDACTED] затекао два лица, једно у маскирној, друго у војној СМБ униформи, и највероватније се ради о униформи Српске Крајине, али није могао са сигурношћу да то определи. Лице које је било у маскирној униформи рекло му је да су раднике „већ нахранили“ и усмерило је аутоматску пушку ка њему што га је пуно повредило. За друго лице, међутим, није могао да се изјасни у погледу оружја. Након што му је [REDACTED] рекао да закачи приколицу, дошла су још три лица, са маскама на лицу, виделе су им се само очи, те су њих петорица села у возило које се у близини налазило и отишли са лица места. Не познаје опт. Ђуро Тадића, није га видео да стоји са [REDACTED] и [REDACTED] (страна 30 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. год.) и на питање оптуженог да ли је било кола, потврдно је одговорио, али је навео и то да нико поред кола од унiformisаних лица, није стајао. Такође, тврди да је поред трактора који се налазио у Дульцима (које оптужени назива Ђуковима) био само [REDACTED] [REDACTED].

Суд је исказ сведока [REDACTED] у коме тврди да је видео одлазак петоро унiformisаних лица прихватио, налазећи да исти није супротан исказима оних лица која су видела да одлази укупно осам лица, с обзиром да су свакако они отишли са два возила, те је потпуно логично да је овај сведок видео одлазак другог возила и да је претходно једно возило већ отишло. Налазећи да је исказ овог сведока доследан и искрен, суд му је поклонио веру. Осим тога, овај сведок се пред судом веома животно и уверљиво изјашњавао о читавом догађају и указао је чак и на то да је видео када је [REDACTED] пришла чуварима тражећи помоћ. У погледу навода овог сведока да на трактор није могло да стане 19 лица јер му је приколица била мањих капацитета, суд налази да је реч о субјективној процени овог сведока, при чему је чињеница присуства броја лица који се наводи у оптужници, те смрти 18 лица у предметном догађају, потврђена бројним доказима, а пре свега исказима саслушаних сведока, што очевидаца, што других којима је било познато ко се све тога дана налазио на радној обавези у Дульцима.

Иако сведоци [REDACTED] и [REDACTED] наводе да [REDACTED] тога дана уопште нису видели, суд у том делу није прихватио њихове исказе, с обзиром да су супротни исказу сведока [REDACTED], који је суд оценио искреним и истинитим, налазећи да овај сведок нема мотива да лажно сведочи.

Дакле, ни сведок [REDACTED] није могао да потврди одбрану опт. Ђуре Тадића да је оптужени на кратко изашао из возила и понудио помоћ „лицима која су довела цивиле на радну обавезу“.

Да је опт. Ђуро Тадић са осталима узео учешће у догађају, причало се и међу мештанима након догађаја. О томе су своја сазнања изнели

сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], чија је сведочења у том делу суд прихватио налазећи да ови сведоци немају никаквог мотива да лажно терете оптуженог.

Наиме, сведок [REDACTED] је пред Кантоналним тужилаштвом навео да се након краћег времена од догађаја почело причати да је у освети за [REDACTED] учествовала управо његова породица: син Зоран Тадић, браћа Тадић – Јовица зв. Кајо, Тадић Ђуро, зв. Мрђа и Тадић Светко, [REDACTED] зв. [REDACTED], његов братић Берга Зоран син Дује, Бабић Жељко, син Миле, Ђурић Слободан и његов син Гојко. Такође, чуо је да Ђуро Тадић сада живи у Србији и да из куће никде не излази из страха од онога што је учинио, те додао „али од истине се не може побјећи никде“.

У сагласности са овим наводима је и исказ сведока [REDACTED] који је објаснио да након што се вратио са Голубића где је био око 10-15 дана, након сахране, у велико се причало да су људе из радне обавезе у Дульцима побили исти људи који су претходне ноћи убијали по Орашцу, а ради освете [REDACTED]. Причало се да су у тим убиствима учествовали Слободан и Гојко Ђурић, Тадић Зоран, Тадић Светко, Бабић Жељко, Берга Зоран, [REDACTED] Ђуро зв. Мрђа и још нека лица. Сви су причали да је основни разлог убијавања била освета за убијеног [REDACTED], а многи поштени људи су то и осуђивали. На главном претресу, сведок је потврдио да су грађани причали да су у убиствима учествовали Слободан и Гојко Ђурић, Тадић Зоран, Тадић Светко, Бабић Жељко, Берга Зоран, Ђуро зв. Мрђа и још нека лица.

Сведок Маринко Стојисављевић је потврдио да је након догађаја, у разговору са људима чуо да су у убиствима и освети учествовали стричеви Зорана Тадића, те сматра да је све повезано са погибијом српских бораца. Већ следећег дана је чуо како је из освете у Орашцу побијено више лица мусиманске националности, а сумња међу полицајцима и мештанима у Кулен Вакуфу пала је на Тадић Зорана, сина покојног [REDACTED] и на његову породицу, који су једини имали разлог то да ураде. У вези са тим, истакао је да је недуго након очеве сахране, Тадић Зоран поново дошао у службу, као и Бабић Жељко и Берга Зоран, да је код њих приметио промену у понашању, као да их је злочин променио, јер више нису ни ружно погледали Мусимане. После догађаја у Дульцима и Орашцу, никоме није пало на памет да се иде светити.

Превоз лешева из Дуљака

Након што су цивили у Дульцима убијени, један број њихових лешева је истог дана покупљен и одвежен мањим камионом „110“ са лица места највероватније у Дулибу, о чему су своја запажања изнели сведоци

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Да су тела из Дуљака покупљена и одвежена са лица места, суд је несумњиво закључио пре свега из исказа сведока [REDACTED], која је била очевидац догађаја у Дуљцима, а која је објаснила да је, након «масакра» у Дуљцима, касније тога дана, са узбрдице где је живела, зачула из правца Дуљака, са места где су побијени људи, мотор од багера и камиона, да би за кратко време потом уочила на макадамском путу у правцу Бегове куће, багер жуте боје, а недуго затим и мањи камион. Поменути багер је по њеној претпоставци подизао тела, с обзиром да је радио управо на месту где су се тела претходно налазила, а потом је отишао у правцу Ђукова. После кратког времена, из правца Дулибе, иза кривине асфалтног пута који иде из правца Ђукова према Дубовском, уочили су велики црни дим, да би касније из истог правца поново зачули и звук багера који ради.

Налазећи да је сведок [REDACTED] своја запажања и у том делу изнела доследно, уверљиво и искрено, суд је њен исказ у потпуности прихватио, ценећи истовремено да је он у сагласности и са исказом сведока [REDACTED]

Сведок [REDACTED] је пред судом навела да је у сумрак тога дана, када је после догађаја са девером пошла у правцу шуме која се недалеко налазила, видела како из правца Вакуфа долази један војни камион са цирадом, који се зауставио у воћу где су људи поубијани. Том приликом, светла камиона су осветљавала 3-4 лица који су се кретала око камиона, а која су највероватније дошла да сакупљају тела, јер је приметила да по двојица убацују нешто у возило од позади, а по убацању је претпоставила о чему се ради. Рад тих лица је видела према светлима која су била упаљена на камиону са задње стране.

Искази сведока [REDACTED] и [REDACTED], које је суд прихватио, потврђени су исказом сведока [REDACTED], из кога је утврђено да је сведок, приликом бекства и сакривања по шуми [REDACTED] угледао да из правца Кулен Вакуфа према Дуљцима долази војни камион „110“ сиво-маслинасте боје, а недуго потом су видели црни густи дим, док је сведок [REDACTED] који је након догађаја побегао у правцу шуме, навео да је по изласку из шуме зачуо пуцање и звукове камиона, односно механизације која је допирала из правца Бегове куће, а са места где се налазио видео је како гори ватра.

Суд је прихватио исказе ових сведока који су сагласни у погледу чињенице да је истога дана када се догађај десио, у Дуљке дошао камион и да је истим један број лешева превезен на другу локацију, највероватније у Дулибе.

Осим тога, да су лешеви тога дана превожени камионом „110“ посредно се утврђује и из исказа сведока [REDACTED] који је након неколико дана изашао на увиђај поводом убиства у Дульцима, а по доласку му је један од полицајца који су на лицу места били присутни рекао „дошли су људи из обезбеђења (војске или цивилне полиције), „то“ све покупили и отерали са „110“-ком“, објашњавајући да се радило о војном камиону који је на себи имао арњеве који су се могли скидати па се тај камион могао користити и за превоз неке робе.

Међутим, очигледно је да тога дана нису покупљени и одвежени сви лешеви, већ су након неколико дана, на лице места у Дульке трактором дошли Берга Зоран и Зоран Тадић, а колима Тадић Јовица, Тадић Ђуро, као и лице по презимену [REDACTED], како би се превезли преостали лешеви. Ове чињенице утврђене су пре свега из исказа сведока [REDACTED], а потврђене су и исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED]

Наиме, сведок [REDACTED] се детаљно и доследно у току поступка изјашњавао о превозу лешева из Дульака. Наиме, навео је да га је пар дана након убиства у Дульцима, неко од лица са којима је заједно у свему учествовао, позвао да оду по трактор којим је требало да одвезу побијене људе. Код куће [REDACTED] чекало их је гориво, а трактор су узели од [REDACTED], те су се упутили у правцу Дульака. Са њим је том приликом ишао Зоран Тадић, док су колима у Дульке дошли Тадић Јовица, Тадић Ђуро, као и лице по презимену [REDACTED]. Трактор је у рикверц дотерао испред куће где се у том моменту налазило више тела, с тим што не зна њихов тачан број и није се окретао када су их убацивали у приколицу, али је додао да на путу није видео тело девојчице која је претходно у догађају убијена. Неко од лица која су тела скупљала, рекао му је да их вози у правцу Дулибе. Када је дошао на Дулибу, речено му је да (трактором) сиђе са пута у правцу потока који се налазио у близини. Седео је у трактору, док су наведена лица избацивала тела са трактора, међутим како је био мрак, није видео да ли је ту била ископана рупа.

Суд је наводе сведока [REDACTED] да је пар дана након догађаја био ангажован у превозу преосталих лешева из Дульака, у потпуности прихватио налазећи да је уверљив, доследан и логичан, као и да је у сагласности са исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED] [REDACTED] који су изнели посредна сазнања у вези превоза лешева. Осим тога, његов исказ је логичан и у делу да је тога дана одвезао највише 7 тела, јер је несумњиво утврђено да је један број лешева превежен 23. септембра 1992. године у сумрак.

Сведок [REDACTED] је навео да је, пар дана након што су његов брат и [REDACTED] сахрањени, код њега у двориште дошао Берга Зоран са Тадић

Зораном и још неким лицем и тражио да им да трактор како би одвезли лешеве побијених у Орашцу и Дуљцима, а што је након предочавања овог исказа, потврдио и на главном претресу. Дао им је трактор „533“ који је Берга Зоран потом и одвезао, а трактор је вратио након два дана. [REDACTED] [REDACTED], међутим, том приликом одбио да својим трактором учествује у превозу посмртних остатаца тела цивила, што је јасно истакао и указао на главном претресу.

Исказ овог сведока је суд прихватио налазећи да је доследан, искрен и поуздан, а потврђен и исказом сведока [REDACTED] који је навео да му је [REDACTED] причао како је [REDACTED] послao лица која су побила Мусимане, да их уклањају са лица места, и да за то од [REDACTED] узму трактор који је служио и за радну обавезу. Јово му је причао да су и њега звали да купи тела, али их је он одбио, као и да је трактор возио Берга Зоран. И сведок [REDACTED] је у истрази навео да му је познато да је [REDACTED] одбио командира [REDACTED] који је тражио да трактором вози убијена тела, и да му је одговорио да на то шаље људе који су цивиле побили.

Сведок [REDACTED] је навео да је 23. септембра 1992. када се вратио са [REDACTED] са увиђаја из Орашца, сазнао да су берачи шљива отишли, кренуо ка Орашцу, где је на путу срео [REDACTED] који му је рекао да су их «побиле неке маскиране будале, који су као звери улетели међу њих». Он га је послao на пункт, а са [REDACTED] је наставио ка Дуљцима. Када су стигли на то место, прешли су до воћа изнад пута где прво нису нашли никога, а даље када су кренули ка Вакуфу кроз воће су нашли на 4 или 5 убијених цивила од којих је једна била жена. Сећа се је испод воћа била нека кућа али он није отишао у том правцу. Описао је пулс цивилима које је затекао и закључио да нико није био жив, и већ су се почели хладити, а претпоставља да су убијени аутоматским оружјем. Како никога од чувара тамо није затекао, радио-везом је тражио од станице у Вакуфу да изађе полиција и обезбеди лице места, а о томе је у најкраћем року обавестио дежурну службу у Рипчу која је потом обавестила војну полицију и организовала вршење увиђаја. Мисли да су увиђају присуствовали [REDACTED] и [REDACTED], те да није искључено да је био неко од инспектора. Чим је стигао у Вакуф почeo је да тражи информације о могућним извршиоцима, али су сви ћутали. Иначе, војна служба безбедности у Дрвару Другог крајишког корпуса обавештена је о догађају и сматра да су управо они требали поводом убиства предузети неке мере, јер је постојала сумња да су војни обveznici извршили масакр, пошто су постојали подаци да су на лицу места били људи са маскирним униформама. Иначе, након што је предмет преузела криминалистичка служба, односно [REDACTED], он лично више није имао никакве ингеренције. Такође, навео је да је 26.09.1992. године сачинио писани допис начелнику безбедности Корпуса у коме га је обавестио да више података о овом догађају, осим оних које је усмено дао

поручнику ██████ нема, а управо је поручник ██████ вршио увиђај у Дуљцима.

Међутим, током поступка, у својству сведока испитан је ██████ ██████ (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 29.01.2008. год. и на главном претресу дана 17.10.2013. год.), али је овај сведок децидно и доследно тврдио да нема никаква сазнања у вези догађаја у месту Дуљци, да никада није био ни у Кулен Вакуфу, нити познаје ██████, али да је у његовој јединици постојало још једно лице са презименом ██████, те да се очигледно ради о замени идентитета.

Сведок ██████████ зв. „████“ је објаснио да се након три дана од убиства у Дуљцима и Мештићима у Орашцу, он заједно са колегама вратио кући „110“-ком, а пролазећи кроз Дуљке видели су да се у близини улице и ниже на ливади у воћу где су биле шљиве, налазе тела око 20 убијених цивила Муслимана. да је чуо да је председник СДС-а Бихаћа, ██████████ послao у Рајновце 200 литара нафте и претпоставља да је тако хтео уклонити тела, а чуо је и то да је неко наведеним лицима која су их побила наредио да узму гас маске и да иду покупити побијене, јер су тела почела смрдети. Та лица су од ██████████ узела трактор марке „533“, а претпоставља да је одлука пала на ██████████ јер нико није хтео дати свој трактор ради превоза мртвих.

Из цитираних исказа несумњиво се изводи закључак да су тела убијених цивила, одвежена у два наврата. Искази сведока се међусобно допуњују и представљају једну логичку целину, те је са сигурношћу утврђена чињеница да су лешеви и накнадно превезени у Дулибу, и да су у другом наврату у томе учествовала иста лица која су 23. септембра убијала у Дуљцима, односно Зоран Берга, Тадић Зоран, Тадић Јовица и Тадић Светко, као и Гојко Ђурић и Ђуро Тадић, што је још једна чињеница која несумњиво иде у прилог закључку да је оптужени, супротно наводима одбране, активно учествовао у комплетном догађају.

У односу на ову околност суд је посебно ценио исказ сведока ██████████, који је навео да је истога дана када се његова група вратила у Кулен Вакуф, дошла наредба да се лешеви морају уклонити, те се иста група која је претходно била у Дуљцима и вратила на лице места, покупила лешеве и одвезла их. Наиме, 2-3 сата након њиховог повратка из Дуљака, код њега кући је дошао Берга Зоран поводом наредбе да се иде у чишћење терена, односно у сакупљање лешева јер су лежали уз пут којим је народ пролазио. Та наредба је дошла из Станице полиције или из Територијалне одбране Кулен Вакуфа, а односила се на њих јер су учествовали у убијању. Покупили су тела која су се налазила испред Бегове куће и испод пута, покупили су и тела која су била спаљена, а потом су их одвезли у Дулибе, како је то наређено, а један број тела је одвежен у правцу Петровца. Сигурно зна да су та тела, којих је било

укупно 7,8 или 9, била у Дулиби, а касније су са тог места премештена даље од Дубовског.

Очигледно је да се сведок [REDACTED] изјашњава о превозу лешева у Дульке који је организован након пар дана од догађаја, с обзиром да објашњава да су тела превожена трактором. Ни један од сведока који су уочили дешавање након догађаја у Дульцима, конкретно рад багера и камиона 23. септембра у сумрак, нису помињали долазак трактора тога дана у Дульке, а сведок [REDACTED] који је детаљно објаснио превожење осталих лешева трактором [REDACTED] не наводи да је у томе учествовао и Желько Бабић.

Да су лешеви превежени у Дулибу потврђено је и на основу записника о ексхумацији Кантоналног суда Бихаћ број Кри-19/00 од 08.04.2000. године.

Након што су лешеви однети, на лице места изашли су припадници криминалистичке технике новоформиране СЈБ Српске општине Бихаћ са седиштем у Рипчу, [REDACTED] и [REDACTED], који су били задужени да тамо изврше увиђај.

Сведок [REDACTED] је у том периоду био на месту начелника Одељења за сузбијање криминалистета СЈБ Бихаћ, а радио је и послове инспектора крим. технике, пред судом је навео да је другог дана након што су извршили увиђај у месту Орашац, заједно са [REDACTED] изашао и на лице места у Дульке, који су засек Ђукова. Наиме, начелник [REDACTED] им је пренео информацију да су униформисана, маскирана лица побила људе на радној обавези, да је војна полиција већ извршила увиђај, али како се ради о убиствима цивила, морали су и они изаћи. Негде између 17 и 19 часова, док је још била добра видљивост, отишли су у Дульке, а тамо их је дочекала патрола цивилне полиције из Кулен Вакуфа, која им је показала лице места и показано им је место испред једне куће где су цивили из Рипча и Орашца побијени. Видео је свеже трагове од скупљања, објашњавајући да је реч о зеленој травнатој површини оштећеној механичким путем, на начин као да се кашика од багера, трактора или слично, као радна машина повлачила кроз исту, а видели су се и трагови од точка радне машине. Сећа се на је на том простору видео и да нешто гори, као и неку разбацану гардеробу, осећао се и мирис паљевине, а трагови крви су били приметни тамо где се чистило (на гл. претресу изјавио да се не сећа да је нешто горело). Неко од полицијаца их је водио и показивао простор око и изнад куће, и говорио да је и ту било мртвих тела, али се не сећа да их је он ту и видео, а неко од присутних полицијаца из обезбеђења им је рекао „да су дошли људи (да ли је војска или цивилна јединица и сл.) то све покупили и отерали са „110“-ом. Објашњава да је у питању војни камион, који је иначе имала и војска и полиција, који је на себи имао арњеве који су се

могли скидати, па се тај камиончић могао користити и за превоз неке робе, при чему је у Кулен Вакуфу за потребе полиције постојала једна „110“ остављајући могућност да је једна била и у Рипчу, али да не искључује да је то била једна која је ишла и у Рипач и у Вакуф, а познато му је да је „110“-ку коју је користила полиција дужио резервни полицајац [REDACTED] који је родом из Рипча. Није имао никаква сазнања која лица су побијена, нити где су та тела завршила, изузев онога што је знао од полиције, а што му је саопштено на лицу места. Цивилна полиција није подносила кривичну пријаву за догађај у Дульцима, али је послата информација ЦСБ Бања Лука, од којих нису добили повратне информације. По повратку, он и [REDACTED] су о свему обавестили начелника Цимеша Душана. Међутим, у вези са догађајем нису обавили разговор ни са ким и никакве радње у оквиру полицијских органа нису спроводили у вези утврђивања околности везане за предметни догађај. Познато му је да је у склопу Бихаћке бригаде у касарни у Рачићу постојао радни вод који је располагао и материјално техничким средствима, односно радним машинама, багером, камионима, трактором и друго. У полицији је престало да се прича о догађају у Дульцима, јер су сматрали да је то „њихово“, мислећи на војску. Ни цивилна полиција није подносила кривичну пријаву за догађај у Дульцима, али је послата информација ЦСБ Бања Лука од које није међутим, повратно ништа стигло.

Сведок [REDACTED] који је заједно са [REDACTED], радио као криминалистички техничар навео је да нису имали сопствене просторије у оквиру полицијске станице у Рипчу, већ су ушли у једну напуштену зграду. Ту су била њих тројица-четворица, која су чинила криминалистичку службу. Првобитно је истицао да се не сећа, али ни не искључује могућност да је излазио на увиђај на место где су побијени цивили из Рипча, али је на главном претресу потврдио да је након што је са [REDACTED], ишао на увиђај у Орашцу, истог дана или сутрадан такође са њим и по његовом налогу, отишао на увиђај на место „где су биле ливаде и воћњак“, да је разлог њиховог одласка био тај што је наводно било извршено убиство, али они тамо нису ништа нашли, све је било чисто, осим што је постојао траг паљевине на земљи која је деловала као да је остругана, као да је ту нешто претходно горело. Околина је деловала нормално, те иако у близини није запазио кућу, оставио је могућност да су исте постојале, а након што му је предочено да су оштећени, који су цео догађај преживели, навели да се све дешавало испред једне куће. Након што је на лицу места био обављен увиђај, сачињена документација је остала код [REDACTED] у станици у Рипчу. У вези поменуте документације, сведок [REDACTED] је у свом исказу тврдио да је све остало у Рипчу, да када су из њихове базе избегли према Дрвару, да нису имали ништа, и да је све остало доле у Рипчу и му није познато шта је са тим урађено.

Суд је прихватио наводе ових сведока да по доласку у Дульке нису затекли лешеве, с обзиром да су очигледно дошли на лице места након што су лешеви уклонјени. Него, њихови наводи о томе шта су запазили на лицу места потврђују наводе осталих сведока да су поједина тела покупљена уз помоћ багера, а да су тела убијених претходно и паљена.

ПОВРЕДЕ [REDACTED]

Сведок [REDACTED] се током поступка изјашњавала о повредама које је задобила у предметном догађају, о месту, времену и начину повређивања, те о врсти и тежини повреда. Њен исказ у вези повређивања потврђен је исказима сведока Милана Иванчевића и [REDACTED], који су јој пружили помоћ након рањавања, али и исказима сведока [REDACTED] и [REDACTED], као и достављеном медицинском документацијом. Осим тога, ни сам оптужени није оспорио чињеницу да је у предметном догађају [REDACTED] задобила тешке телесне повреде.

Изјашњавајући се о повредама које је задобила као и о лечењу након догађаја, сведок [REDACTED] је навела да је у догађају рањена у ногу, на два места, и да је осим тога, задобила и прострелну рану руке са спољашње стране, због које јој се рука окренула. [REDACTED] и [REDACTED] којима је пришла након што је видела одлазак унiformисаних лица, замолила је да је не остављају. Они су је сместили у „Голф“ и одвезли до амбуланте у Рипчу, испред које јој је пружена прва помоћ а одмах након тога је враћена кући где се налазила све до 02. октобра 1992. године. [REDACTED] је илегално одвезао до болнице где ју је примио доктор [REDACTED] који јој је прегледао руку која се инфицирала, те иако је сматрао да је требало ампутирати, она није пристала. Том приликом никакав хируршки захват није ни урађен. Од лекова је примала пеницилин и након дводесетак дана рука јој је почела зараставати, с тим што је у односу на другу, била краћа за 6 центиметра. Дане 10.12.1992. године у болници су дошли представници Црвеног крста, узели су њене податке, као и податке имена људи који су убијени у шљивику, а дан након тога је дошао и инспектор из Дрвара, који јој је рекао да ће се лично заложити да буде пребачена у првој размени у Бихаћ. Од тадашње начелнице болнице није могла добити медицинску документацију, те је самоницијативно узела свој налаз и мишљење од 03.12.1992. године у коме стоји да је лечена хирушки, што међутим није тачно. Дане 21.01.1993. године је размењена и тада, када је дошла у Бихаћ, оперисана је први пут. Након размене, а 7 дана по доласку, обратила се њиховој државној болници, али је и тамо чекала 5 дана јер су са ратишта стизале тзв. топле ране, а њена се третирала као хладна, те је оперисана тек у фебруару месецу. У руци је годину дана држала шипке и плочице и на тај

начин јој се рука продужила за 1,5 цм. Након тога је кренула на психолошку помоћ, с тим што су јој се драстичне тегобе јавиле тек након рата када се требала вратити у нормалан ток живота. Осам година је ишла на психотерапију и донекле се вратила у нормалан живот. Рука јој је краћа и инвалидитет код ње је 80%, с тим што осим тога, осећа и психичке последице од целог догађаја и лечи се и дан данас. Истакла је имовинско-правни захтев и придржала се кривичном гоњењу.

Да је [REDACTED] повређена у Дульцима 23.09.1992. године, утврђено је и из исказа сведока [REDACTED] који је навео да је, одмах по одласку униформисаних лица, са [REDACTED] кренуо ка свом аутомобилу „Голфу 1“ како би напустио лице места, али су угледали како из задње куће која је била у пламену, излази девојка плаве косе, којој је рука висила само на кожи, а осим тога била је рањена и у ногу, те им се обратила за помоћ. Он јој је својом јакном везао руку да не искрвари, а потом је заједно са [REDACTED] и [REDACTED] ставио у ауто и одвезао у Рипач у Дом здравља, односно тадашњу амбуланту, која је у том моменту била најближа здравствена установа.

Наводе овог сведока потврдио је сведок [REDACTED], који је у навео да је, након одласка лица која су пуцали, спазио како иза једне куће провирује жена, коју је извиђења познавао. Рука јој је била кrvава, а како је она потом пришла њему и [REDACTED] сместили су је у ауто, те је Иванчевић одвезао код лекара. И сведок [REDACTED] је по одласку војника са лица места, угледао да из истог правца наилази једна жена или девојка средње развијености, из истог правца одакле су претходно и војници дошли, и иде према [REDACTED] и [REDACTED]. Схватио је да је била повређена, јер су јој они поцепали део одеће и замотали јој руку, а потом је одвезли у Рипач.

Сведок [REDACTED] (девојачко [REDACTED]) је навела да се налазила у кући испод степеница када је започела пуцњава, те да је у једном моменту у кућу ушла жена из Рипча – [REDACTED] која је била рањена, а ту чињеницу потврдио је и сведок [REDACTED] који је навео да је у предметном догађају рањена жена са презименом [REDACTED], коју је аутом одвезао [REDACTED].

Повреде [REDACTED] потврдио је и [REDACTED] зв. [REDACTED] који је о истима имао посредна сазнања, а који је навео да је тога дана када се десио догађај у Дульцима чуо да је нека млађа жена која је наводно била медицинска сестра, била рањена у руку, да јој је лице било „пиргаво“, светлије пупи, плаве косе, и очигледно је да из његово исказа произилази да се ради о [REDACTED].

Суд је исказ сведока [REDACTED] о задобијеним повредама током овог догађаја, у потпуности прихватио, с обзиром да су

њени наводи потврђени како исказима сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] које је оценио као уверљиве и објективне, а потврђене су и посредним сазнањем сведока [REDACTED]. Осим тога, повреде код оштећене потврђене су и медицинском документацијом, као и налазом и мишљењем вештака медицинске струке др Мирослава Ракочевића.

Увидом у решење ЈУ Центра за социјални рад п.о. Бихаћ број 04-534-1085/03 од 11.07.2003. године, утврђено је да је [REDACTED] из [REDACTED] разврстана у инвалиде IV групе са инвалидитетом од 80% трајно, почев од 01.06.2003. године, као и да је тим решењем замењено решење ЈУ Кантоналног центра за социјални рад УСК-а, Службе социјалне заштите Бихаћ бр. 04-534-1501.

Врсте и механизам настанка повреда код оштећене [REDACTED] суд је утврдио из налаза и мишљења вештака др Мирослава Ракочевића у који је извршен увид на сагласан предлог странака на главном претресу дана 29.11.2013. године, датим на основу медицинске документације о повредама оштећене, и то упута специјалисте физијатра Хируршке болнице у Дрвару, налаза и мишљења др Невенке Јовчић од 03.12.1992. године, отпуног писма Кируршке службе болнице у Бихаћу, налаза психолога Иванке Јаковац од 28.11.2000. године, налаза неуропсихијатра др Фарука Табаковића, решења Центра за социјални рад УСК од 11.07.2003. године, те налаза др Џивић Химзе, затим њеним прегледом, те стању у списима, утврђено је да се у првом лекарском налазу од 03.12.1992. године из болнице у Дрвару, јасно види да је том приликом установљена прострелна рана леве подлактице са вишечланим преломима обе кости подлактице који су установљени РТГ снимцима, а затим из налаза Хируршке службе болнице у Бихаћу се види да је извршен оперативни захват ради сређивања неправилно сраслог раније наведеног прелома подлактице, а на основу осталих контролних прегледа код ортопеда и хирурга, се закључује да је ова повреда објективно установљена, и да се ради о повреди нанешеној из ватреног оружја, како је то јасно наведено у првом налазу физијатра од 03.12.1992. године. Пошто су установљени вишеструки преломи обе кости подлактице, закључено је да је ова повреда привремено тешко оштетила функцију или употребу важног дела тела, односно руке, те да је та повреда, уопштено, у границама тешке телесне повреде. Међутим, пошто је на месту повреде остао неправилан ожилјак и са тешким поремећајем функције руке, са великим умањењем могућности покретности, нарочито окретање руке према горе и доле, те због неправилног и великог ожилјка и мањка ткива мишљење је да се у овом случају ради о тешкој телесној повреди која је оставила трајне и знатне последице. Што се тиче ране на левој натколеници, пошто нема података о оштећењу великих крвних жила или живаца нити кости, нити већег оштећења мишића, закључује се да је ова стрелна рана највероватније захватила само кожу, потковожно ткиво и

могуће нешто мишића, а таква повреда је сама за себе у границама лаке телесне повреде. Што се тиче повреде на левом стопалу, пошто РТГ снимком који је урађен практично 20 година након задобијања повреде, закључује се да највероватније није било оштећења кости, међутим, таква се могућност не искључује. Уколико није било оштећења кости, ова повреда је у границама лаке телесне повреде. Пошто се не искључује могућност да је дошло до повређивања кости, највероватније је да је то оштећење кости било релативно мало, те да би и то било у границама лаке телесне повреде. Пошто је већ због повреде руке дата квалификација тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, природа повреде на стопалу не би уопште утицала на укупну квалификацију повреде.

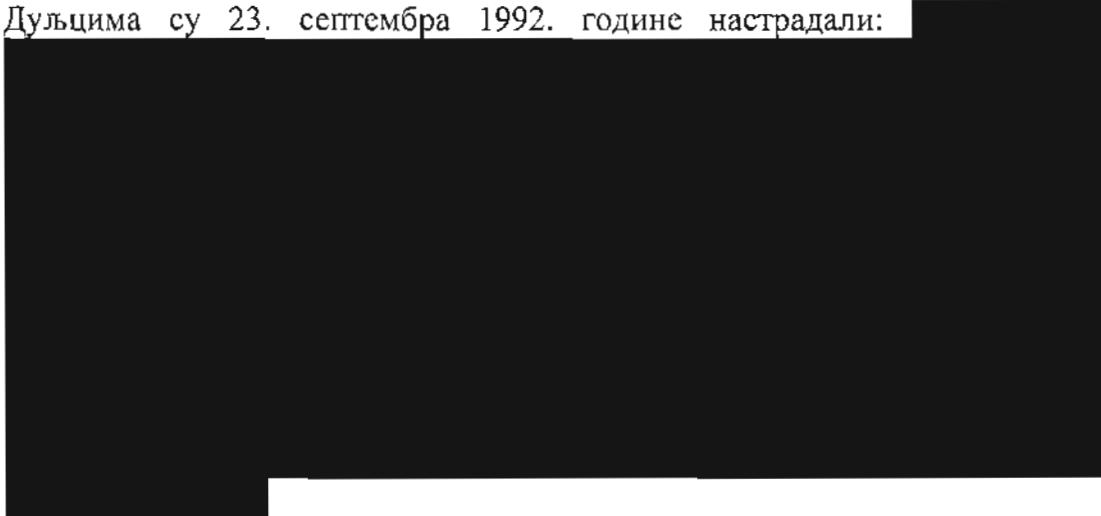
У мишљењу се надаље наводи да све телесне повреде, уопштено, могу узроковати оштећење душевног здравља – психичку повреду, а пошто се у конкретном случају, према исказу оштећене и што се види из списка, да је повреде задобила при стрељању што је очигледно врло јаки стресни догађај, те пошто се из налаза психолога и неуропсихијатра види да је код █████ установљен посттрауматски стресни поремећај (ПТСП) који према налазу неуропсихијатра узрокује инвалидност прве категорије, односно потпуну неспособност за рад, а из решења Центра за социјални рад УСК-а се види да је код █████ установљен инвалидитет од 80% трајно, закључује се да је овај инвалидитет директна последица наведених стрелних рана и околности догађаја, те да и по овом основу се ради о тешкој телесној повреди са трајним и знатним последицама. Пошто се све ране налазе на левој страни – лева рука, лева натколеница и лево стопало, закључује се да је главни смер рана био од лева према десно. Пошто нема описа рана из времена настанка рана, не може се дати мишљење о удаљености са које су нанете стрелне ране, а због међусобне удаљености рана закључује се да је свака рана морала бити нанешена посебним пројектилом, односно да се ради о три одвојене стрелне ране које су могле бити нанешене врло брзо једна за другом, а редослед се не може одредити.

Суд је у целости прихватио налаз и мишљење вештака медицинске струке др Мирослава Ракочевића да се у конкретном случају ради о тешкој телесној повреди са трајним и знатним последицама, оценивши налаз и мишљење ових вештака као детаљан, објективан, јасан и дат је у свему у складу са правилима струке и вештине.

Иако код █████ нису констатоване повреде опасне по живот, намера оптуженог и осталих извршилаца да и оштећену █████ као и све присутне цивиле лише живота произилази из околности под којима су █████ повреде нанете, како је то у свом исказу она детаљно објаснила, а што су својим исказима потврдили и сведоци који су се о томе изјашњавали, а као што је напред

наведено, чињеница да су констатоване три одвојене стрелне ране, дакле да је свака нанета посебним пројектилом и веома брзо једна за другом, да се [REDACTED] спасила након повређивања најпре увлачењем између кућице за псе и кокошињца, а затим склањајући се од изазваног пламена у близини тог места, пузећи на боку да је успела да се довуче до куће где се са [REDACTED] ([REDACTED]) сакрила испод степеништа где није уочена ни од стране једног од извршилаца који је ушао у кућу и проверавао да ли у кући има преживелих.

У предметном догађају лишено је живота осамнаест лица. Наиме, у Дульцима су 23. септембра 1992. године настрадали:

Увидом у поднесак Института за нестале лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године који је достављен тужиоцу за ратне злочине Унско-санског кантона, утврђено је да је сачињен попис особа које су, према евиденцијама Института нестале 23. септембра 1992. године у Дульцима – Орашац, општина Бихаћ, те да се на списку између осталог, налазе сва напред наведена лица.

Од напред наведених лица која су у Дульцима лишена живота, један број је ексхумиран дана 10.04.2000. године на локацији Ђукови – Орашац, а потом је извршена и њихова ДНК идентификација, што је утврђено из доказа који следе:

Увидом у записник о ексхумацији Кантоналног суда Бихаћ број Кри-19/00 од 08.04.2000. године, чији су предмет „пронађене кости од дана 07.04.2000. године на подручју Ораща“, утврђено је да је истражни судија тог суда обавештен да је непосредно пре места Орашац, општина Бихаћ, у близини гробља где су покопани цивили у току рата, пронађено више костију које су испливале из потока, а постоји основана сумња да би се ту радило о 6 тела босанских држављана, која су на том месту, према изјавама сведока, након што су спаљена, убијена, да су изласком на лице места, у близини потока су пронађене разбацане кости у кругу од око 5 метара, те делови спаљене одеће и обуће, а према прикупљеним

информацијама, група људи је одвежена из логора у Рипчу на скупљање шљива у месту Дульци – Орашац, када су сви погубљени, а онда довежени на лице места на обалу потока Дулиба, поливени бензином и спаљени, те је наређено да се методом ДНА провери о којим се особама ради.

Увидом у записник о ексхумацији и обдукцији мртвих тела нађених на локацији Ђукови – Орашац – Дульци Кри. Бр. 19/10 од 15.04.2000. др Ракочевић Мирослава, утврђено је да је дана 10.04.2000. на обали потока Дулибе, извршено ископавање мртвих тела која су у септембру 1992. године побијени у месту Дульци, да као време смрти одговара 1992. година и да је, након међусобног усклађивања костију које су пронађене, установљено да исте потичу од најмање девет особа.

Из записника УП СКП Унско-санског кантона МУП-а БиХ број 05-1/04-5-141/11 од 14.02.2011. године, о извршеним обдукцијама посмртних остатака 33 тела и идентификацијама посмртних остатака 28 тела обављеним и 10. фебруара 2011. године, утврђено је да је у дане 09. и 10.02.2000. године, извршена обдукција и идентификација, између осталог и следећих тела:

- [REDACTED]

- [REDACTED]

- [REDACTED]

- [REDACTED]

- [REDACTED]

- [REDACTED]

[REDACTED]

О скелетираним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, након обављених ДНК анализа, сачињени су обдукциони записници дана 09.11.2011. године од стране вештака др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине за лица [REDACTED]

[REDACTED] уз које је приложена и фотодокументација Кантоналног Министарства унутрашњих послова Бихаћ бр. СЛ/11 од 09.02.2011. године и од 10.02.2011. године.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11 утврђено је да је дана 09.02.2011. године извршена обдукција [REDACTED], да се ради о некомплетираним скелетираним посмртним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је присутна само лобања и лева бутна кост, уклопљена из мешаних костију са овог локалитета на основу резултата ДНК анализе. Као узрок смрти наводи се „стрелна/експлозивна рана главе“, са мишљењем да посмртне остатке представља само скелетирана лобања и лева бутна кост одрасле особе мушких пола. Идентитет особе је утврђен на основу резултата ДНК анализе. Утврђени преломи костију лобање несумњиво упућују да су настали током живота, а преломне пукотине које се радијално шире са десне и са леве стране главе упућују да се ради о стрељној или експлозивној рани главе. Будући да кости комплетне основице лобање и део слепоочних и јагодичних костију недостају, а део кости лобање је узет за ДНК анализу, није било могуће извести закључак да ли су повреде настале деловањем пројектила испаљеног из ручног ватреног оружја или гелера неког експлозивног средства, док су повреде леве бутне кости настале након смрти.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, утврђено је да се, након извршене обдукције 09.02.2011. године, након добијања резултата ДНК анализе, ради о скелетираним посмртним остацима [REDACTED] [REDACTED] а, ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је издвојена само лобања након ДНК анализе. Узрок смрти остао је неодређен с обзиром да се ради се само о лобањи одрасле особе мушких пола, а осим готово потпуно дефектног зубала, нема других

идентификационих карактеристика, те да остали део тела недостаје, па узрок смрти није могуће утврдити.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, произилази да се ради о половично комплетним скелетираним посмртним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови-Орашац, где је путем ДНК анализе пронађених и уклопљених посмртних остатака, утврђено да се ради о скелетираним посмртним остацима [REDACTED], чији је узрок смрти остао неодређен. Наиме, у мишљењу се наводи да, иако је могуће да су повреде које су констатоване а ради се о повреди трећег десног ребра и другог слабинског пришљена, нанесене или пројектилима из ручног ватреног оружја или деловањем гелера неког експлозивног средства, па би ове повреде због локализације довеле до смртног исхода, узрок смрти остао је неодређен будући да због оштећења костију исто није могуће у потпуности доказати. Осим тога, утврђена су и бројна оштећења пронађених других ребара, лопатичних и карличних костију, која су међутим, настала после смрти.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, утврђено је да се, након добијања резултата ДНК анализе пронађених посмртних остатака, ради о скелетираним посмртним остацима [REDACTED]

[REDACTED] ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, да је узрок смрти неодређен. Након обраде тела, дато је мишљење да се ради о пловично комплетним скелетираним посмртним остацима особе мушких пола чији је идентитет утврђен путем ДНК анализе. Утврђен је дефект трећег десног ребра који би по својим карактеристикама могао представљати или повреду нанесену ручним ватреним оружјем или експлозивним карактеристикама али због неправилности и недостатка дела ребра, то није могуће засигурно утврдити. Наиме, иако је могуће да су описане повреде као и утврђене повреде другог слабинског пришљена нанесене или пројектилима из ручног ватреног оружја или деловањем гелера неког експлозивног средства, па би ове повреде због локализације довеле до смртног исхода, узрок смрти остаје неодређен будући да због оштећења костију исти није могуће у потпуности доказати.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, утврђено је 09.02.2011. године извршена обдукција, да су путем ДНК анализе

уклопљене десна голенична кост и лисна кост као и десна бутна кост, те да се ради о делимичним посмртним остацима [REDACTED], ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац. Узрок смрти је означен као «неодређен», и дато је мишљење да се ради о некомплетним скелетираним остацима одрасле особе женског пола, где је присутна само десна нога, да су повреде на тој нози у виду прелома десне бутне кости и оштећења голеничне и лисне кости, настале након смрти, па будући да остали део тела недостаје, узрок смрти остао је неодређен.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, утврђено је 09.02.2011. године извршена обдукција [REDACTED], да се ради о некомплетним скелетираним остацима где је присутна само лобања, десна бутна кост, десна голеница и лева лисна кост. Узрок смрти је остао неодређен, а дато је мишљење да се ради о поменутим остацима одрасле мушкије особе, чији је идентитет утврђен на основу ДНК анализе. Утврђено је и то да је оштећење главе десне бутне кости и прелом голеничне десне голеничне кости у горњој трећини, где тај део кости недостаје. Обе повреде су вероватно настале након смрти, па будући да су још присутни само лобања и лева лисна кост, које су без повреда, узрок смрти је остао неодређен.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, дана 09.02.2011. године, произилази да се ради о скелетираним посмртним остацима [REDACTED], ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је присутна само глава, тако да су лобања и доња вилица уклопљене на основу резултата ДНК анализе. За узрок смрти се наводи да је неодређен, с обзиром да се ради само о некомплетним скелетираним остацима одрасле особе, где је присутна само десна нога, и осим делимично дефектног зубала, нема других идентификационих карактеристика. С обзиром да остали део тела недостаје, узрок смрти није могуће утврдити.

Иако се у овом записнику у мишљењу наводи да се ради о скелетираним остацима особе мушкије пола, очигледно се ради о особи женског с обзиром да је то означено у пољу «идентификацијоне карактеристике», с обзиром да је ДНК анализом утврђено да су у питању посмртни остаци [REDACTED].

Саставни део напред наведених записника о обдукцијама [REDACTED]

[REDACTED], чини и фотодокументација Кантоналног МУП-а Бихаћ, израђена дана 14.02.2011. године.

Из записника КТА 269/05, сачињеног од стране лекара вештака специјалисте за судску медицину, специјалисте за патологију, прим.др Мирослава Ракочевића од 15.04.2005. године, утврђено је да је дана 10.04.2000. године, на локацији Ђукови – Орашац – Дульци – Дулиба општина Бихаћ, на обали потока извршена ексхумација 9 НН особа, а 15.04.2005. године у служби за патологију болнице у Бихаћу, након претходне антрополошке обраде тела од стране антрополога професора др Еве Клоновске, извршена је обдукција о чему је сачињен записник, да је према ДНК налазу број ИЦМП 6408/05 од 10.10.2005. године установљено да тело припада Сенији (Деде) Војић, рођеној 14.04.1947. године у месту Бјелар општина Бос. Као узрок смрти наведене особе за коју се наводи да је нестала у Дульцима 23.09.1992. године, описују се стрелне ране главе, грудног коша, леве надлактице, десне подлактице и леве натколенице, а у мишљењу се наводи да се на основу нађених оштећења на наведеним костима закључује да је именована умрла насиљном смрћу услед стрелне ране главе, грудног коша, леве надлактице, десне подлактице и леве натколенице

Из записника КТА 269/05, сачињеног од стране лекара вештака специјалисте за судску медицину, специјалисте за патологију, прим.др Мирослава Ракочевића од 15.04.2005. године, утврђено је да је дана 10.04.2000. године, на локацији Ђукови – Орашац – Дульци – Дулиба општина Бихаћ, на обали потока извршена ексхумација 9 НН особа, а 15.04.2005. године у служби за патологију болнице у Бихаћу, након претходне антрополошке обраде тела од стране антрополога професора др Еве Клоновске, извршена обдукција о чему је сачињен записник, женске НН особе, а у вези кога је дат узрок смрти „стријелна рана главе“, а мишљење да се на основу дефеката костију главе закључује да је НН особа умрла насиљном смрћу услед прострелне повреде главе. На основу изгледа костију лобање и осталих присутних костију се закључује да се ради о женској особи старости 35 и више година, висине око 155 цм, те да је дана 11.02.2005. године према ДНК налазу извршена идентификација тела бр. 2 и установљено је да се ДНК налаз узорка из тела бр. 2 подудара са ДНК налазима чланова породице [REDACTED]

Из наведених записника о ексхумацији и обдукцији, након извршених ДНК анализа, несумњиво је утврђено да су тела ексхумирана на локацији Ђукови – Орашац – Дульци – Дулиба, а ради се управо о лицима која су се налазила на радној обавези у Дульцима 23. септембра 1992. године.

Чињеница смрти за [REDACTED]
[REDACTED] утврђена је из приложених извода из матичне књиге умрлих општине Бихаћ.

Од убијених још увек се трага за [REDACTED]

[REDACTED] који се налазе на списку Института за нестала лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године, а исти су несумњиво лишени живота у предметном догађају 23. септембра 1992. године у Дульцима, што су у својим исказима потврдили сведоци:

Сведок [REDACTED] се на главном претресу одржаном дана изјашњавала се да је лично видела како је настрадало 11 лица, детаљно објашњавајући да је, по изласку из куће у којој је била скривена са [REDACTED], о чему је детаљно било речи у ранијем делу пресуде, видела да лежи прво [REDACTED], на једно три метра од њега лежала је [REDACTED], ближе те хрпе је била [REDACTED] «кона се само превалила», а тако су лежали и [REDACTED] и [REDACTED]. Тридесетак метара даље је видела [REDACTED] медицинску сестру из Рипча. Сви су практично били испред куће, лежали су на једној широкој ливади која се ту налазила. Осим њих, видела је како ближе том месту где су претходно седели, леже [REDACTED], и породица [REDACTED] односно [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], најмлађа. Међутим, није видела где је конкретно на њу пуцано.

Да је у Дульцима настрадала и [REDACTED], произилази и из исказа сведока [REDACTED].

Да се [REDACTED] налазила испред куће и да је тамо настрадала, потврдила је у свом исказу [REDACTED], наводећи да је лично видела да она лежи на два метра од [REDACTED], који је истом приликом погођен. То је потврдио и сведок [REDACTED], као и сведок [REDACTED]

Везано за убиство [REDACTED] изјашњавала се сведок [REDACTED]

Страдање [REDACTED], произилази како из напред наведеног исказа сведока [REDACTED], тако и из исказа сведока [REDACTED] и [REDACTED] – деце [REDACTED] а посредно и из исказа сведока [REDACTED], који је навео да је, након догађаја, видео да је убијена мајка двоје деце из Орашца – очигледно да се ради о [REDACTED].

Наиме, сведок [REDACTED] је пред судом навела да су јој у том догађају настрадале мајка [REDACTED], сестра [REDACTED] и стара нана – [REDACTED]

Сведок [REDACTED] је навео да је у догађају у Дульцима у септембру 1992. године испред његове куће убијена његова мајка [REDACTED], као и да је истом приликом убијена и његова сестра [REDACTED].

Осим тога, бројни сведоци изјашњавали су се о убиству [REDACTED], које је остало посебно упечатљиво, јер је [REDACTED] била најмлађа од лица која су тада настрадала, имала је само 13 година. Осим што су чињеницу да је она тада страдала потврдили сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], то су потврдили и сведоци [REDACTED], који је навео да је видео када је убијена и једна девојчица између 10 и 13 година која је покушала побећи у правцу брда, али јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић, а да је [REDACTED] на тај начин лишена живота недвосмислено произилази и из исказа оптуженог Ђуре Тадића.

Да је настрадала [REDACTED], потврдила је управо њена кћерка – [REDACTED], рођена [REDACTED] која је потврдила мајчине присуство на брању шљива, али и потресно сведочила да је након догађаја, испред куће, где су лежали спаљени лешеви, стопљена «као грумен горетине», препознала мајку по патици коју је тога дана носила. Такође, и сведок [REDACTED] је посведочио да је [REDACTED] убијена том приликом.

Осим тога, сведок [REDACTED] је на гомили где су били спаљени лешеви, препознала и [REDACTED], нану која је са њима радила, по црвеној коси и марами коју је носила, а које нису до краја изгореле.

Током поступка исказе су дали и сведоци – оштећени који нису били очевици, али су у овом догађају изгубили своје најближе сроднике. Ради се о лицима која имају посредна сазнања о дешавању у Дульцима, јер су у највећем броју пре јуна месеца избегли у Бихаћ, док су њихови сродници из различитих разлога, остали блокирани у Рипчу, одакле су одведени на радну обавезу у Дульке где су и настрадали.

Оштећени [REDACTED] је пред судом навео да су у предметном догађају лишени живота његов отац [REDACTED] и очев брат, [REDACTED]. Пронађен је део посмртних остатака његовог оца и обављена је сахрана. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинско-правни захтев.

Сведок [REDACTED] (саслушана пред МУП-ом УСК дана 05.08.2011. у чији је исказ извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013.) која је у догађају изгубила оца [REDACTED], навела је да је почетком јуна

месеца био блокиран пут, те су у Рипчу остали њен отац [REDACTED] и тетка [REDACTED], која јој је касније испричала да је њен отац последњи пут отишао на радну обавезу 23. септембра 1992. године и више се није вратио. Није јој познато ко је убио цивиле у Дульцима, јер више нису контактирали са локалним становништвом. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Оштећени [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом УСК БиХ 10.08.2011. у чији је исказ извршен увид на главном претресу дана 29.11.2013.), коме је у догађају настрадала мајка [REDACTED], је навео да је крајем јануара или фебруара 1993. године, од сестре [REDACTED] која је у размени стигла у Бихаћ, сазнао да су 23. септембра 1992. године, она и мајка [REDACTED] заједно кренуле трактором на радну обавезу, али је на наговор возача који је возио трактор, [REDACTED] остала. Тога дана у Дульцима је његова мајка настрадала са осталим цивилима који су радили на брању шљива и њени остаци још увек нису пронађени. Придружио се кривичном гоњењу, а накнадно ће тражити накнаду штете за претрпљену душевну, моралну и сваку другу врсту боли због губитка најмилијих.

Да је [REDACTED] била међу лицима која су настрадала испред куће потврдили су сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]

Сведок [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом УСК 05.08.2011. и на гл. претресу дана 27.06.2013.) је такође живео у Рипчу где је живео са оцем [REDACTED], мајком [REDACTED], братом [REDACTED] и очевом мајком [REDACTED], а радио је у Цазину. У јуну месецу се чуо са мајком последњи пут телефоном. Зна да су му родитељи убијени приликом радне обавезе, када су радили у месту Дульци, и ту су и убијени. О томе је причао и са преживелим [REDACTED] и [REDACTED], супругом [REDACTED]. Такође, познато му је да су цивиле на тој радној обавези побили људи из Рајноваца ради освете због погибије српских војника из Рајноваца на Грабежу. Још увек нису пронађени посмртни остаци његовог оца. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинско правни захтев који ће накнадно определити.

Да су [REDACTED] и [REDACTED] лишени живота испред куће [REDACTED], осим тога су потврдили сведоци [REDACTED], [REDACTED], а да је [REDACTED] лишен живота видео је и сведок [REDACTED]

Сведок [REDACTED] (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантона 08.08.2011., у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.) је објаснила да су она и њен супруг морали ићи на принудни рад за српску власт у Рипчу, али је она због болести ослобођена, док је њен муж са осталим Муслиманима морао ићи и радити све што му се

каже. Мужа [REDACTED] је видела последњи пут у септембру месецу те године, када су се брале шљиве. Једно јутро су по њега и остале Муслимане дошли и одвели их на принудни рад. Тога дана, [REDACTED] је отишao и више се није вратио. О њему није знала ништа наредна два – три дана, док није дошао [REDACTED] који је радио заједно са Агом. [REDACTED] јој је рекао да је [REDACTED] убијен, а он је успео побећи, а такође јој је пренео да су дошла маскирана лица са оружјем, да су пуцали по њима и том приликом су, осим [REDACTED] још неки Рипчани побијени. Тело њеног мужа никада није пронађено. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Да је [REDACTED] лишен живота у Дульцима, потврдили су у својим исказима сведоци [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Из исказа сведока [REDACTED] који је био очевидац догађаја, утврђено је да је, по изласку из штале у којој је настрадао [REDACTED], овај сведок видео да су у догађају убијени и [REDACTED]

[REDACTED], медицинска сестра.

Оштећена [REDACTED] (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантона 08.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013.), којој је у догађају настрадао супруг [REDACTED], пред судом је навела да је 25. маја 1992. године са сином [REDACTED] избегла у Бихаћ, а њен муж [REDACTED] је остао у Рипчу сматрајући да му се ништа неће десити. О њему ништа није знала све до јануара месеца 1993. године, када је причала са [REDACTED], који су дошли у размену, и од њих је сазнала да је у Дульцима, на брању шљива, настрадао њен супруг, када су дошли маскирани људи у униформама, и побили цивиле, а неки су успели побећи. Део посмртних остатака њеног супруга преузела је 2011. године код Санског Моста и он је сахрањен. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Оштећени [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантона 09.08.2011. у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.), је навео да је његова мајка [REDACTED] настрадала у Дульцима 23.09.1992. године. Иако је живела у Орашцу, у засек Дульке је прешла касније и тамо живела у кући заједно са [REDACTED]. Чуо је да је убијена заједно са цивилима из Рипча и Дульака, који су радили на брању шљива. Чуо је да су цивили поубијани јер су неки Рајновчани погинули на положају међу којима је био и [REDACTED] наставник из Рајноваца. Кости своје мајке још увек није пронашао. Придружио се кривичном гоњењу и истакао имовинско-правни захтев.

Да је у Дуљцима 23. септембра 1992. године лишена живота [REDACTED]
[REDACTED], посведочио је [REDACTED], наводећи да је, између осталог, и она била испред куће када је отворена рафална паљба на цивиле и да је тада убијена.

Оштећени [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантоне 09.08.2011. у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.), је пред судом изнео да је крајем маја месеца 1992. године са породицом избегао у Бихаћ из Рипча, где су међутим остали његова тетка [REDACTED] и њен супруг [REDACTED]. О њиховој судбини је сазнао тек у јануару 1993. године када је од Рипчана који су дошли у размену сазнао да су обоје убијени, а [REDACTED] је конкретно убијена у септембру месецу 1992. године у месту Дуљци где је била на брању шљива за српске власти у Рипчу. Један део њених посмртних остатака је пронађен и она је сахрањена. Придружио се кривичном гоњењу, а накнадно ће определити захтев за накнаду штете за претрпљену моралну бол.

Оштећени [REDACTED] (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантоне 09.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013. год.) коме је у догађају настрадала мајка [REDACTED], је пред судом навео да је она убијена 23. септембра 1992. године у месту Дуљци, испред своје куће, а где су убијени и други цивили који су тога дана радили на брању шљива. О догађају је сазнао тек након рата, када се срео са [REDACTED] која је догађај, као и њен брат [REDACTED] преживела. Истакао је имовинско-правни захтев, и придружио се кривичном гоњењу.

Сведок [REDACTED] (саслушан 12.08.2011. пред МУП-ом Унско-санског кантоне и на гл. претресу дана 27.06.2013.) чији је отац [REDACTED] настрадао у догађају, је пред судом изнео да је његов отац ишао у радну обавезу коју је организовала српска власт у Рипчу, а о његовој судбини није ништа сазнао се до јануара месеца 1993. године када му је рођак [REDACTED], испричао да му је отац убијен у месту Дуљци и да је запаљен у некој штали 23. септембра 1992. године и да су убице из места Рајновци. Тело његовог оца још увек није пронађено. Придружио се кривичном гоњењу и истакао имовинско-правни захтев.

О сведочењима везинима за убиство [REDACTED] у штали детаљно је било речи у претходном делу пресуде.

Стога, по налажењу суда одбрана неосновано указује да, осим утврђеног идентитета за [REDACTED]

[REDACTED], за остала лица наведених у оптужници нема података јер обдуцијом није утврђен узрок смрти јер њихови посмртни остатци нису пронађени и није извршена њихова обдукција, те да се, сходно томе, не

може поуздано утврдити да ли су, на који начин, када, где и од кога они лишени живота.

ПРАВНА АНАЛИЗА УТВРЂЕНОГ ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА

Примена блажег закона

Како је време извршења предметног кривичног дела месец септембар 1992. године, те како се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења дела, а одредбом чл. 4 ст. 2 Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ («Сл.лист СРЈ» бр. 37/93 од 16. јула 1993 године) одређено је да ће се, ако је после извршења кривичног дела изменjen закон, једном или више пута, применити закон који је блажи по учиниоца, то се у конкретном случају поставило питање примене блажег закона.

Одредбом члана 142 ст.1 КЗ СФРЈ, који је важио у време извршења дела које је предмет овог кривичног поступка, било је прописано да ће се учинилац овог кривичног дела казнити затвором најмање 5 година или смртном казном.

Одредбама Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ («Сл.лист СРЈ» бр. 37/93) од 16. јула 1993. године за ово кривично дело прописана је казна затвора од најмање 5 година или затвор од 20 година.

Имајући у виду да је од момента извршења предметног кривичног дела кривични закон мењан у више наврата у погледу запрећене казне, то се у конкретном случају има применити КЗ СРЈ из 1993. године, с обзиром да је овај закон најблажи по учиниоца и то како у односу на закон који је важио у време извршења дела (КЗ СФРЈ), тако и у односу на важећи закон у време пресуђења.

Статус заштићених лица

Током овог кривичног поступка суд је из изведених доказа, а пре свега из исказа саслушаних сведока несумњиво утврдио да су жртве овог кривичног дела цивили који се, у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949. године, те Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматрају лицима која су заштићена у оружаном сукобу.

Наиме, у догађају који је предмет овог кривичног поступка, жртве су била лица муслиманске националности, различитог животног доба, покупљена и одведена у Дульке ради брања шљива, а реч је конкретно о становницима села Рипач и Орашац. Ради се о лицима која нису била наоружана и која на било кој начин нису узела учешће у непријатељствима, нити су представљали реалну опасност за било кога, а посебно за наоружане српске војнике и полицајце. Осим тога, да се радило о цивилима, није ни било спорно међу странкама.

Примена одредаба кривичног законодавства и правила међународног права

Под „ратним злочином“ подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се крше правила међународног права и он представља тешке повреде норми међународног ратног и хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је пре свега Женевским конвенцијама од 12.августа 1949 године и Допунским протоколима уз наведене конвенције из 1977 године. Одлуком Народне скупштине, бивша ФНРЈ је 1950. године ратификовала све четири Женевске конвенције, а одредбе ових конвенција, као и Допунских протокола, инкорпориране су у домаће законодавство.

На основу утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин закључио да се у радњама оптуженог Ђуре Тадића стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 ст.1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ врши онај "ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантије, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља људи; расељавање или пресељавање или присилно однародњавање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе

или у њеној обавештајној служби или администрацији; присилавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца или ко изврши неко од наведених дела".

Да би се радило о кривичном делу ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, а не о неком другом кривичном делу из ове главе Кривичног закона, неопходно је да је дело учињено за време рата или оружаног сукоба.

У смислу одредаба међународног права, сматра се да оружани сукоб постоји када се прибегава оружаној сили или постоји оружано насиље у дужем трајању, између органа власти и организованих наоружаних група или између таквих група унутар државе.

Да је у време извршења предметног кривичног дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб између припадника српске, муслиманске стране и делом хрватске стране, било је неспорно, о чему је већ било речи, а ради се о унутрашњем оружаном сукобу, који је био таквог обима и интензитета који омогућавају примену правила међународног права садржаних у IV Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3. који се иначе односи на сукобе који немају међународни карактер, а који обавезује сваку од страна у сукобу да, у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе овог члана, као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), при чему је члан 3. заједнички за све четири Женевске конвенције и применљив на оружане сукобе уопште.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкриминисаних радњи које су постављене у закону алтернативно, а уперене су против добара заштићених одредбама међународног уговорног права, као и обичајним правом, односно против живота, телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана. Осим тога, неопходно је и да се предузетим радњама **крше правила међународног права**. У конкретном случају, суд је утврдио да је оптужени Ђуро Тадић кршио одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949 године (IV Женевска конвенција) и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12. августа 1949 године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08. јуна 1977 године (Протокол II).

Циљ одредби Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II) је да развије и допуни заједнички члан 3, који представља минимум заштите потребне сваком човеку у свако време и на сваком месту, те се тако и његова суштина одражава у заједничком члану 3 који изричito забрањује насиље над лицима која активно не учествују у непријатељствима.

Наиме, одредбама чл. 3 став 1 тачка 1 а) IV Женевске конвенције, прописано је између осталог, да ће се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба и који избије на територији једне од Високих страна уговорница, према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу, те да су, у том циљу, забрањени у свако доба и на сваком месту према горе наведеним лицима, између осталог и повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства.

Одредбом чл. 4 став 1 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (**Протокол II** од 08.06.1977. године), предвиђено је, између осталог, да сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, те да ће та лица у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације, док је ставом 2 тачка а) истог протокола предвиђено да јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство.

У конкретном случају, несумњиво је утврђено да је оптужени Ђуро Тадић у саизвршилаштву са Зораном Тадићем, Јовицом Тадићем, Берга Зораном, Жельком Бабићем (који се налазе на издржавању казне затвора у Зеници, Босни и Херцеговини, за кривично дело извршено у овом догађају, што се утврђује из пресуде Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, те из исказа сведока Берга Зорана и Желька Бабића), сада пок. Гојком Ђурићем и Слободаном Ђурићем, те Светком Тадићем који је недоступан државним органима, према заштићеним лицима – Муслиманима који су се налазили на радној обавези брања шљива у Дульцима 23. септембра 1992. године, предузимао радње које представљају кршење правила међународног хуманитарног, како уговорног, тако и обичајног права, па је тако 23. септембра 1992. године, заједно са осталим извршиоцима, дошао у Дульке, да би сви наоружани аутоматским оружјем, обучени у војне и полицијске униформе и маскирани са чарапама и капама на глави,

пришли до цивила који су седели испред куће [REDACTED], а неки од њих радили по околним вођњацима, у намери да их лише живота, у исте испалили више рафала из аутоматских пушака, при чему је и бачена бомба на шталу у близини у коју су побегли и сакрили се неки од цивила, а неки од цивила су и убадани и ножем, којом приликом је лишене живота 18 цивила, чија су тела накнадно стављена на гомилу и паљена, а у овом догађају су покушали да лише живота и [REDACTED], у коју су испалили више метака, услед чега је оштећена задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици, а која је успела да се спасе тако што је након задобијених повреда – додати са претреса повређивања.

Веза између кривичног дела и оружаног сукоба

У конкретном случају, између кривичног дела за које је оптужени оглашен кривим и оружаног сукоба који је постојао на том делу територије БиХ, постоји уска веза. Ово стога што се догађај који је предмет овог кривичног поступка, одиграо у време када су биле актуелне борбе између српске и мусиманске стране, при чему су се борбена дејства дешавала у непосредној близини места Дульци, где се догађај одиграо. Тако су се борбе између Војске Републике Српске и Армије БиХ, између осталог, водиле и на Грабежу који се налазио на територији општине Бихаћ, где је живот изгубило 17 српских војника, међу којима и брат оптуженог. Осим тога, неспорне су чињенице да је оптужени, као и његови саизвршиоци, био припадник српске стране у сукобу, а да су жртве били цивили мусиманске националности који су били, како многобројни сведоци наводе „на присилном раду“ за српску страну.

Облици учешћа у извршењу кривичног дела и психички однос према делу

Правном анализом утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да су се у радњама оптуженог Ђуре Тадића стекла сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142. став 1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Одредбом чл. 22 КЗ СРЈ прописано је да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело, те да ће се у том случају сваки од њих казнити казном прописаном за то дело.

Правноснажном пресудом Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, донетом на основу споразума о признању кривице која се односи на догађаје у засеоку Мешини, засеоку Коса – Рајновци, у месту Лончић – село Орашац, али и на догађај у Дульцима, који је предмет ове оптужнице, оглашени су кривима оптужени Јовица Тадић и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година затвора, Зоран Тадић и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година, Берга Зоран и осуђен на казну затвора у трајању од 11 година, Бабић Жељко и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година, а оптужени Горан Михајловић је осуђен на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци.

Наредбама Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ Кт. 242/95 – РЗ од 08.12.2006. године, обустављена је истрага против осумњичених Гојка Ђурића и Слободана Ђурића, јер су исти убијени 03.10.1992. године.

Светко Тадић је недоступан државним органима и Србије и Босне и Херцеговине.

У конкретном случају испуњени су како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

Наиме, током овог кривичног поступка несумњиво је утврђено да се оптужени сагласио са осталим извршиоцима да се изврши освета према муслиманском становништву за страдање српских бораца на Грабежу, међу којима и његовог брата [REDACTED], да је и сам учествовао у реализацији договора да се ова освета изврши у месту Дульци према муслиманском становништву на радној обавези, тиме што је својим возилом у Дульке одвезао Зорана Тадића, Јовицу Тадића, Берга Зорана, Жељка Бабића и Светка Тадића, да је том приликом као и остали, и сам био наоружан аутоматском пушком и пуцао у ненаоружане цивиле Муслимане који су се налазили на радној обавези установљеној од српских власти, и био је присутан све време док је вршено убијање и паљење тела убијених, након чега су се сви извршиоци, а и оптужени Ђуро Тадић, одвезли са лица места, а све ове преузете радње опт. Ђуре Тадића доводе до несумњивог закључка да је оптужени активно учествовао у радњи извршења дела као саизвршилац, да је заједно са осталим извршиоцима имао власт над делом и хтео радње других као своје и заједничке, изражавајући вољу да заједно учине дело, уз постојање свести код оптуженог о заједничком деловању.

Стога, за радње које су други саизвршиоци преузели у оквиру раније постигнутог договора о освети, због које су и дошли у Дульке, као што су убиство [REDACTED] у штали, где је побегао од пуцњаве, убадање већ убијених цивила ножем у груди и паљење лешева који су претходно

скупљени на гомилу, постоји и кривична одговорност оптуженог, с обзиром да оне чине целину са осталим преузетим радњама, и да се са истима оптужени сагласио и прихватио их је као своје и заједничке, свестан заједничког деловања и да у радњи извршења дела, учествује као саизвршилац.

Ценећи психички однос оптуженог Тадића према кривичном делу, суд налази да је он у радњама које је предузео, поступао са директним умишљајем, односно да је био свестан својих поступака односно дела, да је хтео његово извршење, као и последице својих радњи, те да је хтео и радње саизвршилаца као своје, што указује на постојање јединственог умишљаја свих извршилаца.

Треба напоменути да за остварење обележја овог кривичног дела, није нужно да његови извршиоци знају да својим поступцима крше правила међународног права, јер повреда међународног права представља објективни услов кажњивости, па свест о томе да се ова правила крше, није неопходна. Међутим, нема сумње да учинилац оваквих недела мора поседовати свест о њиховој кажњивости и кршењу универзалних моралних и цивилизацијских вредности као и принципа хуманости.

Урачунљивост оптуженог Ђуре Тадића у време извршења дела, у току поступка није доведена у питање, те суд, оцењујући његов психички однос према делу, налази да је оптужени био способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима.

Стога, како није било околности које би искључивале кривичну одговорност оптуженог, суд га је за извршено кривично дело огласио кривим.

ОДЛУКА О КРИВИЧНОЈ САНКЦИЈИ

Одлучујући о врсти и висини кривичне санкције коју ће према оптуженом изрећи, а полазећи од сврхе кривичних санкција прописане одредбом чл. 5 ст.2 КЗ СРЈ и сврхе кажњавања из чл. 33 КЗ СРЈ, суд је ценио све околности које су прописане одредбом чл. 41 КЗ СРЈ, а које су од утицаја на висину казне.

У односу на оптуженог, суд је као олакшавајуће околности ценио његове личне и породичне прилике, односно да је оптужени [REDACTED], његову животну доб, односно да се ради о лицу старости 65 година, које раније није осуђивано, а што је утврђено из извода из казнене евиденције Прве полицијске управе ПС Бихаћ Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Федерације Босне и Херцеговине бр. 05-1/06-2-3457 од 15.05.2012. године.

Од отежавајућих околности суд је на страни оптуженог ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, као и околности под којима је дело извршено. Последице овог дела су тешке, јер је између осталог, од стране групе у којој је био и оптужени, лишено живота чак 18 лица, цивила, у највећем броју жена и старијих мушкараца, као и девојчица [REDACTED] старости 13 година, који нису представљали никакву опасност за оптуженог и његове саизвршиоце, а углавном их нису ни познавали. Суд је ценио као тешку последицу овог кривичног дела и то да један број преживелих оштећених због предметног догађаја у којима су страдали и њихови најближи, и данас осећају велике трауме и последице.

Имајући у виду све напред наведене околности, суд је оптуженог Ђуру Тадића осудио на казну затвора у трајању од 10 година, налазећи да је изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама, степену кривичне одговорности оптуженог, те да је неопходна и довольна за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

Одбијени предлози током поступка

На припремном рочишту, суд је одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог адв. Дијане Хајдуковић Росић да се прибави документ о мобилизацији оптуженог Ђуре Тадића, посебно документ којим наоружањем је оптужени био задужен у време овог догађаја са тачном ознаком врсте и свих осталих података релевантних за утврђење о ком се оружју ради с обзиром да оптужени није оспорио да је припадао управо рајновачкој чети у време када је извршио кривично дело за које је оглашен кривим, да признање ове одлучне чињенице од стране оптуженог потврђују и писани докази као и искази бројних сведока. У односу на предлог да се утврди документ којим наоружањем је оптужени у ово време био задужен суд налази да је исти сувишан имајући у виду да је из исказа бројних сведока као што је напред наведено, поуздано утврђено да је и опт. Ђуро Тадић као и остали извршиоца у овом догађају носио аутоматску пушку, а што није морала бити пушка којом је он управо био задужен, посебно имајући у виду наводе исказа сведока [REDACTED] који је у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ дана 16.12.2011. године детаљно објаснио да је у моменту када су га позвали остали да са њима крене у Дуљке истима рекао да нема пушку, а да му је Зоран Тадић нашао аутоматску пушку код своје куће где је било доста пушака децидно се изјашњавајући и да су тада сви били наоружани аутоматским пушкама. Осим тога и сам опт. Ђуро Тадић је у датој одбрани на главном претресу изјавио да су сви који су изашли из гепека његовог возила узели оружје. Са наведених разлога је одбијен и

предлог браниоца оптуженог да се на главном претресу саслушају у својству сведока [REDACTED] - старешина рајиновачке чете, за кога не поседује адресу становља, те саслушање сведока [REDACTED] из Бања Луке и [REDACTED] из Мишиног Хана, на околности којим оружјем је оптужени био задужен у време овог догађаја.

Суд је на истом рочишту, као и на главном претресу одржаном дана 12.12.2013. године, одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог да се прибави документација о лечењу опт. Ђуре Тадића као доказ да је оптужени дужи временски период провео у болници, а ради утврђења дијагнозе и терапије која је примењена од стране лекара. Ово стога што оптужени није osporavao да је на дан овог догађаја 23. септембра 1992. године био на лицу места у Дульцима, а исказима саслушаних сведока, као што је то напред образложено, оповргнути су наводи његове одбране да је због болести одбио да на предлог Гојка Ђурића крене са осталима у Дульке. И оптужени је у датој одбрани навео да је након овог догађаја упућен на борбену линију, а при томе он не опредељује у ком периоду је био у болници и на лечењу, а наводи његове одбране о повређивању нису потврђени ни једним од изведенih доказа.

На главном претресу одржаном дана 15.10.2013. године, суд је одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог да се изврши неуропсихијатријско вештачење оптуженог, а на околност да ли болује од посттрауматског синдрома и да се утврди његово тренутно душевно стање, имајући у виду да је овај предлог браниоца стављен ради утврђења чињенице да ли оптужени врши дистинкцију између непосредног опажања самог догађаја и онога што је сазнао преко Интернета од неког комшије, што представља оцену навода одбране оптуженог од стране суда, а по оцени суда понашање оптуженог, начин изношења његове одбране, изјашњавање оптуженог пред судом о свим чињеницама и околностима не доводи у сумњу његово психичко стање, нити су било које друге околности указивале на потребу вештачења његове процесне способности да присуствује извођењу доказа на главном претресу и износи своју одбрану. У вези чињеница које је сазнао преко Интернета пратећи суђење у БиХ осталим учесницима догађаја опт. Ђуре Тадић се изјаснио да је на овај начин сазнао број аутомобила којима су извршиоци дошли у Дульке, односно да су остала лица из догађаја на суђењу изјавила да је на лицу места било три аутомобила али да он исте није видео, да су Тадић Јовица и Тадић Зоран у затвору и њихове изјаве да нико није преживео у овом догађају осим старијег человека и жене који су касније преминули. Наведене чињенице су утврђиване током овог поступка изведеним доказима на главном претресу и доказима који су прибављени у истражном поступку у које је извршен увид на главном претресу, а и на основу навода одбране опт. Ђуре Тадића на главном претресу који се изјашњавао о својим непосредним сазнањима о овим чињеницама и осталим одлучним чињеницама које је непосредно опазио у овом

догађају. Стога по налажењу суда потпуно је разјашњено које је одлучне чињенице оптужени сазнао преко Интернета, а које на основу непосредног опажања као учесник овог догађаја, због чега су оцењени као неосновани наводи браниоца оптуженог да постоји дистинкција између чињеница које је оптужени сазнао преко Интернета и чињеница о којима има посредна и непосредна сазнања.

ОДЛУКА О ТРОШКОВИМА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА И ИМОВИНСКО-ПРАВНОМ ЗАХТЕВУ

На основу одредаба члана 261, 262 и 264 ЗКП-а, оптужени Ђуро Тадић је обавезан да на име паушала плати суду износ од 10.000 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, а имајући у виду дужину трајања и сложеност овог кривичног поступка, те имовно стање оптуженог, као и да плати трошкове кривичног поступка о чијој висини ће се одлучити посебним решењем након прибављања података о висини свих трошкова.

Оштећени наведени у изреци ове пресуде су на основу одредбе чл. 258 став 4 ЗКП, ради остваривања имовинско-правног захтева, упућени да свој захтев остваре у парничном поступку, с обзиром да подаци прикупљени у току овог кривичног поступка нису пружили поуздан основ за одлучивање о њиховим захтевима, а утврђивање висине накнаде која им по овом основу припада довела би до непотребног одуговлачења поступка обзиром да суд није располагао доказима за одлуку у овом делу.

Суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остale наводе и доказе који су изведени на главном претресу, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривичној правној ствари, па их није посебно ни образлагао.

Са свега наведеног одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Записничар
Јасминка Јовановић**

**Председник већа – судија
Мирјана Илић**

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба
Апелационом суду у Београду у року од
30 дана од дана пријема писменог
отправка пресуде, а преко овог суда.